

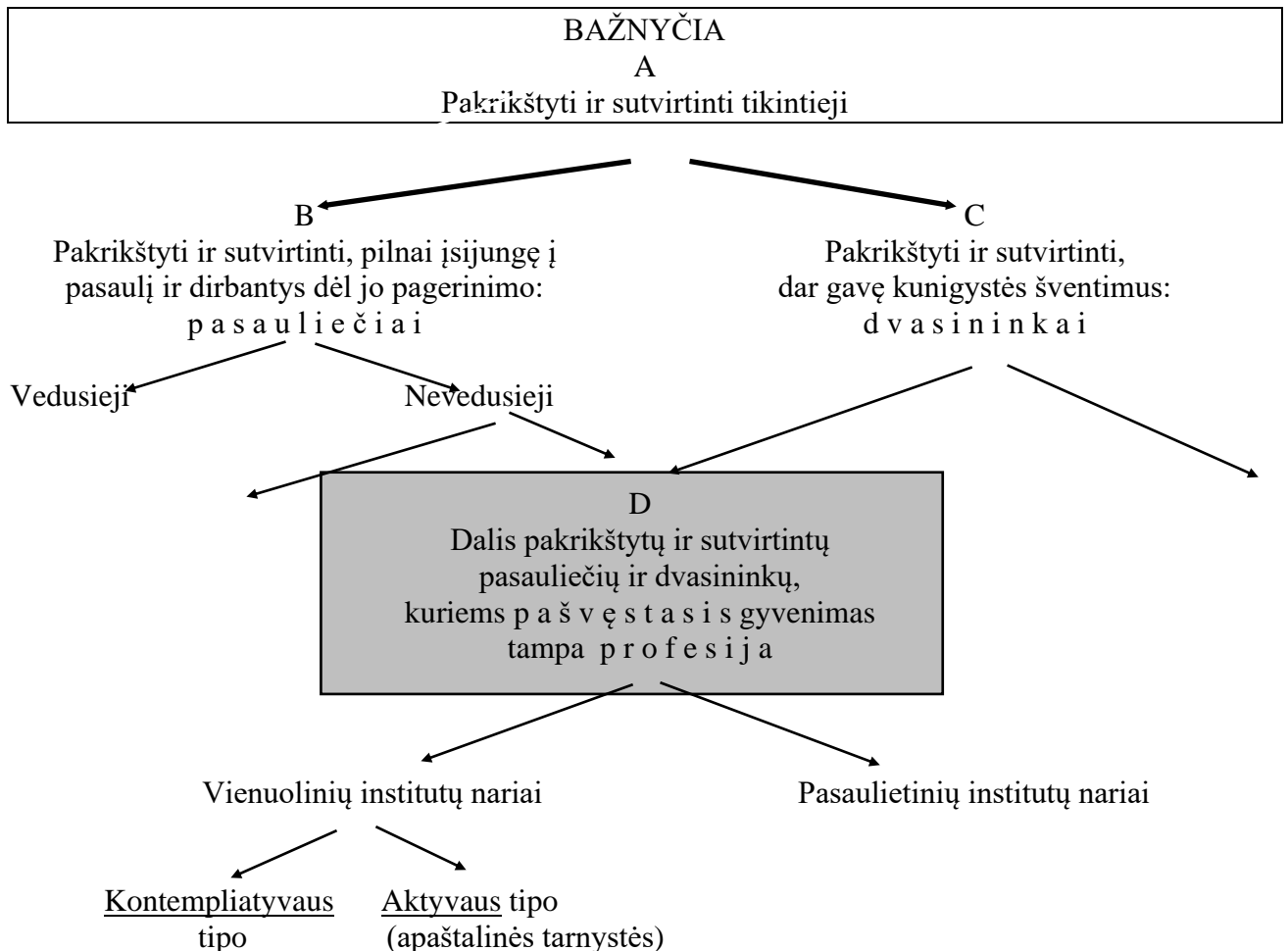
PAŠVĖSTOJO GYVENIMO TEOLOGIJA

I. IŽANGINĖS PASTABOS

Koks bus mūsų studijų objektas? Kalbėsime ne tik apie vienuolinį gyvenimą, bet apie visas pašvėstojo gyvenimo formas. Pašvėstasis gyvenimas apima daugiau negu “vienuolinis gyvenimas”, nes apibūdina ypatingą krikščioniško gyvenimo formą visų tų pakrikštytųjų, kurie siekia visiško atsidavimo Dievui, išreiškiamo trijų evangelinių patarimų profesija (ji yra “bendras vardiklis” tiek vienuolinių, tiek pasaulietinių institutų, tiek daugumos apaštalinio gyvenimo bendrijų).

Nagrinėsime tokį Dievui įžadais pašvėstą (pašvėstą) gyvenimą teologiniu, o ne istoriniu, sociologiniu ar psichologiniu požiūriu (nors jų sąlytis yra neišvengiamas). Tai reiškia, tikėjimo akimis pažvelgsime į pašvėstojo gyvenimo ryšius su svarbiausiomis krikščionybės paslaptimis: su Dievo Tėvo išganymo planu, su Jėzumi Kristumi, jo mirtimi ir prisikėlimu, su Šventąja Dvasia - charizmų šaltiniu, su Bažnyčia - visuotiniu išganymo sakramentu ir t.t.

Labai svarbu suprasti, kad neturi jokios prasmės kalbėjimas apie pašvėstąjį gyvenimą, jeigu neturime prieš akis jo ryšio su Bažnyčia. Bažnyčia visų pirma yra oficialiai pripažinusi jį kaip vieną iš krikščioniško gyvenimo formų; antra, jo “profesija” atliekama viešai, visų Bažnyčios narių akivaizdoje; ir trečia, pašvėstasis gyvenimas atlieka Bažnyčioje labai svarbų vaidmenį jos gyvybingumui palaikyti. Taigi, pašvėstieji sudaro tam tikrą Bažnyčios narių grupę:

Pašvėstieji gali būti skirstomi į dvi grupes: vienuolinių institutų nariai ir pasaulietinių institutų nariai. Jų skirtumo pagrindas yra tai, kad vienuoliai daro įžadus bendruomenėje, o pasaulietinių institutų nariai daro įžadus individualiai, pasilikdami pasaulyje.

Savo ruožtu, vienuoliniai institutai skirstomi į kontempliatyvaus tipo ir aktyvaus (apaštalinio) tipo vienuolijas.

II. KODĖL “RELIGINGASIS” GYVENIMAS?

Lietuviškas žodis “vienuolis”, “vienuolynas” savo paradine prasme tinka tik tam tikros kontempliatyviųjų institutų (monastinių) dalies apibūdinimui, pav. benediktinų, klarisių ir pan., nes graikiškas žodis “monos” būtent ir reiškia “vienas”. O ten, kur mes paprastai vartojame žodžius “vienuolis”, “vienuolynas”, “vienuolinis gyvenimas”, kitose kalbose randame terminą “religingasis” gyvenimas: *vita religiosa, religious life, vie religieuse* ir t.t. Mėginsime išsiaiškinti, kodėl.

Religingumas yra žmogaus prigimtinė savybė, o religija yra būdas išreikšti tam religingumui, tai yra, tiesioginis arba netiesioginis ryšys su Dievu. Religija iš esmės reiškia vidinį gyvenimą, paremtą sugebėjimu suvokti save kaip sąmoningą būtybę, kurios šaknys slypi ją pranokstančioje Paslapyje, nuo kurios ji jaučiasi priklausoma. Labai svarbu suvokti skirtumą tarp “natūraliosios” ir “krikščioniškosios” religijos. Natūralioji išreiškia Dievo ilgesį, kuris buvo įrašytas žmogaus prigimtyje kūrimo momentu, kaip jo galutinio pašaukimo ir paskyrimo išraiška. Todėl žmogus deda pastangas prisiartinti prie Dievo, pakilti iki jo, įeiti į jo pasaulį ir dalyvauti jo paslapyje. Dažnai ši religijos forma tampa magišku ritualu, siekiant palenkti Dievą savo poreikiams ar įgyti jo palankumą. Tada religija gali virsti žmogaus priespaudos forma ir vesti jį į pasyvumą. Krikščioniškoji religija remiasi ne proto prielaidomis apie Dievą kaip asmeninę būtybę, kuriai privalome pagarbą ir paklusnumą, bet faktu, kad Jis pats apsireiškė ir įrodė savo meilę mums. Krikščioniškoji religija gimė su Dievo įžengimu į istoriją ir pakvietimu užmegzti su Juo asmeninį ryšį. Čia ne žmogus eina ieškoti Dievo, bet pats Dievas ateina ieškoti žmogaus. Apsireikšdamas žmogui ir kreipdamasis į jį, Dievas tuo pačiu atskleidžia žmogui jo paties didingumą.

Taigi krikščioniškoji religija yra nepalyginamai daugiau, negu paprastas sentimentas, išganymo troškimas, priklausomumo, pagarbos ar baimės jausmas aukštesnės Būtybės atžvilgiu. Tai tikėjimas į Dievą, kuris apsireiškia kaip begalinė Meilė ir bendrauja su žmonėmis, priimdamas juos į savo gyvenimo pilnatvę. Bet šis Dievas pilnai mums gali apsireikšti tik tada, kai priimame Dievo Sūnaus Kristaus Žodį ir Asmenį, kaip savo egzistencijos centrą ir prasmę. Todėl būti relingingu krikščioniškąja prasme - reiškia gyventi paties Kristaus gyvenimu, kuris yra iš Tėvo gautas ir priimtas ir tuo pat metu pilnai dovanotas ir paaukotas gyvenimas. Krikščioniškai suprasta religija - tai ne tiek simboliniai veiksmai ar kulto apeigos, bet gyvenimo paaukojimas, nes būtent padovanotas ir paaukotas gyvenimas - tai aukščiausia kulto išraiška. Todėl esame tikrai relingingi ne tada, kai aukojame Dievui daiktus ar atliekame apeigas, bet kada priimame Dievą į savo gyvenimą ir jį laikome savo gyvenimo šeiminku.

Dabar darosi aišku, kodėl istorijos bėgyje tie žmonės, kurie save visiškai paaukojo Dievui ir tarnavimui kitiems, vykdydami evangelinius patarimus, buvo pradėti vadinti “religingaisiais”, o jų gyvenimo būdas - “relinginguoju gyvenimu”. Net ir Šventojo Sosto įstaiga, besirūpinanti vienuolių reikalais, iki 1987m. buvo vadinama *Šventąja religingųjų ir pasaulietinių institutų Kongregacija*.

Šiandien norint apibūdinti egzistenciją tų, kurie įsipareigoja vykdyti evangelinius patarimus, dažniau vartojamas terminas “pašvėstasis gyvenimas”, o sąvoka “religingasis gyvenimas” nurodo vieną iš pašvėstojo gyvenimo formų, būtent: viešą evangelinių patarimų profesiją, kuri įgyvendinama bendruomenėje. Dabar ir minėtoji Kongregacija prie Šventojo Sosto pavadinta *Pašvėstojo gyvenimo institutų ir apaštalinio gyvenimo bendrijų Kongregacija*.

Kadangi krikščioniškoji religija gimsta iš Dievo meilės iniciatyvos, neįmanoma paaiškinti religingojo gyvenimo prasmės, nesiremiant ta Dievo dovanota meile ir troškimu radikaliai į ją atsiliepti. “Kaip atsidėkoti tam, kuris save atidavė man?” Iš atsakymo į šį klausimą ir gimė religingas gyvenimas. Tam, kas pažino Dievo meilę Kristuje, savaime kyla toks klausimas, o atsiliepimas į kvietimą palikti viską ir sekti Juo yra tiesiog spontaniškas. Kas nepažino tos meilės, tam visa tai atrodo be galo keista ir toks poelgis jo akimis yra baimės, bevališkumo ar net iškrypimo išraiška.

III. PAŠVĖSTOJO GYVENIMO KILMĖ

II Vatikano Susirinkimas LG VI skyriaus pradžioje aiškiai kildina pašvėstąjį gyvenimą iš Kristaus. Žinoma, Kristus įsteigė jį ne kokiais nors teoriniais teiginiais, bet pats pasirinkdamas tokį gyvenimo būdą ir pakviesdamas taip gyventi kai kuriuos savo mokinius. Ne jie patys pasirinko tokį gyvenimą. Jėzus vien tik savo iniciatyva pašaukė juos, nekreipdamas dėmesio nei į jų gabumus, nei į dorybes. Štai kodėl pašvėstojo gyvenimo aukščiausia regula yra ne abstrakčiai suvokta Evangelija, bet Kristus sekimas pagal Evangeliją (plg. PC 2a), kurio pirmasis ir svarbiausias elementas yra asmeninis susitikimas su Jėzumi Kristumi.

Jėzaus gyvenimo būdą trumpai galima apibūdinti evangelinių patarimų laikymusi ir bendru brolišku gyvenimu. Žodyje “patarimas” slypi dviprasmybė. Paprastai “patarimą” mes suprantame kaip pasiūlymą, kuris neįpareigoja, o jo antonimas “įsakymas” mūsų supratimu yra visa tai, kas suriša sąžinę. Bet kadangi

krikščioniškoji teisė yra Meilės teisė, kiekvienas Kristaus pasiūlymas ar patarimas tampa tuo labiau įpareigojantis, kuo labiau žmogus myli. Meilė juk negali būti nei įsakyta, nei patarta. Jėzus nepanaikino ir įsakymų. Jie yra esminė sąlyga, kad galėtų augti artimo meilė.

IV. PAŠVĖSTASIS GYVENIMAS BAŽNYČIOJE

Kad pašvęstasis gyvenimas yra teologijos argumentas, rodo tai, kad apie jį gana plačiai kalba II Vatikano Susirinkimo dogminė konstitucija “Lumen gentium” (VI skyrius). Iki II Vatikano Susirinkimo (nuo pat šv. Tomo Akviniečio laikų) apie vienuolinį gyvenimą buvo kalbama moralinėje teologijoje. Jis buvo apibūdinamas kaip “religijos” dorybės praktikavimas labai individualistiniu požiūriu: “religingasis” - tai krikščionis, kuriam Dievas yra visa ko Pradžia ir Pabaiga ir kuris stengiasi tapti kuo tobulesniu. Vienuoliai buvo priešpastatomi visiems kitiems krikščionims: vienuoliams buvo “rezervuojamas” evangelinis radikalizmas su ryškiu transcendencijos atspalviu, o visiems kitiems paliekamas eilinis krikščioniškas gyvenimas šiame pasaulyje.

II Vatikano Susirinkimas nuostabiai praplėtė ir pagilino šį požiūrį, įjungdamas pašvęstąjį gyvenimą į visos Bažnyčios šventumo siekimo perspektyvą, pagal kurią visi yra pašaukti siekti tobulumo. Tuo būdu pašvęstasis gyvenimas įgijo bažnytinę (ekleziologinę) dimensiją: tai vienas iš būdų įgyvendinti krikščioniškąjį pašaukimą ir tarnauti Bažnyčiai. Taip pašvęstojo gyvenimo teologija tapo ekleziologijos (teologijos mokymo apie Bažnyčią) dalimi. Todėl pačios Bažnyčios prigimties geresnis suvokimas padės perprasti pašvęstojo gyvenimo prigimtį.

Bažnyčia, kaip Mistinis Kristaus Kūnas, pradžiai išsikūnijusio Dievo Žodžio buvimą pasaulyje. Todėl jos esmę galima apibūdinti tuo pat metu kaip *Paslapty, Komuniją ir išganymo Misiją*.

a) *Paslapty*. Tai reiškia, kad Bažnyčia Šventosios Dvasios dėka yra mirusio ir prisikėlusio Kristaus Kūnas, išliekantis nuolatinėje priklausomybėje nuo Kristaus išganymo darbo ir nuo jo meilės. Tai yra naujoji ir tikroji Dievo Tėvo išrinkta Tauta, sušaukta iš visų genčių ir tautų.

b) *Komunija*. Tai pakrikštytųjų brolių bendruomenė, mistinė ir tuo pat metu regima. Bažnyčios narių vienybę Kristuje kuria visa gaivinanti Šventoji Dvasia.

c) *Misija*. Bažnyčia yra tam, kad tarnautų žmonėms. Yra trys pagrindiniai šios misijos aspektai: 1) skelbti gerąją Kristaus Naujieną ir Dievo karalystę savo liudijimu ir žodžiu, krikštyti, šventinti; 2) įmaišyti evangelinį raugą į laikinuosius dalykus; 3) teikti šlovę Tėvui visu gyvenimu, bet ypač Eucharistijos Paslapties šventimu.

Bažnyčios prigimtis nusako, kad ji yra Dievo dovana. Kaip tik tarnauti šiai Paslapčiai egzistuoja regima hierarchinė struktūra. *Vyskupai ir kunigai* yra gyvas ir veiksmingas Kristaus - Mistinio Kūno Galvos - sakramentas (regimas ženklas). Jie yra atsakingi už Dievo Žodį, už sakramentus ir už bažnytinę bendruomenę. *Kiti tikintieji* leidžia, kad juose veiktų krikštu ir kitais sakramentais gauta malonė. Jie gali vykdyti kitas tarnystes Bažnyčioje.

Pašvęstasis gyvenimas nepriklauso hierarchinei Bažnyčios struktūrai ir nėra sakramentas, bet duoda Bažnyčiai ir pasauliui pranašiską liudijimą, nes yra išskirtinė Bažnyčios, kaip išganymo Sakramento, ir Kristaus Paslapties išraiška. Bažnyčioje pašvęstieji yra tame pačiame lygmenyje, kaip ir visi Dievo Tautos nariai, tai yra, priklauso Bažnyčios Paslapčiai, Misijai, jos gyvenimui ir šventumui (plg. LG 44d).

V. PAŠVĖSTOJO GYVENIMO SPECIFIKA

Matėme, kad pašvęstasis gyvenimas yra viena iš bendro krikščioniškojo pašaukimo įkūnijimo formų: pašvęstas žmogus nėra nei “superkrikščionis”, nei dvasinės aristokratijos atstovas, bet tikras visų kitų krikščionių brolis.

Vis dėlto pašvęstieji krikščionys sudaro ypatingą grupę, nors ir ne savo valia, kadangi gavo specialų kvietimą kitaip negu kiti įgyvendinti bendrąjį pašaukimą. Jeigu ignoruotų tą kvietimą, būtų neištikimi tam, kuris juos kviečia.

Kokie yra svarbiausi to “kitoniškumo” bruožai?

1. Viso žmogaus ir viso jo gyvenimo radikali dispozicija Dievo ir jo reikalų atžvilgiu.

2. To pasėkoje žmogus sutinka atsisakyti kai kurių visai nepeiktinų dalykų, kurie galėtų tapti jam našta ir sumažinti jo uolumą, įgyvendinant gautąjį pašaukimą. Įsipareigojimas gyventi skaistybėje, neturte ir klusnume turi būti suprantamas ne tiek kaip išsižadėjimas, bet kaip asmeninis išsilaisvinimas, padedantis labiau mylėti ir tarnauti Dievo Karalystei.

3. Ši dispozicija ir atsisakymas, pareikšti viešai ir konkrečiu būdu, tampa nauja pastovia, Bažnyčios oficialiai pripažinta gyvenimo forma, kurioje evangeliniai patarimai tampa svarbiausiu gyvenimo įstatymu.

Tai reiškia, kad yra atsisakoma eilinio gyvenimo būdo tam, kad būtų galima gyventi nauju būdu: pratęsiant Bažnyčioje ir pasaulyje tokį gyvenimo būdą, kurį Kristus buvo išsirinkęs gyvendamas žemėje.

Skirtumą tarp visuotino krikščioniškojo gyvenimo ir pašvęstojo gyvenimo galima išreikšti dar ir taip:

<i>Krikščionis</i>	<i>Pašvęstasis</i>
Rūpinasi <u>visų pirma</u> Dievo Karalyste. ↑ <i>aukščiausioji vertybė</i>	Rūpinasi <u>vien tik</u> Dievo Karalyste. ↑ <i>vienintelė vertybė</i>
Gyvena <u>Kristuje</u> .	Gyvena <u>kaip Kristus</u> .
Neprisiriša: gyvena, <u>tarsi</u> neturėtų...	Išsižada: gyvena <u>tikrai</u> neturėdamas...

Iš viso to jokių būdų negalime daryti išvados, kad pašvęstieji savaime yra šventesni už kitus krikščionis ar gyvena arčiau Dievo. Priešingai, užuot susikūrę “pranašumo kompleksą”, jie turi gerai įsisąmoninti didžią atsakomybę ir kietus reikalavimus, kuriuos jiems uždėda pašaukimas.

Be abejo, objektyviai pašvęstasis gyvenimas yra kažkas “daugiau” ir “geriau” kokybės atžvilgiu, nes:

- tiesiogiai imituoja paties Kristaus pasirinktą gyvenimo būdą,
- koncentruojasi ties pagrindinėmis krikščioniškojo gyvenimo vertybėmis ir labiau priartėja prie “paskutinių šio gyvenimo dalykų”,
- duoda priemones, kurios palengvina augimą Kristaus meilėje,
- atlieka pranašo rolę būtiną Bažnyčioje.

Bet šitų pranašumų negalima suabsoliutinti, nes kiti krikščioniški pašaukimai kitais požiūriais turi savų pranašumų, pav., pasauliečių padėtis leidžia Dievo malonei ir Bažnyčios veikimui prasiskverbti į visas žmogaus gyvenimo sritis; vedusiųjų padėtis ypač išryškina Kristaus meilę Bažnyčiai ir Dievo Tėvo meilės vaisingumą.

Konkrečiam žmogui šis pranašumų lyginimas iš viso neturi prasmės. Pašvęstasis gyvenimas, nors ir geresnis pats savyje, iš tikrųjų yra geresnis tik tiems, kurie į jį pašaukti. Kiekvienam geriausias yra tas kelias, kuriame jis galės “labiau” mylėti, naudodamasis savo pašaukimui būdingomis priemonėmis ir jas atitinkančiomis malonėmis. Todėl būtų klaida rinktis pašvęstą gyvenimą todėl, kad jis yra objektyviai geresnis. Vienintelis motyvas turi būti toks: renkuosi šitą kelią, kadangi Viešpats mane šaukia.

VI. PAŠVĖSTASIS GYVENIMAS IR BAŽNYČIOS TEISĖ

Pracityje bendra Kanonų teisės tendencija buvo tokia: priskirti pašvęstajam gyvenimui tik kai kurias jo formas, būtent tas, kurios atsirado pirmiausia: “tikri” vienuoliai yra tik monastiniai ir konventualai (tarsi pašvęstasis gyvenimas pradžioje būtų buvęs tobulas, o vėliau prasidėjo jo degradacija). Toks siauras požiūris turėjo dvi pasekmes:

- Nenoras pripažinti naujas pašvęstojo gyvenimo formas ir iš to kylantis siekimas paversti jas “tobulo tipo” formomis ir primesti joms monastinio arba konventualinio tipo elementus, kurie visiškai neatitiko jų charizmos naujumo (pav., pagal Tridento susirinkimą, visos vienuolės turėjo būti klauzūrinės).
- Vėliau, kai naujos formos vis dėlto buvo pradėtos pripažinti, savaime atsirado jų vertinimo hierarchija: jos laikomos antrarūšėmis arba trečiarūšėmis šalia tų, kurios yra “privilegijuotos”. Įžadai jose tik “paprasti” (pirmosiose - “iškilmingi”). Jos vadinamos Kongregacijomis ir laikosi Konstitucijų, o privilegijuotos formos - Ordinai, kuriuose laikomasi Regulos.

Tik 1900 m. gruodžio 8 d. popiežius Leonas XIII apaštaline konstitucija “Conditae a Christo” pripažino Kongregacijas, kuriose daromi paprastieji įžadai, kanoniškai vienuolinėmis (“religingsiomis”).

1917 m. Kanonų teisės kodeksas, nors ir pripažindamas šią apaštalinę konstituciją, iš tikrųjų vertė visas kongregacijas lygiuotis į vieną idealą, kuris buvo akivaizdžiai monastinis. Tik II Vatikano susirinkimas labai jautriai atsižvelgė į teisėtą institutų skirtingumą ir visiškai pakeitė požiūrį į pašvęstojo gyvenimo formas ir apimtį.

VII. NAUJOJO KANONŲ TEISĖS KODEKSO POŽIŪRIS

Šis Kodeksas, paskelbtas 1983 m. sausio 25 d., skiria pašvęstajam gyvenimui 174 kanonus (iš 1752). Pagrindiniai jame išdėstyti principai yra šie:

- pašvęstasis gyvenimas yra Tėvo, Kristaus ir Šventosios Dvasios dovana Bažnyčiai;

- yra įvairių pašvęstojo gyvenimo formų, kiekvienas institutas turi savo specifinę charizmą, tačiau pašvęstojo asmens vertę nulemia pati jo konsekracija, o ne gyvenimo ar veikimo būdas;
- kanonai pateikia tik esminius Bažnyčios Teisės nurodymus pašvęstojo gyvenimo atžvilgiu. Daug laisvės paliekama savajai teisei, tai yra, Reguloms (Konstitucijoms) ir Direktoriumams (Nurodymams);
- užtikrinama lygybė tarp vyrų ir moterų vienuolinių institutų, tarp monastinių institutų ir apaštalinųjų institutų, taip pat tarp to paties instituto narių.

Apie pašvęstąjį gyvenimą kalbama II-oje Kanonų Teisės Kodekso knygoje, pavadintoje “Dievo Tauta”. Ją sudaro trys dalys: 1. Tikintieji. 2. Hierarchinė bažnyčios sandara. 3. Pašvęstojo gyvenimo institutai ir apaštalinio gyvenimo bendrijos.

Taigi, šios knygos trečiosios dalies I-asis skyrius yra skirtas Pašvęstojo gyvenimo institutams. I-asis poskyris pateikia visiems pašvęstojo gyvenimo institutams (vienuoliniams ir pasaulietiniams) bendras normas (34 kanonai). II-asis poskyris kalba apie vienuolinius (“religinguosius”) institutus (102 kanonai): apie vienuolinių namų steigimą ir panaikinimą, apie institutų valdymą, apie priėmimą į institutą ir narių ugdymą, apie institutų ir atskirų narių teises bei pareigas, apie apaštalavimą, apie atleidimą ir išėjimą iš instituto, apie vienuolius, paskirtus vyskupais ir pagaliau apie vyresniųjų konferencijas. III-ojo poskyrio 21 kanonas liečia pasaulietinius institutus.

II-asis šios dalies skyrius (16 kanonų) skirtas apaštalinio gyvenimo bendrijoms, kurių specifinis bruožas yra tai, kad jose nedaromi įžadai ir gyvenamas bendras gyvenimas. Bet sakoma, kad jos yra panašios į pašvęstojo gyvenimo institutus ir prilyginamos jiems.

VIII. BAŽNYČIOS MOKYMAS APIE PAŠVĖSTĄJĮ GYVENIMĄ II VATIKANO SUSIRINKIME IR PO JO

Nė vienas ankstesnis Bažnyčios susirinkimas taip plačiai nekalbėjo apie pašvęstąjį gyvenimą, kaip II Vatikano susirinkimas. Tačiau jis nesiekė pateikti teologinės sintezės, netgi nedavė tikslaus pašvęstojo ir vienuolinio (“relingingojo”) gyvenimo apibrėžimo. Tačiau Susirinkimo dokumentai turi savo svorį dėl savo autoritetingumo. Visi vėlesnieji Magisteriumo dokumentai juos cituoja ir jais remiasi. Posusirinkiminius dokumentus galima suskirstyti į tris rūšis: 1. Susirinkimo nutarimų pritaikymui ir įgyvendinimui skirti dokumentai. 2. Pašvęstojo gyvenimo tikrovės tyrinėjimas ir apmąstymai. 3. Teologinės sintezės mėginimai. Ne visų jų vertė vienoda, yra tam tikra hierarchija, kurios kriterijai būtų tokie: 1. Autorius. 2. Dokumento prigimtis (pav., LG yra dogminė konstitucija, o PC - tik praktinis dekretas). 3. Aplinkybės, kuriomis parašytas dokumentas.

1. Pašvęstasis gyvenimas dogminėje konstitucijoje apie Bažnyčią **Lumen gentium** (1964).

Bendra konstitucijos sandara:

I-II skyriai	III-IV skyriai	V -VI skyriai	VII -VIII skyriai
Bažnyčia - PASLAPTIS	Bažnyčios hierarchinė struktūra (hierarchija - pasauliečiai)	Bažnyčios, kuri keliauja į ŠVENTUMĄ, tikėjimo ir meilės GYVENIMAS	Eschatologinė VILTIS. MARIJA - visos Bažnyčios paveikslas

Matome, kad apie pašvęstąjį gyvenimą kalbama ne kaip apie Bažnyčios hierarchinės struktūros dalį, bet Dievo tautos tikėjimo, vilties ir meilės atsakymo į Išganytojo kvietimą į šventumą kontekste. Šventumas nėra tik vienuoliams rezervuotas projektas. Ir šventumas, kurio jie siekia, niekuo nesiskiria nuo to, kurio siekia visi krikščionys, nė kiek ne žemiau stovintys jų broliai ir seserys. Susirinkimas atsisakė tradicinio išsireiškimo: “tobulumo siekiančiųjų luomas”.

Dabar peržvelkime VI skyriaus “Vienuoliai” (“Relingingieji”) turinį.

43. a) Charizmatinė (*kyla iš Šventosios Dvasios*), kristologinė (*remiasi pačiu Kristumi*) ir institucinė pašvęstojo gyvenimo dimensija:

- 1) Trys patarimai yra Kristaus dovana (*charizma*) Bažnyčiai (*ne tik atskiriems asmenims*).
- 2) Bažnyčios vyresnybė (*vadovaujama Šv. Dvasios*) patvirtina pastovią gyvenimo pagal šiuos patarimus formą.
- 3) Šis gyvenimas istorijos bėgyje išsivystė įvairiomis formomis ir įvairiose bendruomenėse.

- b) Ši dovana gali būti skirta (*per pašaukimą*) tiek pasauliečiams, tiek dvasininkams (*tai nėra tarpinis luomas*).
44. Vienuolinio luomo prigimtis ir vaidmuo Bažnyčioje (*tai visos Susirinkimo doktrinos apie pašvęstąjį gyvenimą branduolys*).
- a) Ryšys su Krikštu ir dieviškomis dorybėmis (*vienuolis yra atsidavęs Dievui*):
- 1) Trys evangeliniai patarimai, išpareigoti įžadais (*jų laikymasis nėra tikslas, bet tik priemonė pasiekti tikslui*) leidžia naujai ir pilnai atsiduoti Dievui iš meilės (*tai yra tikslas!!!*).
  - 2) Šis atsidavimas, išlaisvinantis didesnę meilę, pagilina krikšto konsekraciją.
  - 3) Šis atsidavimas yra tobulas tada, kai yra neatšaukiamas ir atspindi Kristaus ryšį su savo Sužadėtine Bažnyčia.
- b) Apaštališkoji dimensija (*vienuolis yra atsidavęs Bažnyčiai*):
- 1) Evangelinių patarimų laikymasis ypatingu būdu vienija su Bažnyčia - Paslaptimi ir reikalauja visiškai atsiduoti jos misijai
  - 2-3) įvairiais bažnyčios patvirtintais būdais.
- c) Pranašiškoji dimensija (*vienuolio gyvenimas turi kažką skelbti, atkreipti kitų žmonių dėmesį*):
- 1) Yra ženklas ir stimulus visiems Bažnyčios nariams būti gerais krikščionimis.
  - 2) Yra krikščionio pašaukimo ir gyvenimo transcendencijos (*egzistuoja ne tik ši žemiška tikrovė!*) ženklas.
  - 3) Yra žemiškojo Kristaus ženklas (*seka tą gyvenimo formą, kurią jis pasirinko gyvendamas žemėje*).
  - 4) Yra dangiškojo Kristaus, jo Karalystės ir Šv. Dvasios galybės ženklas.
- d) Bažnyčios gyvybingumo dimensija (*be šio luomo Bažnyčia netektų savo gyvybingumo*):
Evangelinių patarimų profesija yra neatsiejamai susijusi su Bažnyčios gyvenimu ir šventumu.
45. Vienuolinio luomo ryšys su Bažnyčios hierarchija (*kodėl jis taip rūpi Bažnyčiai*):
- a) Teisinis ryšys:
- 1) Hierarchija tvarko patarimų praktikavimą, tvirtina regulas (įstatus), globoja vienuolijas.
  - 2) Galimas išėmimas iš vyskupo jurisdikcijos. Privalomas klusnumas vyskupams.
- b) Liturginis ryšys:
Bažnyčia liturginiu veiksmu vienuolinę profesiją parodo kaip pašvęstą (Dievui pašvęstą) luomą.
46. Raginimas gyventi ir teisingai vertinti vienuolinį gyvenimą:
- a) Raginimas vienuoliams būti gyvais Kristaus paveikslais.
  - b) Raginimas visiems suvokti tokio gyvenimo naudingumą pačiam žmogui ir pasauliui.
  - c) Pagyrimas vienuoliams už visa ką gero atlieka.
47. Raginimas kiekvienam pašauktajam išverti savo pašaukime.

2. Dekretas *Perfectae Caritatis* (1965)

Jis yra praktinio pobūdžio, duoda nurodymus vienuolinių institutų atsinaujinimui, bet kartu praturtina ir pagilina teologinį Bažnyčios mokymą apie pašvęstąjį gyvenimą.

PC 1 trumpai apibrėžia vienuolinio gyvenimo esmę.

PC 2-4 pateikia teologinius ir praktinius tinkamo atsinaujinimo principus: Kristus turi būti pagrindinė vienuolinio gyvenimo regula; institutai turi turėti savitus bruožus ir tikslus; dalyvavimas Bažnyčios gyvenime; mūsų dienų žmogaus pažinimas; dvasinio atsinaujinimo būtinumas; gyvenimo būdas turi būti priderintas prie narių fizinių ir psichinių galimybių; reikia atnaujinti konstitucijas ir direktoriumus; už atsinaujinimą yra atsakingi visi.

PC 5-6 paliečia asmeninį atsinaujinimo aspektą. Artimas ryšys su Kristumi, kurio vieno užtenka, kad būtų galima visą savo gyvenimą skirti vien tik Dievui ir tarnavimui jam Bažnyčioje per specialią konsekraciją, kuri glaudžiai susijusi su Krikšto konsekracija ir dar pilniau ją išreiškia. Čia įveikiamas kontempliacijos ir veikimo supriešinimas. Pabrėžiamas meilės vienybės su Dievu primatas. Vienuoliai raginami semtis iš per Krikštą gauto gyvenimo šaltinių: Šv. Raštas, liturgija, Eucharistija.

PC 7-11 skirti atsinaujinimo įvairiose pašvęstojo gyvenimo formose aptarimui (kontempliatyvieji, monastiniai, apaštaliniai, pasaulietiniai institutai).

PC 12-15 kalba apie pagrindinių išpareigojimų atnaujinimą. Trys įžadai pristatomi teigiama, evangeline prasme: kaip širdies išlaisvinimas, leidžiantis labiau mylėti (n. 12), kaip dalyvavimas Kristaus neturte, leidžiantis mylėti ir tarnauti vargšams (n. 13), kaip sekimas Kristumi - Tėvo ir brolių tarnu (n. 14). N. 15 parodo bendrą vienuolių gyvenimą Bažnyčios kaip komunijos Paslapties perspektyvoje. Jis seka

pirmųjų krikščionių bendruomene ir išreiškia dabarties Bažnyčios esmę, nes yra Švč. Trejybės meilės (Agapės) vaisius ir prisikėlimo tikrovės ženklas.

PC 16-24 liečia kai kuriuos ypatingus aspektus (vienuolinis rūbas kaip konsekracijos ženklas, formacijoje atviras šiandienos pasaulio pažinimas).

Užbaigiama dar kartą raginant sekti Kristumi ir skelbti jį savo gyvenimu, turint kaip pavyzdį Mariją (n. 25).

3. *Pauliaus VI Motu proprio Ecclesiae Sanctae* (1966)

II dalis pateikia tam tikrų taisyklių dekretu *Perfectae Caritatis* pritaikymui. Kai kurios iš jų dabar nebegalioja arba prarado savo aktualumą, kitos buvo įtrauktos į *Kanonų teisės kodeksą* (1983).

4. *Šventosios vienuolių ir pasaulietinių institutų kongregacijos instrukcija Renovationis Causam* (1969)

Papildo dokumentą *Ecclesiae Sanctae* nurodymais apie formavimo vienuoliniam gyvenimui atnaujinimą. Kalbama apie įvairius formavimo etapus ir jų uždavinius.

5. *Pauliaus VI apaštalinė adhortacija Evangelica Testificatio* (1971)

Popiežius labai šiltai kreipiasi į visus pašvęstuosius, kviesdamas kiekvieną asmeniškai atnaujinti savo konsekraciją. Jis remiasi Susirinkimo doktrina, apibūdinamas vienuolinį gyvenimą kaip radikalus visiškai laisvą Kristaus sekimą.

Labai pabrėžiamas vienuolinio gyvenimo kaip Epifanijos (Viešpaties apsišviešimo) vaidmuo Bažnyčioje ir pasaulyje. Vienuoliai raginami su didele atsakomybe ir nuoširdumu būti visiems ženklui ir stimulu. Ypač svarbus yra liudijimas pasaulio akivaizdoje.

6. *Šventosios vyskupų kongregacijos ir Šventosios vienuolių ir pasaulietinių institutų kongregacijos bendras dokumentas Mutuae Relationes* (1978)

Tai nuorodos ir kriterijai, kaip turi būti tvarkomi santykiai tarp vyskupų ir vienuolių.

I skyrius. Šventoji Dvasia yra Naujosios Dievo tautos - Bažnyčios - organinės vienybės principas. Tai ji pažadina tiek hierarchinių, tiek charizmatinių dovanų įvairovę, rūpindamasi Bažnyčios narių šventumu ir jos išganymo misija.

II skyrius. Bažnyčios organinės vienybės dinamikoje vyskupai užima labai svarbią vietą, nes reprezentuoja Kristų - Bažnyčios galvą jo trejopoje rolėje: Mokytojo, Kunigo ir Ganytojo. Jie atsakingi už viską, kas vyksta jų diecezijoje, taigi, ir už vienuolinį gyvenimą.

III skyrius. Vienuolinis gyvenimas yra visuotinės Bažnyčios dalis, bet vienuoliniai institutai kyla iš charizmų ir turi charizmatinį charakterį, todėl gali ir turi išlaikyti savitumą ir tam tikrą autonomiją.

IV skyrius. Pabrėžiama, kad tiek vyskupai, tiek vienuoliai tarnauja vienai ir tai pačiai misijai. Jų bendradarbiavimas gali praturtinti ir vienus, ir kitus, paskatinti geriau atlikti šią misiją.

V, VI ir VII skyriai yra praktinio pobūdžio: reikalavimai vienuolių formavimui, atsakomybė vykdant įsipareigojimus, veiklos koordinavimo būtinumas.

Reikia pabrėžti šio dokumento teiginių naujumą: naujas institutų charizminės kilmės ir jų charizminio pobūdžio aiškinimas (n. 11-12). Kiekvienas institutas yra Šventosios Dvasios dovana, tinkamai pripažinta ir patvirtinta hierarchijos. Įkūrėjas perduoda savo sekėjams Šventosios Dvasios veikimo patirtį, kuri nulemia to instituto narių ypatingą kelią šventumui siekti ir apaštalavimo pobūdį. Čia pateikiami ir kai kurie kriterijai dėl naujų institutų patvirtinimo.

Antroji naujovė - glaudaus tarpusavio ryšio tarp instituto ir vietinės Bažnyčios išskėlimas. Šiuo dokumentu patvirtinama vyskupo vikaro vienuolių reikalams pareigybė.

7. *Optiones Evangelicae (Religiosi e promozione umana)* (1980).

Tai Šventosios vienuolių ir pasaulietinių institutų Kongregacijos plenarinės Asamblėjos, įvykusios 1978 m. balandžio 25-28 d., išleistas dokumentas. Tai tarsi atsakymas į kai kuriose šalyse, ypač Lotynų Amerikoje, susidariusią probleminę situaciją, kai vienuoliai imasi visuomeninių ir politinių įsipareigojimų, siekdami teisingumo ir prispaustųjų išlaisvinimo. Kongregacija turėjo du uždavinius: 1) padrasinti vienuolių pastangas, ieškant naujų buvimo tarp vargšų ir dalyvavimo jų gyvenimo pagerinime formų; 2) pateikti kriterijus pasirinkimui, ypač kai gresia vienašališkumo ir nukrypimo į kraštutinius pavojus, nepakankamai atsižvelgiant į tai, kad Bažnyčios misija visų pirma yra Gerosios Naujienos skelbimas, ir pamirštant vienuolinio gyvenimo specifinį pobūdį ir specifinę misiją.

Vienuolių darbo laukas žmogaus gerovei yra labai praplečiamas: ne tik *gydyti*, bet visų pirma *prisidėti*, kad būtų kuriamas teisingesnis ir laimingesnis pasaulis. Dėl to turi būti dar uoliau imamasi pranašo vaidmens, kad žmonija būtų išprovokuota peržiūrėti savo vertybių sistemą.

8. *Dimensio Contemplativa (Dimensione contemplativa della vita religiosa) (1980).*

Tai Šventosios vienuolių ir pasaulietinių institutų Kongregacijos kitos plenarinės Asamblėjos dokumentas (1978 m. kovo 4-7 d.). Šie abu dokumentai (OE ir DC) turi būti skaitomi kartu, nes vienas kitą papildo: vienuolių įsipareigojimas kovoti už prispaustųjų išlaisvinimą iškelia būtinybę kartu ugdyti gilų vidinį gyvenimą.

Dokumentas siekia: 1) aktyvaus (apaštalinio) gyvenimo institutams padėti suvokti vidinio gyvenimo ir veikimo integracijos būtinumą, pabrėžiant absoliutų gyvenimo Šventojoje Dvasioje primatą; 2) kontempliatyvaus gyvenimo institutams padėti atsinaujinti ir išlaikyti gyvybingumą, ypač atsiskyrimo nuo pasaulio ir dalyvavimo Bažnyčios reikaluose atžvilgiu; 3) duoti praktinių nurodymų ir vertinimo kriterijų.

Vienuolių konsekracija ir misija turi pasiekti tarpusavio darną. Tam reikalingas nuolatinis savęs tyrinimas Šventojoje Dvasioje, laikas, specialiai skirtas asmeninei ir bendruomeninei maldai, ir kitos tinkamos priemonės. Jeigu veikimas yra tokiu būdu kurstomas, jis tampa pašventinančiu, ir tada vienuolis tampa "kontempliatyviuoju veikime".

9. *Šventosios vienuolių ir pasaulietinių institutų Kongregacijos dokumentas Esminiai Bažnyčios mokymo apie vienuolinį gyvenimą aktyvaus gyvenimo institutuose elementai (Elementi essenziali dell'insegnamento della Chiesa sulla vita religiosa negli istituti di vita attiva) (1983).*

Šis dokumentas buvo paruoštas specialiai Šv. Tėvo Jono Pauliaus II prašymu ir skirtas pirmiausia Amerikos vyskupams kaip Bažnyčios doktrinos sintezė ir Vadovas vienuolinio gyvenimo Amerikoje atnaujinimui Jubiliejinių metų proga.

Štai pagrindiniai vienuolinio gyvenimo elementai:

1. Dievo duotas pašaukimas;
2. Konsekracija Jam per evangelinių patarimų profesiją, atliekamą Bažnyčioje viešais įžadais;
3. Pastovus bendruomeninis gyvenimas;
4. Dalyvavimas Kristaus misijoje per bendruomeninį apaštalavimą, išlaikant pradinę charizmą ir sveikas tradicijas;
5. Bendruomeninė ir asmeninė malda bei askezė;
6. Viešas liudijimas;
7. Ypatingas ryšys su Bažnyčia;
8. Nuolatinis ugdymas;
9. Valdymo forma, reikalaujanti tikėjimu paremto vienuolinio autoriteto.

Pašvęstojo gyvenimo teologijai šis dokumentas davė du labai svarbius teiginius:

* Pašvęstojo gyvenimo pagrindas yra *konsekracija*, į kurią reikia žiūrėti visų pirma kaip į konsekruojantį Dievo veiksma Kristuje per Bažnyčią; pašvęstajam atsiliepus visišku savęs dovanojimu, įvyksta ypatinga tarpusavio meilės "sandora" (n. 5-8, 38 ir 42, bei III d. n. 1-4).

* Konsekruojantis Dievo veiksmas "neišvengiamai" apima *misiją*, tad ir atsiliepimas visišku savęs dovanojimu, apima ne tik įsipareigojimą laikytis trijų įžadų, bet ir apaštalinę tarnystę Kristuje ir Bažnyčioje (n. 12, 23-24, III d. n. 30-32).

10. *Jono Pauliaus II Apaštalinė Adhortacija Redemptionis Donum (1984).*

Tai teologinis-dvasinis svarstymas apie ryšį tarp vienuolinio gyvenimo ir atpirkimo paslapties. Popiežiaus sutelkia dėmesį ties pagrindinėmis vienuolinio gyvenimo vertybėmis: pašaukimas (3-6), konsekracija (7-8), evangeliniai patarimai (9-13), meilė Bažnyčiai ir dvejopas įsipareigojimas: liudijimo ir apaštalavimo (14-15). Visos šios vertybės leidžia vienuoliui pasinerti į Atpirkėjo mirties ir naujo gyvenimo Paslaptį Bažnyčios ir viso pasaulio gerovei.

Šis dokumentas neliečia konkrečių vienuolinio gyvenimo problemų, bet labai pagilina pašvęstojo gyvenimo teologiją. Vienuolinis gyvenimas parodomas kaip meilės sandora su Tėvu Kristuje, mistiniame Sužadėtinyje, Šventosios Dvasios galia. Tai gyva Bažnyčios Paslapties išraiška. Šioje sandoroje vienuolis dalyvauja Dievo Tėvo ir Kristaus troškime išganyti visą pasaulį ir jų naujos gyvybės kūrime ir taip tampa aktyviu esminio Bažnyčios apaštalavimo dalyviu.

11. *Jono Pauliaus II Apaštalinis laiškas Ad omnes personas consecratas (1988).*

Tai ne dokumentas, pateikiantis doktriną, o apmąstymas, pratęsiantis encikliką *Redemptoris Mater* (1987). Popiežius kviečia pašvęstuosius įsižiūrėti į Mariją ir jos pavyzdžiu išgyventi savo konsekraciją ir savo misiją.

Apreiškimo metu Marija suvokia savo pašaukimą paslaptینگame Dievo išsirinkime (vienuoliško pašaukimo paslaptis).

Krikšto konsekracija - tai Marijos Velykos, kur dalyvaujama Kristaus mirtyje ir prisikėlime. Evangelinių patarimų profesija pakrikštytas žmogus dar labiau pagilina tą dalyvavimą gyvybės praradime ir vėl atgavime (konsekracijos paslaptis).

Sekminėse Marija dalyvauja Bažnyčios gimimo paslapyje. Bažnyčios nariai yra siunčiami skelbti Kristų (specifinio apaštalavimo paslaptis).

12. Pašvęstojo gyvenimo institutų ir apaštalinio gyvenimo bendrijų kongregacijos Instrukcija *Potissimum institutio* (1990).

Dokumento paantraštė aiškiai nusako jo turinį: *Nuorodos formavimui vienuoliniuose institutuose*. Tai pirmasis Magisteriumo dokumentas apie vienuolinio formavimo visumą. Labai ilgo ir atsakingo darbo, pradėto 1969 m., rezultatas.

13. Pašvęstojo gyvenimo institutų ir apaštalinio gyvenimo bendrijų kongregacijos dokumentas *Broliškas gyvenimas bendruomenėje. "Congregavit nos in unum Christi amor"* (1994).

Dokumento tikslas - pateikti kriterijus apsisprendimui norintiems tikrai atsinaujinti pagal Evangeliją ir motyvus apmąstymui apie bendro broliško gyvenimo būtinumą.

Įžangoje peržvelgiami pasikeitimai, įvykę Bažnyčioje ir visuomenėje, kurie turėjo įtakos bendram broliškam gyvenimui.

I dalis kalba apie komunijos ir bendruomenės dovaną, kurią Dievas skiria savo Bažnyčiai.

II dalyje pateikiami svarstymai ir nurodymai apie tai, kas padeda kurti brolišką bendruomenę.

III dalyje nagrinėjamas bendruomenės ir apaštalavimo ryšys.

14. Popiežiaus Jono Pauliaus II posinodinė Apaštalinė Adhortacija *Vita consecrata* (1996).

Tai 1994 m. įvykusio vyskupų sinodo šia tema baigiamasis dokumentas. Pateikia plačią viso Bažnyčios mokymo apie pašvęstąjį gyvenimą šiandieniniame pasaulyje sintezę. Kartu duoda konkrečių nurodymų kai kuriais specifiniais klausimais ir nurodo gaires, kur turi būti nukreiptos pastangos gyventi autentišką pašvęstą gyvenimą.

IX. PAŠVĘSTOJO GYVENIMO ESMINIAI ELEMENTAI

Priartėjome prie šio kurso "centro". Labai svarbu suvokti, kad pašvęstojo gyvenimo turinys (esminiai elementai) yra toks pat, kaip ir kiekvieno krikščionio gyvenimo Bažnyčioje, tik su labai ryškiu radikalizmo atspalviu. Todėl vienuolinė profesija yra ne kas kita, kaip Krikšto metu padaryto tikėjimo išpažinimo viešas atnaujinimas, tik dabar šio tikėjimo keliamus reikalavimus apibrėžia regula (konstitucijos), ir jie turi būti įgyvendinami bendruomeniniame gyvenime.

Pagrindiniai pašvęstojo gyvenimo elementai yra šeši:

1. Ypatinga priklausomybė Tėvui, kuris konsekruoja sau pasirinktą asmenį.
2. Ypatingas Kristaus sekimo būdas.
3. Ypatingas būdas gyventi broliškoje vienybėje.
4. Ypatingas būdas dalyvauti Bažnyčios misijoje pasaulio atžvilgiu.
5. Visiems šiems uždaviniams atlikti reikia būti laisvu: evangelinių patarimų profesija.
6. Tai daroma pagal savo charizmą ir savo instituto struktūrą rėmuose.

X. YPATINGAS SAVĖS DOVANOJIMAS DIEVUI TĖVUI, KURIS KONSEKRUOJA

Bažnyčioje kaip Paslapyje Dievas Tėvas konsekruoja išimtinai sau kai kuriuos krikščionis, o šie atiduoda Jam visą savo gyvenimą.

1. Konsekracija kaip teologinė sąvoka: Dievas konsekruoja sau - pašvęstas žmogus visiškai atsiduoda Dievui

- a) **Šią sąvoką randame Senojo Testamento Sandoros paslapyje.**

Pirmas dalykas, kurį turime išsiaiškinti, - apie ką konkrečiai kalbėsime, ir taip pat suvokti, kad čia gali būti ir dažnai pasitaiko dviprasmiškumo. Pats žodis "konsekracija" ir juo išreiškiama tikrovė priklauso Išrinkimo ir Sandoros Paslapčiai: "Jūs būsite mano nuosavybė tarp visų tautų... Būsime man kunigų karalystė ir šventa tauta" (Iš 19,5-6). "Tu esi tauta pašvęsta Viešpačiui tavo Dievui; tave jis išsirinko, kad būtum jo tauta privilegijuota tarp kitų tautų" (Įst 7,6); "Aš esu tavo Dievas; tu esi mano tauta" (Įst 14,2).

1) Siauraja prasme žodis "pašvęsti, pašventinti" (kilęs iš graikų kalbos žodžio "hagiazein" - padaryti šventu, sakraliu) išreiškia veiksmą, kuris jau pačia savo prigimtimi yra rezervuotas vien Dievui ir Jo laisvai iniciatyvai: per savo Dvasią Pašventintoją Dievas išsirenka, pašaukia ir rezervuoja sau kokį nors asmenį, grupę žmonių ar net visą tautą, užmegzdamas su jais ypatingą pastovų ryšį, ir visa tai daro savo planų įgyvendinimui. Antrine konsekracija Dievo vardu gali pašvęsti tą galią gavęs žmogus, kad tuo būdu paskirtų Dievo garbinimui kokį nors žmogų arba daiktą (pav., Mozė konsekruoja Aaroną ir altorių: Iš 28,41; 29,37; Bažnyčia "dedikuoja" Dievui pastatus ir konsekruoja asmenis).

Šis veiksmas, atliktas paties Dievo, yra visada efektyvus, bet tik su sąlyga, kad pašauktasis, sukurtas kaip laisva asmenybė, atsako "Taip". Jo pasekmės yra išliekančios visam laikui: žmogus gauna šią konsekraciją kaip asmeninį ryšį su Dievu Šventojoje Dvasioje ir yra perkeliamas į pašvęstųjų asmenų luomą: "priklauso" vien Dievui, yra Jo nuosavybė, gyvena vien tik Jam (plg. Jer 1,5).

2) Iš savo pusės, žmogus (arba grupė žmonių, tauta), kurį taip palietė Dievas, atsiliepia priimdamas Dievo įsikišimą ir visas jo pasekmes: visų pirma, tam tikru vienkartiniu veiksmu, kuriuo visą save ir visą savo gyvenimą paskiria bendrystei su Dievu ir specialiai misijai, taip, kaip nori Dievas (Izraeliui tai buvo Sandora su Dievu ant Sinajaus kalno). Antroji pasekmė yra nuolatinės, nors gal ir ne visada ištikimos, pastangos gyventi ir veikti sutinkamai su pašvęstojo asmens padėtimi ir vieną kartą visam laikui prisiimtu įsipareigojimu. Šiam asmens atsakymui apibūdinti, sakoma, kad žmogus "pasišvenčia", "atsiduoda", "pasiukuoja" Dievui ir Jo tarnybai. Būtų netikslu sakyti, kad jis "pašventina save", "pakonsekruoja save". Tik Jėzus galėjo pasakyti apie save tokius žodžius: Jn 17,17-19.

b) Pašvęstas Kristus - pašvęsta Dievo Tauta - pašvęstas krikščionis.

Ši paslaptis, kurios užuomazgas matome Senajame Testamente, pilnai atsiskleidė Naujajame Testamente trimis aspektais:

1) Pilnutinai, tobulai ir neatšaukiamai konsekracija realizuojasi KRISTUJE. Visų pirma, Jis yra visoje savo įsikūnijusioje būtyje "Pateptasis-Pašvęstasis" (Jo vardas "Christos-Mesijas") ir "Tėvo Siųstasis" (plg Jn 10, 36; Lk 4,18). Svarbiausias Jo konsekracijos momentas buvo įsikūnijimas, vėliau krikštas, ir pagaliau šlovingu būdu - Jo prisikėlimas, ir visa tai Šventosios Dvasios veikimu. Konsekracijos pasekmėje Jėzus yra visada vienybėje su Tėvu ir visiškoje Jo dispozicijoje, tiek savo gyvenime, tiek mirtyje (plg Žyd 10, 5-10; Jn 8,29; Jn 17,19). Pagaliau, po prisikėlimo pašlovintas ir turėdamas Šventosios Dvasios pilnatvę, Jis pats tampa Pašventintojas Tėvo vardu (yra Jo veiksmingas Sakramentas).

2) Visiškoje priklausomybėje nuo Kristaus, paskui ta konsekracijos paslaptis įvyksta BAŽNYČIOJE. Pirmiausia ji yra tikra Dievo tauta, kurią Dievas išsirinko, įsigijo ir pakonsekravo sau naujojoje Sandoroje (1 Pt 2,9-10; LG 9a,10a, 34), nes Kristus ją pakonsekravo sau kaip nuskaistintą Sužadėtinę (Ef 5, 26-27). To pasėkoje, būtent dėl to, kad Dievas ją padarė "šventąja Bažnyčia", ji turi gyventi šventai, tapti aktyviai šventa, atsakydama Dievui savo tikėjimu, viltimi ir meile (LG 39, 40b), išmokti atsakyti Tėvui taip, kaip jos Sužadėtinis: gyventi ne sau, bet būti "kunigų karalyste savo Dievui ir Tėvui" (Apr 1,6). Be to, pašlovintas Kristus, dabar nematomas kūno akimis, padarė Bažnyčią regimu savo išganingojo veikimo instrumentu. Ji tampa Jo vardu savo narių Pašventintoja, yra didis "visuotinio išganymo sakramentas" (LG 1).

3) Galiausiai visiškoje priklausomybėje nuo Kristaus, veikiančio per Bažnyčią, ši konsekracijos paslaptis įvyksta kiekviename Bažnyčios NARYJE, tapusiam Kristaus ir Bažnyčios konsekracijos dalyviu per pagrindinius krikščioniško gyvenimo sakramentus, kurie "įspaudžia neišdildomą charakterį, tai yra neatšaukiamą dieviškąją konsekraciją" (LG 10-12 ir 34-36). Visų pirma per krikštą, kuris mus padaro panašius į mirusį ir prisikėlusį Dievo Sūnų, ir sutvirtinimą, kuris dovanoja Šventąją Dvasią - pašaukimų ir asmeninių Šv. Dvasios dovanų, charizmų, šaltinių, - tikintysis tampa Dievo vaiku, Dievo sau rezervuotu ir pakeltu į pašvęstojo padėtį arba neatšaukiamą luomą, pašvęstojo, "mirusio nuodėmei ir gyvenančio Dievui" (Rm 6,11).

Tos konsekracijos pasėkoje tikintysis gauna krikšto ir sutvirtinimo malonę, kurios įgalina atsilipti Tėvui Kristuje, atsiduoti Jam pagal naujos pašvęsto asmens padėties tikėjimo, vilties ir meilės reikalavimus, be paliovos jam teikiant šlovę, nuolat ryžtingai siekiant tos meilės tobulumo ir šventumo. Bet visa tai jis daro

konkrečiame Bažnyčios kontekste, kuriame vykdo savo pašaukimą ir atlieka misiją pagal Šv. Dvasios paraginimą (LG 40).

c) **Krikštu pašventas krikščionis gali gauti naują, kitokio pobūdžio konsekraciją**

1) Krikšto ir Sutvirtinimo sakramentais gauta konsekracija daugeliui Bažnyčios narių, turinčių tam pašaukimą, gali būti praturtinta ir tiksliau apibrėžta dviem kitais ryškiai konsekruojančio pobūdžio sakramentais:

- Kunigystė pakrikštytą ir sutvirtintą krikščionį naujai ir pilnutinai pakonsekruoja, padarydama jį Kristaus, Bažnyčios Galvos, tarnu (vyskupu, kunigu, diakonu) ir suteikia jam specialią malonę tarnauti Tėvui Kristaus būdu.

- Moterystės sakramentas “savo būdu konsekruoja” (GS 48b) du pakrikštytus ir sutvirtintus krikščionis, padarydamas juos sutuoktiniais, turinčiais ypatingą padėtį ir funkcijas Bažnyčioje, ir duoda jiems specialią malonę tarnauti Tėvui pagal savo padėtį.

Šiais dviem atvejais reikalingi specialūs sakramentai, nes jais gaunamas efektas neegzistuoja savaime Krikšto ir Sutvirtinimo sakramentų poveikyje. Tai naujas dalykas, dėl kurio Kristus turi iš naujo tiesiogiai įsikišti savo perkeičiančiu ir kuriančiu veiksmu.

2) Bet ta pati Krikšto ir Sutvirtinimo konsekracija gali būti suintensyvinata ir išreikšta nauju būdu tuose dviejuose sakramentuose esančių galių dėka, pačios krikščioniškosios egzistencijos lygmenyje. Tai ir yra vienuolinės konsekracijos atvejis. Ji skiriasi nuo dviejų pirmųjų (kunigystės ir moterystės konsekracijos) trimis aspektais:

* Nereikia specialaus sakramento, nes esminė krikščionio padėtis Bažnyčios struktūroje nepasikeičia. Ji tik patikslinama, suintensyvinama, nes vienuolinė konsekracija - tai ypatingas būdas išgyventi Krikšto ir Sutvirtinimo konsekraciją ir malonę.

* Sakramento nebuvimas duoda teisę daryti prielaidą apie dieviškąją iniciatyvą. Ir tas specialus Dievo įsikišimas yra trejopas: a) asmeninis pašaukimas pasirinkti šį gyvenimo būdą; b) Šventosios Dvasios suteikta charizmatinė malonė atsakyti “Taip”; c) ypatingas atsirandantis ryšys, “konsekracija” (tik analogiška Krikšto ir Sutvirtinimo konsekracijai), kurią Dievas atlieka savo Bažnyčios nesakramentiniu veiksmu, o pašventasis asmuo prisiima naują padėtį ir naują misiją Bažnyčioje.

* Vis dėlto, reikia pabrėžti, kad čia ypač ryškus (skirtingai nuo to, kas vyksta sakramentų atveju) išorinis pašauktojo atsiliepimas-įsipareigojimas: tai jo savęs dovanojimas Dievui tokia forma, kokios reikalauja pašaukimas.

2. Vienuolinė konsekracija įsilieja į Krikšto ir Sutvirtinimo konsekracijos dinamiškumą.

a) **Teologų nesutarimai:** “Dievas mane konsekruoja sau” ar “aš (su Bažnyčios pagalba) save pašvenčiu Dievui”?

1) Kai kurie teologai dėl įvairių priežasčių neigia šio dieviškojo veiksmo buvimą. Pagal juos, Krikšto ir Sutvirtinimo konsekracijos pakanka visiems, ir nebėra ko prie jos pridėti, rizikuojant sukurti kažkokią ypatingą krikščionių rasę. Kadangi jie negali visiškai išmesti žodžio “konsekracija”, jį vartoja subjektyvia prasme: tai yra paties vienuolio veiksmas, kuriuo jis save pašvenčia-dovanoja Dievui, oficialiai įsipareigodamas atiduoti visas savo jėgas Dievui ir jo tarnybai. Iš tikrųjų, pagal šią sampratą nėra autentiškos konsekracijos, tik subjektyvus savęs dovanojimo aktas, atliktas viešai ir pripažintas Bažnyčios, kad būtų galima pilnai įvykdyti Krikšto konsekracijos reikalavimus.

2) Kiti teologai žiūri į konsekraciją būtent kaip į iš Dievo iniciatyvos kylantį veiksmą, kuriuo Jis konsekruoja sau vienuolio asmenį (Dievas yra ir konsekracijos atlikėjas, ir jos tikslas). Taigi, vienuolį konsekruoja Dievas, Jis pastato jį į pašvento asmens padėtį, o pašventasis savo ruožtu įsipareigoja gyventi pagal šios naujos padėties reikalavimus, kaip “paaukotas, padovanotas” Dievui. Tokia konsekracija vadinama objektyvia, esmine, nes liečia žmogaus būties gelmes. Tik toks požiūris atsižvelgia į pašventojo gyvenimo originalumą: pašventojo asmens sakralinė padėtis (ryšys su Dievu) yra kitokia negu pakrikštyto ir sutvirtinto, nors ja ir remiasi.

b) **Kodėl galima ir reikia sakyti: “Dievas mane konsekruoja sau”.**

Kad galėtume taip pasakyti, reikia labai svirių argumentų. Juos randame pagrindiniuose pašventojo gyvenimo elementuose.

1) Pašventojo gyvenimo apimtis. Pašventojo gyvenimo įsipareigojimas liečia visą žmogaus būtybę, taip, kaip ir Krikšto bei Sutvirtinimo sakramentai. Pastarieji įpareigoja visą žmogaus asmenybę visam gyvenimui ir pradeda jame naują Dievo vaiko gyvenimą, sekant Kristaus pavyzdžiu ir stengiantis vis geriau išreikšti atsidavimą Dievui įvairiausiose gyvenimo aplinkybėse ir įvykiuose. Ir štai tam tikru

momentu, išgirdęs specialų Dievo kvietimą ir gavęs ypatingą Šventosios Dvasios dovaną, pakrikštytas ir sutvirtintas krikščionis, darydamas evangelinių patarimų profesiją, pasirenka naujas gyvenimo sąlygas, kurios leidžia jam visas savo jėgas sukcentruoti į Dievą ir išgyventi tą kiekvienam krikščioniui būdingą atsidavimą arba savęs dovanojimą Dievui nauju, daug intensyvesniu būdu, visu savo asmeniu ir visam likusiam gyvenimui. Vadinasi, pašvęstasis asmuo nauju, gilesniu būdu ir labiau apibrėžtais įsipareigojimais prisiima tą pačią krikšto konsekracijos būseną ir išgyvena tą pačią krikščioniškojo gyvenimo dinamiką. O tuo tarpu tipiška sakramentinė diakono, kunigo, sutuoktinių konsekracija nėra visaapimanti, tai yra, neliečia visų jų gyvenimo aspektų, bet tik tai, kas susiję su kunigo tarnyste arba su sutuoktinių šeimos gyvenimu.

2) Pašvęstojo gyvenimo forma. Tapęs pašvęstu asmeniu, pakrikštytasis gyvena krikščioniškąjį gyvenimą Bažnyčioje viešai pripažinta forma. Krikštu įgytas gyvenimas dabar realizuojamas nauju būdu: regimose struktūrose, kurios išryškina jo esminius bruožus ir pabrėžia jo reikalavimus, taip kad krikšto malonė gali nešti gausesnius vaisius. Taigi, pašvęstasis gyvenimas yra ne kas kita, kaip tipiška, pastovi Krikštu ir Sutvirtinimu įgyto gyvenimo forma, pripažinta ir patvirtinta Bažnyčios. Kas prisiima tokią gyvenimo formą, oficialiai įeina į naują –“pašvęstąjį luomą”: tampa pašvęstu žmogumi.

3) Pašvęstojo gyvenimo misija. Pašvęstasis krikščionis gauna Bažnyčioje specialią užduotį. Oficialiai jis tampa ypatingu Dievo Tautos sakramentinės prigimties dalyviu, kurio užduotis - regimai liudyti neištiriamą Kristaus Paslaptį, nes savimi jis realiai reprezentuoja Kristų. Tuo būdu įgyja naują prasmę jo Sutvirtinimo sakramentinis charakteris.

Dabar kyla klausimas: Kad galėtume

- nauju pagrindu prisiimti Krikšto ir Sutvirtinimo įsipareigojimus,
- pradėti naują jau seniau Krikštu įgyto gyvenimo formą,
- tapti krikščioniu viešai priklausančiu Dievui,
- atlikti ypatingą misiją Bažnyčioje,

ar pakanka tik paties žmogaus veiksmo (“pasišvenčiu, pasiaukuju Dievui”)?

ar pakanka tik Bažnyčios įsikišimo (“tave pašvenčiu, paaukuju Dievui”)?

Iš tikrųjų, atrodo, kad žmogiška iniciatyva ir žmogiškos pastangos yra bejėgės taip pakeisti Dievo sukurtą Krikšto konsekracijos būseną, kuri nuo jo priklauso. Todėl nesunku priimti tvirtinimą, kad tai yra konsekruojantis Dievo veiksmas: “Aš tave konsekruoju sau”.

c) **Kaip ir kada įvyksta Dievo ir Bažnyčios konsekruojantis veiksmas, į kurį pašvęstasis atsiliepia visiškai dovanodamas save Jam.**

1) Visų pirma, Dievo konsekruojanti iniciatyva nėra sakramentinis veiksmas, nėra antrasis Krikštas, neįspaudžia naujo sakramentinio charakterio. Ji kaip tik labai stipriai išvysto krikšto ir sutvirtinimo sakramentų veikimą jau pradėta kryptimi.

2) Antra, negalima piktnaudžiauti Dievo įsikišimu! Taip, kaip negalima kelis kartus atnaujinti Krikšto ir Sutvirtinimo sakramento. Paslaptis pildosi tik vieną kartą, kaip ir Krikšto ar sužadėtuvių paslaptis. Prieš tai gali ir turi būti įvairūs paruošiamojo kelio etapai. Bet konsekracija yra viena ir vienintelė: ji įvyksta tada, kai pašauktasis, pakankamai pasiruošęs, Šv. Dvasios paragintas, koku nors šventu pasižadėjimu atlieka visiško ir neatšaukiamo savęs dovanojimo Dievui profesiją.

Čia iškyla laikinosios profesijos prasmės klausimas. Deja, dažnai ji yra beveik prilyginama amžinajai. Kanoniškai tai yra priimtina: laikinųjų įžadų vienuolis yra tikras instituto narys, bet teologiškai ir liturgiškai to nėra kaip pateisinti.

“Žodis “konsekracija” turi būti rezervuojamas vien tik amžinosios profesijos apeigoms” (*Notiziae della sacra Congregazione per il Culto divino*, 1971 (3)).

3) Konsekruojantis Dievo veiksmas nėra sakramentinis, bet nėra ir grynai dvasinis ir neregimas. Dievas pasinaudoja Bažnyčios, kaip visuotinio išganymo Sakramento, tarnyste. Ne “opus operatum”, kaip Krikšto ir Sutvirtinimo sakramentuose, bet “opus operantis Ecclesiae”, kur Bažnyčia veikia Kristaus, savo Sužadėtinio, vardu.

Šis Bažnyčios veiksmas visais laikais turėjo labai paprastą formą: teisėtas vyrenysis “priima” profesiją Bažnyčios vardu, o tuo pačiu, Kristaus ir Tėvo vardu, ir įveda neoprofesą į pašvęstąjį luomą, kuris egzistuoja objektyviai ir yra pripažintas Bažnyčios. Šis veiksmas ilgus amžius buvo atliekamas be tiesioginių liturginių apeigų. Šiandien yra patvirtintas “Amžinosios vienuolinės profesijos ritualas”, kuris nuostabiai atskleidžia tą paslaptį: tuojau po Visų šventųjų litanijos ir profesijos (įžadų) vyresniajam/jai formulės, celebrantas suteikia iškilmingą profeso palaiminimą ir konsekraciją, kuriuo Bažnyčia dedikuoja profesą Dievui ir meldžiasi už jį.

4) Kiekvieną konsekraciją atlieka Tėvas Jėzuje Kristuje Šventosios Dvasios galia. Taigi, pašvęstasis yra susijęs su visais dieviškais asmenimis. Konsekruodamas sau, Dievas Tėvas jį supanašina su savo Sūnumi, padaro jį jo sūniško paklusnumo dalininku. Prisikėlęs Kristus konsekruoja sau tą asmenį glaudžiais sutuoktuvų ryšiais, leisdamas jam įeiti į savo tobulą atsidavimą Tėvui ir jo Karalystei. Šioje paslapyje Šv. Dvasia yra siunčiama kaip dieviškoji jėga, kuri leidžia profesui dovanoti save, ir kaip Antspaudas ar Patepimas, kuris padaro jį pašvęstu asmeniu ir šiuo nauju pagrindu dar labiau suartina su Tėvu ir Sūnumi.

Santykį tarp Krikšto konsekracijos ir vienuolinės konsekracijos galime schematiškai parodyti taip:

KRIKŠTAS	Liturginės Krikšto apeigos: → Dievas per savo tarną kunigą konsekruoja sau krikštijamąjį, kuris išpažįsta savo tikėjimą	I-oji pasekmė: “charakteris”: → padėtis ir pareigos • Dievo Tėvo vaiko • Kristaus brolio • šventosios Bažnyčios nario	II-oji pasekmė - “malonė”: Dievo pagalba, kad bet kurioje situacijoje galėtų gyventi kaip • Dievo Tėvo vaikas • Kristaus brolis • Bažnyčios narys
	↑	↑	↑
	DIEVO VEIKSMAS	NAUJA BŪSENA BAŽNYČIOJE	NAUJAS GYVENIMAS
	↓	↓	↓
VIENUOLINĖ KONSEKRACIJA	Amžinosios profesijos liturginės apeigos: → Dievas per Bažnyčios atstovą konsekruoja sau asmenį, kuris pareiškia visišką ir neatšaukiamą savęs dovanojimą Dievui	I-oji pasekmė - “charakteris”: → pastovi ir neatšaukiama “pašvęsto asmens” padėtis ir pareiga būti ženklų ir stimulų visiems pakrikštytiems broliams	II-oji pasekmė - “malonė”: Dievo pagalba, kad pajėgtų gyventi kaip tikras pašvęstas asmuo, visiškai pašvęstas Dievui ir tarnavimui Jam Bažnyčioje
		= yra “sacrus”	= turi tapti “sanctus”

3. Gyventi kaip pašvęstas asmuo: giliausias šio pašaukimo aspektas.

Jo esmė yra tokia: turi būti kuo tobulesnis atitikimas tarp dieviškosios iniciatyvos ir žmogaus atsiliepimo: Tėvo pašvęstas - atsidavęs Jam, pamiltam labiau už viską; “Tu visiškai priklausai man” - “Taip, mano Dieve ir mano Viskas”.

Suvokimas, kad esame nesuvokiamos Tėvo iniciatyvos išsirinkti, pašaukti ir pašvęsti iš meilės, duoda mūsų gyvenimui dvejomis “kryptimis”:

- “Charizmatinių” būdą suvokti gyvenimą kaip dovana, o ne kaip savo nuosavybę, kaip atsiliepimą, o ne kaip savo iniciatyvą, kaip dialogą, kuriame Dievas visada kalba pirmasis, kviesdamas būti budriu, klausytis ir paklusti, kaip laisvai pasirinktą priklausomybę, kaip paklusnumą ir ištikimybę Šventajai Dvasiai.

- Nuolatinį vadavimąsi iš savęs ir gyvą suvokimą, kad esi dėl Kito, kad Kitas yra tavo gyvenimo centras, leidžiant Jam iš tikrųjų užvaldyti visą save (ypač evangelinių patarimų praktikavimu) ir prasiskverbti į slapčiausias savo gelmes.

Pašvęstas asmuo Bažnyčioje yra iškeliamas kaip “religingasis”, kaip “Dievo žmogus”, kuris gyvena vien tik Dievui, paskyręs savo egzistenciją meilei, šlovinimui ir tarnavimui Tam, kuris iš tikrųjų tapo jam Viskuo. Jo būtybė yra tarsi bažnyčios pastatas, kuris buvo iškilmingai dedikuotas vien tik Dievui.

Pašvęstųjų elgsenai yra būdingi trys dalykai:

- Kontempliacijos meilė. Ji pasireiškia Dievo Žodžio klausymu, malda, bet taip pat dar intensyvesniu veikimu, kaip “nuolatinė ir nuolanki adoracija Dievo, kuris paslaptingu būdu yra žmonėse, įvykiuose, daiktuose” (DC 1).

- Dvasinis kultas. Visi krikščionys, tapę per Krikštą Kristaus kunigystės dalininkais, yra pašaukti aukoti save ir visą pasaulį Tėvo garbei (LG 10 -11). Tuo labiau pašvęstieji krikščionys yra pašaukti visame ieškoti “dieviškojo kulto tobulumo” (LG 44a), Tėvo valios ir jo garbės (plg. PC 5a, 12a, 14a). To patvirtinimą randame ir Kanonų teisės kodekse: “Vienuolis tobulai įgyvendina visišką savo atsidavimą Dievui kaip Dievui paaukotą auką, ir tuo visa jo egzistencija tampa nuolatinio Dievo garbinimu meilėje” (kan. 607, §1). Ypatingą vietą čia užima Dievo garbinimas Valandų liturgijoje ir Eucharistinė auka.

- Tarnavimas Dievo Karalystei. Kiekvienas pašvęstasis, net ir pačiame griežčiausiame kontempliatyviame vienuolyne, atiduoda visas savo jėgas Tėvo Karalystės reikalams. Skaistumas, neturtas ir klusnumas yra priemonės, atveriančios jo širdį visiems broliams. Pašvęstieji veiklojo tipo (apaštalinuose) institutuose skiriasi nuo apaštalaujančių pasauliečių tuo, kad jie pirma yra konsekruojami, o po to gauna misiją ir turi apaštalauti kaip pašvęstieji, t.y., priklausantys nebe sau, bet Tam, kuris juos siunčia, ieškantys vien tik Jo valios išsipildymo ir Jo garbės.

Pabaigai reikia pridurti, kad konsekracija neišvengiamai reikalauja savęs išsižadėjimo, mirimo sau, nuolatinio atsivertimo tam, kad pajėgtum atmesti tai, kas gali sutrukdyti arba sulėtinti savęs dovanojimą vien tik Dievui. Nėra tikro pašvęstojo gyvenimo be “holokausto” (visko sudeginimo). Todėl pašvęstieji turi leisti, kad diena iš dienos į juos vis labiau prasiskverbtų apvalanti Šventosios Dvasios liepsna.

XI. YPATINGAS BŪDAS SEKTI KRISTUMI

*Bažnyčioje kaip Paslapyje, prisikėlusio Kristaus
Sužadėtinėje, pašvęstasis krikščionis radikaliai seka
Kristumi.*

II Vatikano susirinkimas, laikydamasis tradicijos, “sekimą Kristumi pagal Evangeliją”(plg. PC 1d) pastatė į vienuolinio gyvenimo centrą ir nurodė kaip aukščiausią regulą. Bet tai nereiškia vien sekti “skaisčiu, neturtingu ir klusniu” Kristumi. Reikia suprasti daug plačiau: pašvęstasis gyvenimas - visų pirma ypatingas ir naujas būdas priartėti prie visos gyvo Kristaus asmenybės ir jį pamilti, užmezgant labai asmeniškų ryšius su juo, pagal jo santykių su Dvylika ir su mokiniais pavyzdį. Kodėl į pirmąją vietą iškeliamas asmeninis ryšys su Kristumi? Atsakymas labai paprastas: juk tai yra viso krikščioniško tikėjimo ir gyvenimo esmė! Todėl ir pašvęstasis gyvenimas - tai visų pirma ryšys su Kažkuo, atsakymas duotas Kažkam, o ne vienas iš būdų realizuoti save arba padėti kitiems.

1. Žvelgiant į Bažnyčią, kaip į prisikėlusio Kristaus Sužadėtinę ir Mistinį Kūną, - sekimas Juo - tai supanašėjimas su Juo visu savo asmeniu ir visu savo gyvenimu.

Pagal Šv. Pauliaus mintį, kuria remiasi Susirinkimas, Bažnyčia yra Kristaus “Sužadėtinė ir Kūnas”, Kristaus, kuris mirė ir prisikėlė, kad ją išganytų (plg. Ef 5, 23-32). Ji gyvena artimoje ir nuolatinėje dvasinėje vienybėje su juo, atsiliepia į jo meilės iniciatyvą savo tikėjimu ir meile, stengiasi gyventi vien tik dėl jo, vienintelio savo išgelbėtojo, ir kaip jis, Tėvo garbei.

Kiekvienas Bažnyčios narys, pakrikštytas “Kristaus mirtyje ir prisikėlime” (Rom 6, 3-11), kiekvienas krikščionis yra pašauktas pasirinkti jį kaip Kelią, Tiesą ir Gyvenimą, gyventi nuostabioje vienybėje su juo, sekti jo jausmais ir dorybėmis, ypač jo skaistumu, neturtu ir klusnumu iki mirties (plg. Fil 2, 5-8). Taigi, “Kristaus sekimas” yra kiekvieno krikščionio pareiga.

Bet pašvęstasis gyvenimas specialiai pasirenka išgyventi šį Bažnyčios paslapties aspektą daug radikaliau, ne tik su visu kilniaširdiškumu, bet sutvarkydamas visą savo egzistenciją, remiantis Kristaus sekimo kriterijumi. Tai reiškia, kad visiškas savęs dovanojimas Kristui, pripažintam gyvenimo Absoliutu, tampa regimas ir realizuojamas Bažnyčios patvirtintose institucijose.

2. Kaip pašvęstas žmogus realizuoja savo sekimą Kristumi.

Galima išskirti penkis pagrindinius aspektus:

a) Laisvai atsiliepia į jo kvietimą.

Sekimas Kristumi niekada negali būti paties krikščionio iniciatyva. Nė vienas iš mokinių nepasisiūlė pats sekti juo. Tai buvo ir visada yra atsakymas į šaukimą. Taigi, sekimas Kristumi - tai ypatingos Kristaus iniciatyvos vaisius. Sekimas yra Dievo malonės padarinys, nepriklausantis vien nuo žmogaus kilniaširdiškumo ar geros valios.

b) Gyvena KAIP KRISTUS prieš 2000 metų.

(“Imituoja” = mėgdžioja, seka Kristų iš arčiau (PC 1b).

Konsekruojamasis iškilmingai patvirtina, kad jis pasirinko Kristų savo MOKYTOJU, kurio žodžių stropiai klausosi ir laikosi. Bet Kristus visų pirma moko savo gyvenimu, tad jis pasirenkamas kaip tobulas PAVYZDYS, ir stengiamasi imituoti ne tik jo jausmus ir dorybes (= asketinė imitacija), bet ir jo gyvenimo būdą - skaištų ir neturtingą (plg. LG 42 d, 44 c) (= egzistencinė imitacija).

c) **Gyvena SU KRISTUMI dabartyje** (“intymioje vienybėje su juo”, PC 8b).

Kristus yra Asmuo, gyvas ir šiandien. Todėl sekti Kristumi - tai reiškia, būti su juo, pasirinkti jį kaip artimą draugą, kaip Sužadėtinį, į kurį nukreipiamos visos galios mylėti ir atsiduoti. Ypač amžinos skaištybės įžadu pašvęstasis pasineria į Bažnyčios kaip Kristaus Sužadėtinės paslaptį: ją išreiškia akivaizdžiu būdu, o savo gyvenimo ir savo veiklos centru padaro intymios meilės vienybę su Kristumi. II Vatikano Susirinkimas kelis kartus pabrėžė šį aspektą (plg. LG 44a, PC 1c).

Ši realybė įneša į pašvęsto asmens gyvenimą tam tikrą eschatologinę įtampą: jau dabar, tikėjimo tamsoje egzistuojanti vienybė su Kristumi savaime veržiasi dangaus regėjimo ir pilnutinės vienybės link.

Kas konkrečiai slypi po šiuo bibliniu ir liturginiu vienuolės - Kristaus Sužadėtinės įvaizdžiu? Reikia būti atsargiems, nes į Kristų negalima žiūrėti kaip į turintį lytį, bet tik kaip į konkretų Asmenį. Dvasinio patyrimo lygmenyje šis įvaizdis reiškia:

- gyvą ir artimą asmeninį ryšį tarp Kristaus ir pašauktojo asmens,
- parentą abipuse meile,
- kuri išreiškiama viso asmens - kūno, sielos ir dvasios dovanojimu,
- dovanojimu be jokių išlygų, taip kad nelieka vietos niekam kitam,
- visam gyvenimui, laukiant visiško galutinio susijungimo danguje,
- atsidavimą, kuriame iš Kristaus tikimasi dvasinio vaisingumo.

Reikia pažymėti, kad visa Bažnyčia yra Kristaus Sužadėtinė, ir kiekvienas jos narys yra pašauktas tokiu būdu mylėti Kristų. Skirtumas tarp vedusio krikščionio ir pašvęstojo yra tas, kad pirmasis šią meilę išreiškia per žmogišką tarpininką - meilės savo sutuoktiniui ženklą, o antrasis - ją išreiškia betarpiškai (taip, kaip bus danguje). Tokiu būdu pašvęstieji parodo susituokusiems krikščionims, kokio tikslo turi siekti jų tarpusavio meilė.

d) **Gyvena DĖL KRISTAUS.**

Tai reiškia - aktyviai dalyvauja jo misijoje. Kristus veda savo sekėjus į visišką atsidavimą Tėvui dėl brolių išganymo, tokį atsidavimą, kuris buvo paties Kristaus žemiškojo gyvenimo pagrindas. Jis įdeda į savo sekėjų širdis dalelę savo “ganytojiškos” meilės. Sekti juo - tai kartu su apaštalais pripažinti jį visaapimančios Karalystės Valdovu, kuris turi teisę rinktis darbininkus, ir pasišvęsti jo tarnybai, kad jis galėtų siųsti ten, kur nori.

Tuo pačiu tai reiškia tarnauti Bažnyčiai - mistiniam Kristaus Kūnui. Visa pašvęstųjų apaštalinės ir karitatyvinės veiklos įvairovė yra ne kas kita, kaip evangelizuojančio ir gydančio Kristaus parodymas šiandienos žmonėms (plg. LG 46a).

e) **“Seka”** - tai judėjimo veiksmas.

Priekyje eina Tas, kuris yra Galva, o už jo - žmonės, kurie juo seka. Keliauti, eiti pirmyn, nesustoti pusiaukelėje - tai reiškia eiti iki jo kančios, nes jo kelias veda į Kalvariją. Bet nepamiršti, kad Kalvarija yra ir Prisikėlimo kalva.

Apibendrinami galime pasakyti, kad pašvęstasis gyvenimas - tai kelias, kurį reikia nueiti sekant Tuo, kuris nurodo tą kelią ir pats eina pirmas.

3. Ypatingas evangelinių patarimų vaidmuo šiame sekime.

Vėliau kalbėsime apie juos plačiau, o dabar tik trumpai aptarsime šiuo aspektu: kaip evangeliniai patarimai įgalina pašvęstąjį išgyventi savo asmeninį ryšį su Kristumi. Jie turi nepaprastą vertę, nes leidžia pašvęstajam susivienyti su Kristaus asmeniu. Tačiau tai pasiekama tik išpildžius tam tikras sąlygas:

a) Jeigu evangeliniai patarimai prisiimami ne dėl savęs pačių, bet dėl Kristaus.

Šie patarimai dėl to ir vadinami “evangeliniais”, kad pašvęstasis juos prisiima ne dėl jų akivaizdžių “žmogiškų” privalumų (taip elgdavosi daugybė asketų ir stoikų), bet dėl to, kad juos randa Kristaus mokyme ir jo gyvenime. Skaistumas, neturtas ir klusnumas patys savaime nėra labai patrauklūs (nors negalima paneigti ir tam tikro jų natūralaus vertingumo). Pašvęstąjį pirmiausia traukia Kristus - skaištus, neturtingas ir klusnus. Šio teiginio esmė yra tokia: šie trys išpareigojimai vien tik Kristuje turi savo prasmę ir savo lemiamą vertę. Todėl šalia išsižadėjimo (neigiamo) aspekto, kuris yra tikrai akivaizdus, jie įgyja labai teigiamą prasmę: tampa priemone pasiekti Kristų, juo sekti, jį mylėti, glaudžiai su juo susivienyti, dalyvauti jo skaištybėje, jo neturte ir jo klusnume.

Taigi, šie patarimai turi būti prisiimami ir išgyvenami laisvai ir iš meilės. Tada jie tampa ne tik priemone, padedančia geriau mylėti, bet tiesiog pačios meilės išraiška.

b) Jeigu prisiimami, norint sekti Kristaus gyvenimo būdą.

Tik visi trys kartu jie charakterizuoja Kristaus gyvenimo žemėje būdą (skaistus - neturtingas - klusnus). Visi krikščionys yra pašaukti sekti Kristų tuo būdu, kuris atitinka jų luomą. Pašvęstųjų išskirtinis bruožas yra sekti skaistų, neturtingą ir klusnų Kristų taip, kad kuo labiau supanašėtų su jo pasirinktu gyvenimo būdu (plg. LG 46b), ir pratęsti Bažnyčioje tą gyvenimo formą, kurią pasirinko žemėje Dievo Sūnus (plg. LG 44c).

Trys įsipareigojimai turi būti vykdomi visi kartu, kaip vienovė, kurioje vienas negali apsieiti be kito. Jie visi trys kyla iš to paties troškimo tapti laisvu dėl Kristaus ir Kristui, o paskui visi susilieja kuo tobulesniame Jėzaus Kristaus sekime. Tai ne kas kita, kaip trys vienos ir tos pačios meilės ir to paties troškimo supanašėti su juo išraiškos formos. Todėl tai yra kur kas daugiau, negu trijų dorybių praktika. Tai Kristaus gyvenimo stiliaus realizavimas savo gyvenime.

c) Jeigu prisiimami, siekiant dalyvauti giliausiose Kristaus paslapyse.

II Vatikano Susirinkimas trumpai, bet giliai paaiškina, kad pačiam Kristui mergystė, neturtas ir klusnumas šalia tam tikrų konkrečių poelgių ir nuostatų (santuokos atsisakymas, turto neturėjimas, troškimas išpildyti Raštus) yra tiesiog esminis nusiteikimas, giliausias jo sielos troškimas, kuris sudaro pagrindinių išganymo paslapčių esmę.

Dvejopas Kristaus „susinaikinimas“: įsikūnijimo ir mirties - tai jo tobulo klusnumo ir neturto dvasios vaisius. Pašvęstieji taip pat dalyvauja šiame susinaikinime. Todėl visai nenuostabu, kad evangelinių patarimų profesijos apeigos yra prijungiamos prie Kristaus Eucharistinės aukos. Tuo būdu tie išsižadėjimai, be kurių neįmanoma evangelinių patarimų praktika, įgyja ne tik kristologinę, bet ir išganomąją vertę.

Prisikėlusio Kristaus gyvenimas šlovėje taip pat yra jo mergystės, neturto ir klusnumo vaisius, pasiektas mirtimi. Pašvęstieji, jau šiame pasaulyje gyvendami tokį gyvenimą, geriau parodo visiems tikintiesiems dangiškąsias gėrybes ir skelbia būsimąjį prisikėlimą bei dangaus karalystės garbę. Juk iš tikrųjų, danguje su prisikėlusiu Kristumi visi išrinktieji bus tobulai skaistūs, neturtingi ir klusnūs.

Šiuo požiūriu Šv. Dvasia jau dabar gali sukurti pašvęstuosiuose gausių velykinių vaisių: laisvės ir džiaugsmo.

4. Ypatinga Kristaus Žodžio ir Kūno vieta pašvęstame gyvenime

Tai tarsi du gyvybės šaltiniai:

a) Kristaus Žodis Evangelijoje - kad jį geriau pažintume.

b) Kristaus Kūnas ir Kraujas Eucharistijoje - kad pajęgtume su juo ir jame aukotis Tėvui ir priimti jį kaip dangiškąjį Maistą, kurį davė Tėvas.

Patikrinimas, kokią vietą iš tikrųjų pašvęstojo gyvenime užima Evangelija ir Eucharistija - labai gera priemonė sužinoti, ar jo gyvenimas orientuojamas teisinga kryptimi ir ar jo gyvenimo centras yra toks, koks turi būti.

Be to, Evangelija ir Eucharistija primena būtinybę išlaikyti gyvą tikėjimą, kuris vienintelis gali padėti sekti Kristumi, kurio nematome!

Mokinys „μαθητης“

Naujajame Testamente mokinys - tai tas, kuris pripažino Jėzų savo Mokytoju: Dvylika apaštalų, visi tie, kurie seka Jėzų, bet ypatingai 72, kuriuos jis siunčia į misiją.

Jiems būdinga:

a) *Pašaukimas*. Norint tapti Jėzaus mokiniu, svarbu ne protiniai sugebėjimai, ne moralinės dorybės, bet pašaukimas, kurio iniciatyva kyla iš Jėzaus.

b) *Asmeninis prisirišimas prie Kristaus*. Kad taptum Jėzaus mokiniu, nereikia būti išsilavinusiu žmogumi. Ryšys, jungiantis mokinį ir Mokytoją, nėra intelektualinio pobūdžio. Jėzus sako: „Sek mane!“ O žodis „sekti“ visada reiškia prisirišimą prie Jėzaus asmens. Sekti Jėzų - tai nutraukti visus ryšius su praeitimi, jei nori būti išskirtiniu, „privilegiuotu“ Jėzaus mokiniu. Sekti Jėzų - tai kopijuoti jį savo elgsena, klausytis jo mokymo ir derinti savo gyvenimą su jo. Jėzaus mokinys prisiriša ne prie jo doktrinos, bet prie jo asmens: jis nebegali palikti to, kuris jam jau tapo daugiau negu tėvas ir motina.

c) *Likimas ir orumas*. Jėzaus mokinys yra kviečiamas dalintis savo Mokytojo likimu: nešti jo kryžių, gerti iš jo taurės ir galiausiai gauti iš jo karalystę.

(Pagal *Biblinės teologijos žodyną (Dizionario di Teologia biblica)*, p. 288-291).

Sekti Kristų

a) *Pirmieji žingsniai*. Valdingas Jėzaus žodis priverčia pašauktuosius prisidėti prie jo. Tapę Jėzaus mokiniais, palaipsniui įvedami į jo misijos ir į jo asmens paslaptis. Sekti Jėzų - ne tik ir ne tiek pritarti jo dvasiniam ir moraliniam mokymui, bet dalintis jo likimu. Mokiniai yra pasirengę dalyvauti jo šlovėje, bet turi išmokti, kad pirma reikia dalyvauti jo išmėginimuose, jo kančioje. Jėzus reikalauja visiško atsižadėjimo: atsisakyti turtų ir savo ateities užtikrinimo, negrįžtamai apleisti gimines. Šiuos reikalavimus Jėzus gali iškelti kiekvienam, tačiau ne kiekvienas į juos atsiliepia teigiamai.

b) *Iki savęs paaukojimo*. Atsižadėję turtų ir ryšių su pasauliu, mokiniai išgirsta, kad turi sekti Jėzų iki kryžiaus. Reikalaudamas iš savo mokinių tokios aukos - ne tik jiems priklausančių gėrybių, bet ir savęs paaukojimo - Jėzus pasirodo kaip Dievas ir atskleidžia, iki kur gali eiti Dievo reikalavimai.

c) *Tikėti ir imituoti*. Apaštalui Pauliui sekti Kristų - reiškia supanašėti su juo jo mirties ir prisikėlimo paslapyje. Šis panašumas, kuriam Dievas mus iš anksto paskyrė jau nuo amžių, prasideda krikštu ir turi nuolat gilėti, jį imituojant ir laisvai sutinkant įsijungti į jo kančią, kurioje pasirodo prisikėlimo galia.

* Jonui sekti Kristų - tai priderinti prie jo savo tikėjimą, remiantis jo žodžiu, o ne išoriniais ženklais. Tas tikėjimas leidžia įveikti žmogiškosios išminties dvejones. Sekti Kristų - tai sekti pasaulio Šviesą, pasirenkant jį savo Vadovu. Sekti Kristų - tai užimti vietą tarp avių, kurias vienintelis Ganytojas surenka į vieną kaimenę.

(Pagal *Biblinės teologijos žodyną (Dizionario di Teologia biblica)*, p. 1180-1182)

Sekimas/imitacija

Naujajame Testamente.

Sinoptinėse Evangelijose Jėzus pareikalauja iš savo mokinių būti jo sekėjais. Sekti Jėzų - tai visiškai kas kita, negu sekti kokį nors kitą žydų rabiną. Jėzus pats pasirenka ir kaip turėdamas galią pašaukia savo mokinius, juos auklėja, mokydamas nesielti pagal tradiciją, bet ruošti netrukus ateisiančiai Karalystei.

Būti Jėzaus mokiniu - tai eschatologinis pašaukimas. Tai reiškia - dalyvauti Dievo Karalystės tarnyboje. Mokinys yra mokomas ne materialiai patarnauti savo Mokytojui, bet atlikti tą pačią misiją kaip ir jis.

Ką siūlo Jėzus savo mokiniui? Visiškai nutraukti ryšius su praeitimi ir pradėti eiti paskui jį. Ir sekti juo reikia ne todėl, kad jis yra Mokytojas ar pavyzdys, bet kad yra Viešpats. Būti mokiniu - reiškia turėti asmenišką ryšį su Jėzumi, kuris keičia visą gyvenimą, net ir patį intymiausią. Jėzaus mokinys - tai ne paprastas pameistrys ar praktikantas.

Tarp Jėzaus ir mokinio visada išlieka asmeninis ryšys, kuris duoda jėgų būti mokiniu. Sokrato mokinį su mokytoju siejo jo skelbiamas mokslas, o Jėzus pririša mokinius prie savęs, kuria ryšį, kuriame lemiamą vaidmenį vaidina tikėjimas juo.

Mokinys, tapęs tokiu per pašaukimą ir priklausymą Jėzui, gyvena apaštalo gyvenimą, visiškoje priklausomybėje nuo Viešpaties. Jeigu Jėzaus kelias veda į kryžių, ta pačia kryptimi eina ir mokinys.

Sinoptinės Evangelijos kalba apie Jėzaus sekimą, o ne imitaciją. Sekimas reiškia gyvenimą kartu ir dalyvavimą jo misijoje. Kad galėtų būti misijonieriumi, mokinys turi atsiskirti nuo visko ir netgi atsisakyti savo asmeninės autonomijos.

(Pagal *Naujasis moralinės teologijos žodynas (Nuovo dizionario di teologia morale)*, p. 1212-1222).

XII. YPATINGAS BŪDAS GYVENTI BROLIŠKOJE VIENYBĖJE

Bažnyčioje kaip Komunijoje, pašvęstasis krikščionis nauju būdu išgyvena visiems pakrikštytiesiems būdingą broliškumo jausmą.

Sekti Kristų - tai sekti jį drauge su kitais pašauktaisiais = dalyvauti jo meilėje ne tik Tėvui, bet neatskiriamai ir broliams. Pašvęstieji yra pašaukti išgyventi brolybę dviem lygmenimis: savo institute ir visos Bažnyčios brolystėje.

1. Komunija pašvęstame gyvenime. Esminiai elementai.

Pašvęstajam gyvenimui būdingi išsižadėjimai padaro mus laisvus, kad galėtume kurti grynai bažnytinio pobūdžio bendruomenes vien tik ant tikėjimo ir Evangelijos idealo pamatų, remdamiesi dvejopu pavyzdžiu: mokiniai aplink Jėzų ir pirmoji Jeruzalės bendruomenė.

Vienuolinės bendruomenės yra pažadintos dangiškojo Tėvo ir prisikėlusio Kristaus, įkvėptos ir palaikomos Šventosios Dvasios meilės ir todėl pajėgios visiems matomu būdu gyventi ir oficialiai išreikšti du dalykus:

* Bažnyčios broliškos vienybės paslaptį - “koinoniją”. Bažnyčioje pašvęstųjų bendruomenės tampa nuolankiu, bet labai gyvu Švč. Trejybės komunijos atspindžiu. “Bendruomenės gyvenimas privalo apčiuopiamai parodyti, kad broliška vienybė, prieš būdama tam tikra misija, yra *teologalinė terpė*, kurioje galima patirti mistinį prisikėlusio Viešpaties buvimą (plg. *Mt 18,20*) (...) Tai ji, Dvasia, įveda sielą į bendrystę au Tėvu ir jo Sūnumi Jėzumi Kristumi (plg. *1 Jn 1,3*), į bendrystę, kuri yra broliško gyvenimo šaltinis” (VC 42).

* ir galutinį visos žmonijos pašaukimą į tarpusavio meilę ir vienybę. Vienuoliai yra laikomi “komunijos ekspertais” (RPU 24; PI 25) ir tuo pačiu to komunijos projekto, kurį Dievas yra skyręs žmonijos istorijai, vykdytojais.

Vienuolinės bendruomenės akivaizdžiai ir gyvai parodo tai, kam yra pavojus likti paslėpta Bažnyčioje, kuri kartais yra per daug hierarchizuota ir institucionalizuota. Broliškas ryšys bendruomenėje gaivina visus tarpusavio santykius, moko priimti kitą ir jam atleisti, dalintis dvasiniais, emociniais ir materialiniais turtais. Pašvęstieji broliai ir seserys vis glaudžiau susiriša tarpusavyje, be paliovos duodami ir priimdami. Ir patys vyresnieji lieka broliais ir seserimis, kurie įkūnija Dievo Tėvo meilę, užbėgančią blogiui už akių, ir atstovauja Jėzų Kristų, kuris atėjo tarnauti ir duoti gyvenimą. Tuo būdu vienuolinės bendruomenės yra tarsi pati viršūnė to kalno, kuris atspindi visos Bažnyčios pastangas autentiškai įgyvendinti krikščioniškąją koinoniją, pabrėžiant, kad vienintelis jos šaltinis yra Dievas.

Vienuolinės bendruomenės pagrindiniai elementai yra šie:

a) Bendras velykinis tikėjimas.

Kaip ir pati Bažnyčia, vienuolinė bendruomenė kyla ne iš žmogaus prigimties: ne iš kūno ir kraujo, ne savo noru ar pasirinkimu, ne iš jausmų ar idėjų sutapimo, ne iš draugystės ieškojimo, bet iš bendro gyvo tikėjimo Kristumi ir iš jo ypatingos malonės. Narius vienija bendras pašaukimas, gautas iš Dievo, ir bendras sutikimas atsiliepti į tą pašaukimą. Tai Dievas pašaukia ir surenka būtent šiuos vyrus ir moteris ir atiduoda juos vienas kitam, kaip brolius ir seseris Kristuje, pašauktus mylėti vienas kitą “dievišku” būdu.

Vienuolinė bendruomenė atskleidžia visos Atpirkimo paslapties esmę: ji gali susikurti tik todėl, kad Kristus mirė tam, kad sutaikintų žmones ne tik su Dievu, bet ir tarpusavyje, sunaikindamas priešišumą, ir tik todėl, kad jis prisikėlė, atkurdamas žmonijos solidarumą, naudodamasis visiškai nauju saitū - Šventąja Dvasia, kuri išlieja žmonių širdyse dieviškąją agapę. Vienuoliai - tai Kristaus sutaikinti ir susitaikę broliai.

Pirmoji išvada: nors prigimties savybių panašumai turi reikšmę bendruomeniniame gyvenime, jie nėra patys svarbiausi. Viską nulemia tikėjimo vienybė, gyvas tikėjimas tuo pačiu Evangelijos idealu ir žinojimas, kad tai Dievas davė šiuos brolius man, kad aš juos mylėčiau. Tai reiškia, kad mano elgseną brolių atžvilgiu tvarko antgamtiniai motyvai, o ne mano išrankumas. Todėl aš priimu kitą tokį, koks jis yra, nuoširdžiai sutinku, kad esame skirtingi ir turime trūkumų, aš nugaliu antipatiją ir abejingumą kitam, atleidžiu ir t.t. Palyginimui: kad galėtų egzistuoti draugų grupė, nereikia nei tikėjimo, nei vienuolinių įžadų.

Antroji išvada: broliškas gyvenimas yra neįmanomas vien tik žmogiškomis jėgomis. Jį įgyvendinti leidžia malonė ir nuolatinis kontaktas su Dievo Žodžiu, kuris apšviečia ir maitina.

b) Bendras Dievo garbinimas.

Bendruomeninės maldos reikalingumas yra aiškus savaime: ne tik tam, kad išmelstume sau jėgų gyventi labai daug reikalaujančioje broliškoje meilėje, bet ir tam, kad galėtume padėti bendruomenei:

- kartu kopti prie savo stiprybės Šaltinio, skelbiant pasauliui, kad jos šaknys yra ne žmogiškame spontaniškume, bet Dievo iniciatyvoje;

- atlikti bendruomenės lygmenyje tai, ką esame apibūdinę kaip vieną iš svarbiausių pašvęstojo gyvenimo uždavinių: pašvęstųjų bendruomenė turi šlovinti ir garbinti Dievą, nepamiršdama Dievo akivaizdoje užtarti pasaulį;

- vienytis maldoje su visa besimeldžiančia Bažnyčia ir tai išreikšti visiems matomu būdu.

Eucharistijos šventimas yra bendruomenės gyvenimo centras dėl to, kad tai yra ir visos Bažnyčios gyvenimo centras: bendruomenė aukojasi kartu su Kristumi, kad įvykdytų Tėvo valią, būdama ištikima savo pašaukimui. Priimdama Kristaus Kūną Švenčiausiame Sakramente, dar labiau susivienija kaip jo Mistinis Kūnas, ir kiekvieną kartą gauna Dvasią Atnaujintoją. (Trečioji Eucharistinė malda: “Tegul, stiprinami tavo Sūnaus Kūno ir Kraujo, gaivinami jo Šventosios Dvasios, mes būsimė Kristuje vienas kūnas ir viena siela”).

Be to bendruomenė garbina Dievą “dvasioje ir tiesoje” visu savo gyvenimu, gyvenamu iš klusnumo Tėvui ir vien dėl jo garbės.

c) Tarpusavio vienybė ir meilė

Kaip ir visa Bažnyčia, tik dar akivaizdžiau, vienuolinė bendruomenė yra iš esmės “komunija-koinonija-bendrystė”. Tai yra iš Dievo gauta tikrovė, bet kartu tikrovė, kurią dar reikia kurti. Tai vidinė komunija tarp narių, jau realizuota tuo, kad kiekvienas narys yra komunijoje su gyvu Kristumi ir kad visi bendrai naudojasi ne tik išganyto turtais, bet ir ypatingais instituto charizmos lobiais.

Bet tą komuniją reikia nuolat aktyviai tobulinti, diena iš dienos siekiant Apaštalų Darbuose iškelto idealo: “viena širdis ir viena siela”.

Šitoji komunija vienuolinėje bendruomenėje pasireiškia:

- Elgsena, kurią įkvepia tikėjimas. Į kiekvieną brolių žiūrima ir jis priimamas kaip vienintelė, nepakartojama būtybė. Jis gerbiamas ir mylimas, nežiūrint jo kilmės, amžiaus, išsilavinimo, užimamų pareigų. Jam pripažįstama teisė nuolatos keistis ir tobulėti.

- Tikru gyvenimo dalinimusi, kuris įmanomas tik vienuolinės bendruomenės struktūroje. Tai ne šiaip sau “kolektyvas” ar “grupė”, kurią vienija bendri interesai, ne “darbo ekipa”, bet būtent “gyvenimo bendruomenė”. Celibato ir evangelinio neturto charizmos yra ne tik individualaus pašaukimo dovanos, bet ir šio bendro gyvenimo pagrindas. O klusnumo charizma padeda visai bendruomenei vykdyti Dievo valią ir tuo pačiu siekti bendruomenės uždavinių įgyvendinimo.

Taigi, pašvęsti asmenys bendruomenėje susitinka iš esmės nuolatiniam dalinimuisi ir keitimuisi dovanomis. Vidinė jų vienybė pasireiškia išorine vienybe. Tai įvyksta 4 lygmenyse, kur išryškėja visų trijų evangelinių patarimų reikšmė broliškam gyvenimui:

- bendras materialinių gėrybių naudojimas, remiantis evangeliniu neturto patarimu. “Turėjo visa bendra” (ApD 2,44). Tai esminis elementas dėl savo praktinių pasekmių;

- dalinimasis dvasiniais turtais: Dievo Žodžiu, malda, tikėjimo patirtimi, įkūrėjo palikimu, bendru idealu, asmeninėmis charizmomis ir dovanomis, apaštalavimo patirtimi ir planais;

- dalinimasis jausmų lobiais: džiaugsmiais ir skausmais, kasdienio gyvenimo rūpesčiais ir interesais;

- dalinimasis “praktiniais” turtais: savitarpio pagalba ir įvairiaformis bendradarbiavimas.

Viso to dėka ir priklausomai nuo to, kokie yra tarpusavio santykiai, bendruomenės nariai auga ir augina vienas kitą, skatindami, kad kiekvienas bręstų kaip asmenybė ir taptų vis labiau savimi. Kartu įgyvendina savo komuniją ir tuo pačiu kuria “naująjį pasaulį”, pradėtą Kristaus mirtimi ir prisikėlimu, ir taip tampa nuolankiu, bet autentišku dieviškosios Trejybės komunijos atspindžiu: juk trys dieviškieji Asmenys, absoliučiai originalūs ir nepakartojami, susitinka ir dalinasi tos pačios dieviškosios prigimties lobiais.

Turbūt nėra reikalo pabrėžti, kad ši tikrovė turi būti kuriama su begaline kantrybe, ant savęs išsižadėjimo pamato, pasinaudojant suaugusiųjų psichologijos dėsniais, remiantis sveiku realizmu ir viltimi. Negalima visko laukti iš bendruomenės: ji negali duoti sutuoktinių ar šeimos gyvenimo patirties, neįmanoma artimai bendrauti su visais jos nariais. Joje visada bus įtampos ir konfliktų, kuriuos reikės įvardinti ir spręsti. Žodžiu, tobulą bendruomenę rasime tik danguje.

d) Bendra misija Bažnyčioje.

Kaip pirmoji Jeruzalės bendruomenė ir kaip visa Bažnyčia, vienuolinė bendruomenė yra pasiruošusi tarnauti ir plėsti Dievo Karalystę. Koks bebūtų konkretus jos pašaukimas, vis tiek ji turi būti perimta apaštalavimo dvasios, sielotis dėl visos Bažnyčios didžiųjų rūpesčių ir nepamiršti svarbiausių visuomenės problemų. Labai dažnai vidinė įtampa per daug uždaroje bendruomenėje dingsta, kai visi nariai kartu pradeda rūpintis Dievo Karalystės reikalais. Iš kitos pusės, kai kurių bendruomenės narių darbas už bendruomenės ribų gali sukelti daugialypio priklausomumo reiškinį, kuris gali sugriauti tikrąją komuniją.

e) Bendruomenės struktūros.

Kiekviena bendruomenė turi ir reikalui esant sukurti naujus valdymo organus. Pagrindinis jos struktūros elementas yra vyresnysis, Dievo Tėvo ir Kristaus-Mistinio Kūno Galvos atstovas. Šioje valdymo funkcijoje daugiau ar mažiau dalyvauja ir kiti bendruomenės nariai, priklausomai nuo instituto charizmos ir tradicijų. Čia didelę reikšmę turi visų padarytas klusnumo įžadas, kurio dėka visi bendruomenės nariai vieningai atiduoda savo laisvę, kad visi kartu galėtų įgyvendinti bendruomenei patikėtą misiją ir tai taptų giliausiu jų vienybės pamatu.

Be to, bendruomenė neišvengiamai yra susijusi su vietine Bažnyčia per ryšį su vyskupu, tuo labiau jei atlieka diecezijoje kokį nors apaštalavimo darbą.

2. Komunijos realizavimo formų įvairovė.

Jau esame kalbėję apie pašvęstojo gyvenimo formų įvairovę. Būtent bendruomeninio gyvenimo aspektu šie skirtumai pasireiškia ryškiausiai. Svarbu suvokti, kad negalima primesti visoms bendruomenėms

vieno konkretaus idealo, vieno gyvenimo būdo. Aišku, viskas turi vesti į komuniją. Yra keletas konkrečių bendruomeninio gyvenimo modelių. Kai kuriuos iš jų trumpai peržvelgsime.

a) Augustiniečių modelis: bendruomenės centras - komunija.

Šv. Augustinas siūlo atkurti pirmąją krikščionių bendruomenę, kilusią per Sekmines, kurią apibūdina žodžiai: “Viena siela ir viena širdis”. Asmeninis pašaukimas yra gyventi brolišką koinoniją. Dvasinių turtų suvienijimas išorėje pasireiškia materialinių gėrybių bendrumu. Vyresniojo vaidmuo yra nežymus. Labai svarbią vietą užima dialogas.

b) Benediktinų modelis: bendruomenė - tarnavimo Dievui mokykla.

Labai svarbus bendruomenės elementas - tos pačios regulos laikymasis ir paklusnumas tam pačiam abatui, kuris laikomas tėvu ir mokytoju. Vertikali šeimos struktūra.

c) Pranciškonų ir konventualų modelis: evangelinė - apaštalinė brolija.

Pašauktieji susirenka (“sueina”) kartu sekti Jėzumi bei jo Evangelija ir skelbti ją kaip apaštalai, išsiuntinėti po du. Bendruomenė - tai brolija, susirinkusi “konvente”, kur vyrauja lygybės ryšiai ir palaiminimų dvasia. Horizontali struktūra. Vyresnysis - ministras (=tarnas) arba prioras (=pirmesnis brolis).

d) Ignaciškas modelis: apaštalavimui skirta bendruomenė.

Pradedant nuo šv. Ignaco, atsiranda bendruomenės, kurių tiesioginis tikslas - vykdyti kokį nors evangelizavimo arba artimo meilės darbą. Tokiose bendruomenėse gyvenimo būdas, trijų įžadų konkreti praktika, net valdymo struktūra - viskas nukreipta į tos aktyvios tarnystės atlikimą. Taigi, bendruomenė kuriama turint aiškų apaštalavimo projektą, sudarytą remiantis įkūrėjo charizma ir Bažnyčios poreikiais.

Tačiau šiuo atveju bendruomenė nėra tik priemonė, leidžianti efektyviau dirbti, nėra tik “darbo komanda”, bet tikrų brolių, kartu aukojančių visą savo gyvenimą, bendruomenė. Taigi, nors ji įkuriama apaštalavimo motyvais, jos tikslas yra padėti nariams kuo geriau įgyvendinti savo žmogiškąjį ir krikščioniškąjį pašaukimą. Tad bendruomenės gyvenimo kokybė ir brolių tarpusavio meilė tampa vienu iš jos misijos elementų.

e) Pasaulietiniai institutai.

Jų nariai negyvena bendruomenėse, bet kiekvienas atskirai arba savo šeimoje, arba grupelėmis, pagal savo konstitucijas. Tačiau jie ypač rūpinasi tarpusavio vienybe. Ji pasireiškia visų pirma suvokimu, kad priklausoma tam pačiam institutui, kad gyvenama pagal tuos pačius idealus ir vertybes, pagal tą pačią konstituciją ir toje pačioje dvasioje. Be to, šaukiami pasitarimai, susirinkimai, reguliariai organizuojami susitikimai, kurių pobūdis gali būti dvasinis, ugdomasis, organizacinis ir t.t. Visa tai tvarko lanksti valdžia, vadinama “tvarkytojais” arba “atsakingaisiais”.

3. Žmogiškasis bendruomeninio gyvenimo aspektas.

Nors į bendruomeninio gyvenimo dovaną reikia nuolat žvelgti tikėjimo akimis, negalima užmiršti ir žmogiškųjų elementų, kurie veikia, kuriant bendruomenę. Svarbiausieji iš jų yra asmeninė laisvė, tarpusavio bendravimas, asmenybės branda ir bendruomeniškumo jausmas.

a) Asmeninė laisvė - tai laisvė nuo viso to, kas sudaro kliūtis meilei ir komunijai. Ta laisvė pasiekama dvasine kova, išsižadant savęs ir priimant kitus su jų trūkumais. Taip tampame bendruomenės kūrėjais, o ne išnaudotojais.

Kuriant bendruomenę, reikia “ugdyti savybes, reikalingas visuose žmogiškuose santykiuose: mandagumą, paslaugumą, nuoširdumą, savikontrolę, jautrumą kitam, jumoro jausmą ir dalinimosi dvasią” (VF 27). Kiti Magisteriumo dokumentai pataria dar ir kitus bruožus: džiaugsmingą paprastumą (ET 39), aiškumą ir tarpusavio pasitikėjimą (PC 14), sugebėjimą dialoguoti (kan. 619), nuoširdų bendruomeninės disciplinos laikymąsi (ET 39). Be džiaugsmo, kuris yra Šventosios Dvasios dovana, gyvenimo paprastumo ženklas ir liudijimas, bendruomeninis gyvenimas užgęsta (plg. VF 28).

b) Tarpusavio bendravimas - tai vienas iš tų žmogiškųjų faktorių, kurie įgyja vis didesnę reikšmę vienuolių bendruomeniniam gyvenimui. Daug problemų praeityje kilo būtent dėl menko tarpusavio bendravimo, ypač dalinimosi dvasiniais turtais. Čia galima pasitelkti humanitarinių mokslų, ypač psichologijos ir sociologijos, pagalbą. Tačiau šias priemones reikia vertinti kritiškai ir naudoti išmintingai.

c) Asmenybės brandoje galima išskirti tris svarbius bendruomeniniam gyvenimui aspektus: 1) asmens tapatybės (identiteto) suvokimas, kuris reiškia palaipsnišką susitapatinimą su Dievo šaukimu,

priklausantį nuo dvasinio brendimo; 2) afektyvinė (jausmų) laisvė - tai yra, sugebėjimas mylėti pagal savo pašaukimą ir tuo pačiu jausminė ir seksualinė pusiausvyra; 3) sugyvenimas su tais bendruomenės nariais, kurie nesijaučia savo vietoje, kurie drumsčia bendruomenės gyvenimą.

Visa Bažnyčia daug tikisi iš “džiaugsmo ir Šventosios Dvasios” (Apd 13,52) sklidinų bendruomenių liudijimo. Ji nori kaip pavyzdį pasauliui rodyti bendruomenes, kuriose tarpusavio dėmesys padeda įveikti vienatvę, bendravimas skatina visus jausti bendrą atsakomybę, atleidimas gydo žaizdas, stiprina kiekvieno asmens vienybės siekimą. (...) Kad Bažnyčia galėtų nūdienos žmonijai parodyti savo tikrąjį veidą, jai būtinai reikia tokių broliškų bendruomenių, kurios pačiu savo buvimu prisidėtų prie naujosios evangelizacijos, konkrečiai rodydamos “naujosios sandoros” vaisius (VC 45).

Ne veltui Jonas Paulius II yra pasakęs: “Visas vienuolinio gyvenimo vaisingumas priklauso nuo broliško gyvenimo bendruomenėje kokybės” (1992 11 20 kalba KGIAGBK plenariniame posėdyje).

XIII. YPATINGAS BŪDAS DALYVAUTI BAŽNYČIOS MISIJOJE PASAULIO ATŽVILGIU

Bažnyčioje kaip Išganymo Sakramente pašvęstasis krikščionis ypatingu būdu dalyvauja jos misijoje.

1. Oficialus dalyvavimas Bažnyčios misijoje.

a) Bažnyčia, kurią prisikėlęs Kristus įsteigė kaip savo mistinį Kūną suvienytą su Tėvu, yra kartu ir Sekminių Bažnyčia, Kristaus pasiūsta į visą pasaulį su Šv. Dvasios jėga. Kiekvienas krikščionis asmeniškai Krikštu dalyvauja Velykų paslapyje, o Sutvirtinimu - Sekminėse. Per Sutvirtinimą jis tampa pilnutiniu Bažnyčios nariu, viešu Kristaus liudytoju, aktyviu ir veiksmingu darbininku Bažnyčios misijoje.

Tuo labiau pašvęstieji krikščionys, atidavę savo gyvenimą Kristaus meilei ir Tėvo garbei, turi būti pasišventę ir visos Bažnyčios gerovei. Iš čia kyla kiekvieno vienuolio pareiga pagal savo jėgas ir pagal pašaukimo pobūdį darbuotis Kristaus Karalystės skelbime ir plėtime iki pat žemės pakraščių. Pašvęstieji tiesiog negali nebūti Bažnyčios statytojais ir nedalyvauti svarbiausioje Bažnyčios funkcijoje: būti veiksmingu Dievo meilės pasauliui ženklu. Juk jie tik tam ir išsilaisvina iš kai kurių kliūčių ir atsisako kai kurių visai nepeiktinų dalykų, kad galėtų viešai ir pilnai atsidėti Karalystės tarnybai.

b) “Konsekracija ir misija yra dvi tos pačios tikrovės pusės” (EE 23). Tarp šių dviejų dieviškų veiksmų yra labai glaudus tarpusavio ryšys: Dievas, kuris konsekruoja asmenį, jį siunčia ir į misiją. Lygiai toks pat glaudus ryšys yra ir tarp žmogaus atsiliepimų į vieną ir į kitą Dievo kvietimą: konsekruojamasis dovanuoja save Dievui, bet tuo pačiu ir broliams. Tokiu būdu Dievas ir artimas sudaro du neatskiriamus ir vienodai reikšmingus pašaukimo ir viso pašvęstojo gyvenimo polius (žinoma, visada išlieka absoliutus Dievo primatas). Sekdami Kristumi, kuris buvo visiškai priklausomas nuo Tėvo ir pilnai atsidavęs Jo reikalams, pašvęstieji taip pat “su meile visiškai atsiduoda Tėvui ir tuo pačiu pasišvenčia Kristaus išganomajai tarnystei dėl savo brolių ir sesių” (EE 23-24). Šis teiginys padeda mums suprasti, kaip yra neprotinga priešpstatyti konsekraciją ir misiją, teikti kuriai nors iš jų pirmenybę ar net sakyti, kad viena trukdo kitai. Tai yra dvi neatskiriamos tos pačios tikrovės pusės.

Iš tikrųjų, pašvęstieji negali turėti misijos, kuri nekiltų iš jų konsekracijos, ir lygiai taip pat neturi prasmės konsekracija, kuri nepasireiškia kokioje nors konkrečioje misijoje. Pašvęstajam apaštalausti - reiškia skelbti žodžiais ir darbais Dievo Karalystę, suvokiant, kad visiškai priklausai Dievui, kad esi nuolankus Jo tarnas, kad Jam dovanojai save ir savo gyvenimą, trokšdamas vien tik Jo garbės ir vien tik Jo valios išsipildymo.

Verta prisiminti ir tai, kad už kiekvieno savo nario misiją yra atsakinga visa bendruomenė.

c) Misijos formų turtingumas ir įvairovė. Nėra ne vieno Bažnyčios misijos aspekto, kuris būtų neprieinamas pašvęstiesiems. Bet aišku, kad visi negali daryti visko. Čia akivaizdžiai iškyla kiekvieno instituto charizmos svarba.

Antrasis Vatikano Susirinkimas prašė vienuolių atsižvelgti į Bažnyčios iniciatyvas ir platesnius projektus ir paremti juos. Glaustai galima sakyti, kad pašvęstieji Bažnyčioje kaip visuotiniame išganymo sakramente atlieka dvi viena kitą papildančias funkcijas:

- yra regimas ženklas (pranašo funkcija)
- yra veiksmingas išganymo įrankis.

2. Pranašo funkcija.

Ši funkcija yra tiesiogiai susijusi su pašvęstojo gyvenimo esme. Bažnyčios pirminis uždavinys yra “parodyti” arba bent “leisti nuspėti” per savo regimą “kūną” neregimo Kristaus buvimą su mumis. Ir būtent toks liudijimas visu savo gyvenimu yra visiems pašvęstiesiems pirmasis apaštalavimas, visada ir visur

įmanomas Bažnyčios gerovei. Juk radikalus gyvenimo būdas, laisvai priimtas išsižadėjimas, bendruomenės, kuriose artimo meilė tampa tikrai veiksminga, - visa tai patraukia dėmesį, kelia klausimą, verčia susimąstyti apie krikščionybės paslaptį.

Ką gi liudija ir ką pranašauja pašvęstojo gyvenimo krikščionys?

- a) Absoliutų Dievo meilės primatą ir jos nešamą palaimą; tuo pačiu neprilygstamą Dievo Karalystės vertingumą.
- b) Patį Kristų: jo šventumą (LG 44c), jo išganomąją veiklą (LG 46a), jo mirties ir prisikėlimo galią. Jie realiai pratęsia žemėje jo gyvenimo būdą: skautų, neturtingą ir klusnų.
- c) Šv. Dvasios malonę (LG 44c; PC 15a), jos galybę stebuklingai veikiančią pasaulyje, kad subrandintų Kristaus įkurtą Karalystę.
- d) Bažnyčią: jos šventumą (LG 39 pabaiga), jos vidinio gyvenimo esmę - meilės paslaptį, kuri pasireiškia dviem aspektais: brolių bendruomenėje (PC 15a) ir atsiliepime į Dievo meilę kaip Kristaus sužadėtinė (LG 44a, 46c; PC 1b, 12a).
- e) Krikščioniškojo gyvenimo antgamtinį ir eschatologinį aspektą: įžadais įsipareigotas skaistumo, neturto ir klusnumo patarimų laikymasis verčia kitus žmones permąstyti įprastą pasaulio tvarką ir suabejoti dėl kai kurių jo vertybių, kurios, taip, yra vertybės, bet ribotos ir praeinančios. Taip pat skelbia būsimąjį dangaus gyvenimą ir istorijos dinamizmo kryptį: krikščionys su viltimi keliauja į *parusiją* - visa ko išsipildymą
- f) Kryžiaus ir mirties vaisingumą - tą paradoksą ir papiktinimą, kurio žmogiškas protas nepajėgia suvokti,

3. Išganymo įrankio funkcija

Bažnyčia nepasitenkina tuo, kad turi žmonijos išganymo planą. Kristaus valia ji yra veiksmingas to išganymo įrankis, besiremiantis Šv. Dvasios galia. Bažnyčios misija šiuo atžvilgiu turi du aspektus, vainikuojamus trečio:

- Nešti visiems apšviečiantį Dievo Žodį, pašvenčiamąją malonę ir Kristaus gailingąją meilę savo Kūno nariams ir visiems žmonėms. Kai šią misiją atlieka pašvęstieji, ji įgyja naują vidinę kokybę, nes jie atlieka ją visiškai priklausomybės Dievui, įžadų ir bendruomeninio gyvenimo dvasioje.

- Įkvėpti Evangelijos dvasią žemiškai tikrovei. Bažnyčia skatina brolius pakelti akis aukštyn ir neužmerkti jų prieš dabarties tikrovę. Pašvęstieji, dalindamiesi visų žmonių rūpesčiais, džiaugsmiais ir viltimis, padeda įsigilinti į Evangeliją ir suprasti, kad pasaulio problemų sprendimas neįmanomas be Kristaus ir kad galų gale visiems žmonėms vienintelis reikalingas dalykas yra Dievas. Ši misijos aspektą ypatingai įgyvendina pašvęstieji pasauliečiai (pasaulietinių institutų nariai). Jų pašaukimas yra įkvėpti krikščionišką dvasią šiuolaikiniam pasauliui, dirbant pasaulyje ir tarp pasaulio žmonių.

- Per visa tai šlovinti Dievą ir kurti Jo Karalystę. Nors visi pašvęstieji yra pašaukti tobulam Dievo garbinimui kontempliacija ir liturginiu kultu, tačiau monastiniams vienuoliams ir ypač tiems, kurie yra visiškai atsidėję kontempliacijai, tai yra tiesioginis pašaukimo tikslas. Visi pašvęstieji kuria Dievo Karalystę malda ir atgaila, kurios vaisingumą lemia vienybė su Kristaus kryžiumi.

4. Pašvęstųjų asmenų misijos atlikimo formos ir priemonės.

Kristuje Dievo planas jau yra tobulai įvykdytas. Tačiau dar yra daugybė žmonių, kuriuose turi išsiskleisti ta Švč. Trejybės komunija, kurią Dievas yra pramatęs kaip žmogaus gyvenimo tikslą. Todėl Kristaus misija žemėje tęsiasi. Iš tikrųjų tą misiją atlieka Jis, mes turime tik padaryti savyje vietas, kur Jis galėtų įsikūnyti. Taip tampame Dievo apreiškimo kitiems žmonėms instrumentu. Štai konkrečios buvimo misijonieriumi formos.

a) Asmeninis tobulėjimas.

Kiekvienas žmogus, gyvenęs, gyvenantis ar gyvensiantis žemėje, yra pašauktas tapti Dievo vaiku. Dievo Žodis tam ir įsikūnijo, kad suteiktų mums galimybę tai įvykdyti, įjungdamas mus į savo Kūną ir tuo būdu įgalindamas dalyvauti Švč. Trejybės komunijoje. O tobulas susijungimas su Dievu - tai visiškai supanašėjimas su Kristumi, kitaip tariant, leidimas Jam "įsikūnyti" mummyse ir atlikti savo misiją mūsų atžvilgiu, tai yra, padaryti mus šventais.

Tačiau mūsų šventumas yra ne vien tik Kristaus misijos užbaigimas mummyse, bet ir mūsų pačių misijos kitų žmonių atžvilgiu pagrindas ir esmė. Svarbiausioji tarnystė Kūnui, kurią atlikti yra pašauktas kiekvienas jo narys, - tai būti sveiku nariu. Kristaus Kūne šis "sveikumas" yra proporcingas šventumui. Tad svarbiausia ir pirmoji kiekvieno krikščionio, o tuo labiau pašvęstųjų, misija ir pagrindinė apaštalinė tarnystė

yra jo asmeninio tobulėjimo pastangos. Šventųjų bendravimo dėka jos tampa kapitalu, kuriuo gali naudotis, paslaptingu, tačiau tikrai realiu ir veiksmingu būdu, visi mistinio Kūno nariai.

Dabar mums darosi vis aiškiau, kad pašvęstieji praturtina Bažnyčią ne tiek tuo, ką jie nuveikia, bet tuo, kas jie yra. Kas yra šventas, tas įkvepia dvasinį gyvenimą ir savo broliams. Tos sielos, kurios pasiekė meilės pilnatvę, iš tikrųjų yra Bažnyčios širdis ir myli žmones Jėzaus meile. Pasislėpusios su Kristumi Dieve, jos negali nespinduliuoti kitoms širdims tos dieviškos meilės, kurios pačios yra kupinos, ir nebendradarbiauti, kad visi susivienytų su Dievu, nes būtent toks yra didžiausias Jėzaus troškimas. Žmoniją gali išgelbėti ne mūsų žmogiškas veikimas, bet tik Dievo malonė, išlieta Jėzaus kančioje. Tad daryti kitus šventesniais - tai vis labiau pasinerti į Kristaus paslaptį, kuri tęsiasi Bažnyčioje. Turime nepralenkiamą Mokytoją šioje srityje: Mariją. Ji buvo tobuliausia "misijonierė", ir jos apaštalavimas buvo pats vaisingiausias. Nors ji neatliko nė vieno specialaus gesto, bet atidavė Dievui savo protą, savo širdį, savo kūną, taip leisdama Žodžiui tapti Kūnu ir veikti Jam kaip žmonijos istorijos Išganytojui.

Todėl šv. Tėvas Jonas Paulius II, kalbėdamas seserims vienuolėms Madride, yra pasakęs: "Jūsų, kaip jaunimo mokytojų, auklėtojų ir apskritai seserų pirmoji apaštalavimo pareiga yra jūsų pačių šventumo siekimas" (1982 11 08).

b) Malda.

Antrasis pagrindinis apaštalavimo elementas yra malda, kuri yra labai veiksminga dvasinio bendradarbiavimo priemonė, kad "žemiškos visuomenės kūryba visuomet atsiremtų į Viešpatį ir į jį būtų vedama, kad nebūtų veltui dirbę tie, kurie ją stato" (LG 46c).

Būtinybė melstis, jeigu gerai išsigilinsime, kyla ne tiek iš mūsų vargingumo ir nepajėgumo, kiek iš to, kad pats Dievas norėjo mūsų maldos, kaip būtinos bendradarbiavimo su jo Apvaizdos veikimu priemonės. Mes turime melstis ne tiek dėl to, kad mums reikia Dievo pagalbos (žinoma, tai yra akivaizdi būtinybė); bet turime melstis visų pirma todėl, kad Dievui reikia mūsų maldos, kad galėtų įvykdyti žmonijos išganymo planą! Iš vienos pusės tai pabrėžia, kaip rimtai Dievas vertina mūsų bendradarbiavimą, iš kitos pusės rodo ne tik mūsų maldos reikalingumą, bet ir jos begalinį veiksmingumą. Per maldą mes įsiliejame į Dievo valią ir taip tampame jo galios dalininkais. Taigi, išeina, kad malda yra pats efektyviausias veikimas. Kai meldžiamės, mes galime pakeisti pasaulį, o be maldos mes nepadarysime nieko. Be to ir pats Jėzus yra aiškiai pasakęs, kad negana "daryti gera" bet kaip, bet reikia daryti gera vienybėje su juo, kitaip, užuot stačius, "išbarstoma" (plg. Lk 11,23).

Bet malda yra ne tik veiksminga priemonė, padedanti, kad apaštalavimas taptų vaisingas. Pati malda yra labai efektyvus apaštalavimas. Apaštalauti - tai reiškia dovanoti Bažnyčią Dievui, dovanojant save, ir dovanoti Dievą Bažnyčiai vėlgi dovanojant save. Kuo labiau kuri nors siela persikeičia į Kristų ir į Dievą, tuo labiau prisiskverbia į Bažnyčios gelmes, tuo labiau ją pašventina, nešdama jai savyje Dievą. Kitais žodžiais, geriausias dalykas, ką galima padaryti Bažnyčios ir sielų gerovei yra mylėti. Kuo labiau žmogus myli, tuo jis tampa šventesnis, ir tuo labiau padeda broliams. Taigi, kas daugiausia myli, tas geriausiai apaštalauja. O iš teologijos mes žinome, kad būtent kontempliuojanti siela atlieka tobuliausią meilės aktą. Tad galime daryti išvadą, kad, kaip tvirtina šv. Kryžiaus Jonas savo "Dvasinėje giesmėje", siela veiksmingiausiai apaštalauja kaip tik būdama grynoje kontempliacijoje.

c) Auka.

Žinome, kad konsekracija yra neišvengiamai susijusi su auka. Pačiam Jėzui būti pašvęstu - tai reiškia būti paaukodu. Ta auka reikalauja išsižadėjimo, apsimarinimo, kančios ir net mirties. Bet Kristaus atpirkta ji tapo veiksminga išganymo ir prisikėlimo priemone. Jėzus prisiima į savo kančios paslaptį kiekvieno žmogaus skausmą ir jį pakeičia atgimdančia jėga tam, kuris kenčia, ir visai žmonijai. Tuo būdu kančios prasmė buvo apversta aukštyn kojom: tai, kas pirma buvo nuodėmės vaisius, dabar tampa dalyvavimu Kristaus atperkančioje aukoje.

Kadangi kančia buvo tas kelias, kuriuo Kristus ėjo atpirkdamas žmoniją, ir kadangi ji yra pagrindinis išganymo plano elementas, tad ji yra ne tik galimybė, duodama mums sekant Kristumi, bet ir būtinybė kiekvienam, kuris ryžtasi juo sekti ir tuo pačiu tampa jo išganomosios misijos dalyviu. Kitaip sakant, krikščionis yra "pašauktas" papildyti savo kūne tai, ko trūksta Kristaus kentėjimams (plg. Kol 1, 24), ir tapti Kristaus atperkančios kančios pratęsėju.

Ne kartą esame minėję pašvęstojo gyvenimo "kryžiuojantį" aspektą. Jeigu yra tiesa tai, kad pašvęstasis gyvenimas turi ryškų mirimo sau atspalvį, lygiai taip pat yra tiesa, kad kaip tik dėl to pašvęstasis gyvenimas yra išganymo šaltinis pačiam pašvęstajam asmeniui ir visai žmonijai. Kančia yra viena veiksmingiausių priemonių, kuriomis disponuoja Bažnyčia savo apaštalinės misijos vykdyme.

Turbūt vienuoliai turėtų truputėlį rimčiau pamąstyti apie tai, kad tikrai yra ir kančios apaštalavimas, atliekamas auka ir atgaila, ir ramiau priimti gyvenimo sunkumus. Ir ne tik tai, bet ir sugrįžti prie apsimarinimų bei savo noru prisiimtose atgailos, kuri daug kam atrodo jau pasenęs dalykas. Tikras atsivertimas būtinai reikalauja atgailos: atsivertimas - tai ne tik pastangos pasikeisti, tai yra, įvykdyti savyje "revoliuciją", kuri savo ruožtu su savimi neša kažko nutraukimą, išrovimą iš šaknų, žodžiu, išsižadėjimą ir mirtį, bet ir suvokimas, kad yra būtinas permaldavimas. Jeigu norime atversti žmoniją, neišvengiamai turime daryti atgailą už žmonijos nuodėmes. Apaštalas - ne tiek tas, kuris "pamokslauja" apie atsivertimą, bet daug labiau tas, kuris, kaip ir Kristus, imasi užmokėti atsivertimo kainą. Kaip Kristus, taip ir krikščionis yra pašauktas nešti pasaulio nuodėmės našta, kad galėtų jį atpirkti. Kristus nugali skausmą ne nuo jo bėgdamas, bet jį kentėdamas; Jis nugali mirtį ne jai priešindamasis, bet laisvai ją priimdamas. Kaip tada, taip ir dabar yra būtina, kad kas nors su meile neštų pasaulio skausmą, kad pasaulis nepalūžtų po jo našta ir nepultų į neviltį. Tas kas nors vėl yra Kristus, kuris tęsia savo buvimą pasaulyje savo mistinio Kūno, Bažnyčios pavidalu. Tad tie, kurie kenčia su meile, yra išrinktieji Bažnyčios nariai, jie brangina kančią kaip didžiausią Tėvo dovaną. Iš tikrųjų, visi didieji apaštalai ir šventieji, pradedant šv. Pauliumi, į kančią žiūrėjo ne kaip į blogį, kurio reikia vengti, arba bausmę, kurią reikia iškęsti, bet kaip į didelę privilegiją. Jie žinojo, kad Dievas viešpatauja nuo kryžiaus ir kad be kryžiaus Dievo karalystės nepaskelbsi.

Galų gale be aukos dvasios neįmanoma tinkamai skelbti ir pačios Evangelijos, nes ji nesukelia aplodismentų ir audringo pritarimo. Daug dažniau ją skelbiančius lydi nesupratimas, nepriėmimas, vienatvė ir kryžius. Kas nėra pasirengęs to priimti, ima iškraipyti Evangeliją, kad įsiteiktų kitiems ir įgytų jų palankumą.

Iš kitos pusės, neįmanoma įtikinamai skelbti Gerosios Naujienos, tai yra, nukryžiuoto ir prisikėlusio Kristaus, jeigu pats skelbėjas nėra patyręs, kad gyvenimas ateina per mirtį ir kad mes, nors ir kentėdami bei išsižadėdami, gyvename džiaugsmu. Skelbimas, kad tikrasis gyvenimas kyla iš mirties, ir šiandien, kaip ir apaštalo laikais, žmonėms yra "kvailystė ir papiktinimas". Kas to neišgyvena pats, rizikuoja iššaukti pasipiktinimą tų, kuriems pamokslauja. Arba dar blogiau, sugeba tik pasakyti, kad kančia yra blogis, su kuriuo reikia kovoti, ir taip užuot padėję kitiems paversti kančią išganymo įrankiu, skatina ją atmesti ir sukilti prieš Dievą, kuris ją leidžia.

Kol pasaulyje yra nuodėmė, tol bus ir kančia, kurią sukelia nuodėmė, kaip Dievo nustatytos tvarkos sulaužymas. Tačiau po Kristaus atėjimo į žemę kančia yra nebe baisūs spąstai arba bausmė, kurią reikia iškęsti, bet stebuklingu visagalinčios ir gailestingos Apaizdos veikimu ji tampa veiksmingiausia priemone atsilyginti už nuodėmes, kurios tą kančią iššaukia. Kas ją kilniadvasiškai ir laisvai sutikdamas, kaip Kristus apkabina, tas išsiskverbia į patį atpirkimo paslapties centrą. Ne veltui II Vatikano susirinkimas „normomis atliekamą atgailą" priskiria prie svarbiausių veiksnių, kurie duoda Dievo tautai "slaptingą apaštalinių vaisingumą" (PC 7).

d) Liudijimas savo gyvenimu.

Esminis ir, galima sakyti, visaapimantis Kristaus, o tuo pačiu kiekvieno krikščionio, misijos aspektas yra liudijimas gyvenimu. Jėzus atėjo "parodyti" mums Tėvą ir "paliudyti" tiesą. O pagrindinis uždavinys, kurį Jis patikėjo Apaštalams, buvo liudyti Jo gyvenimą, Jo mirtį ir Jo prisikėlimą: "būsime mano liudytojai". Galima paliudyti žodžiais, galima paliudyti atsitikintu faktu, bet tai neduoda teisės vadintis "liudytoju". Neįmanoma kokią nors tikrovę liudyti kitaip, kaip pačiam joje dalyvaujant. Galima liudyti tik tai, kas yra "patirta", kai to padariniai pakeičia tavo paties gyvenimą, kitaip sakant, kai tam tikru būdu "įsikūnija" tavo paties asmenyje ta žinia, kurią nori skelbti. Todėl apaštalas Jonas sako: "Ką girdėjome..., regėjome..., patyrėme..., lietėme... skelbiame ir jums" (plg. 1Jn 1-3).

Yra pavojus liudijimo esmę perkelti iš liudijančio asmens savybių į jo veiklą. Tikras liudytojas liudija nuolat ir liudija visa savo būtybe. Kad liudytų, jam nereikia kalbėti. Užtenka, kad jis egzistuoja. Popiežius Paulius VI yra pasakęs: "Šiuolaikinis žmogus mieliau klauso liudytojų, negu mokytojų, o jeigu klauso mokytojų, tai tik todėl, kad jie yra liudytojai. (...) Todėl Bažnyčia evangelizuos pasaulį pirmiausia savo elgesiu, savo gyvenimu, tai yra, savo ištikimybės Viešpačiui Jėzui, savo neturto, savo laisvės šio pasaulio valdžios atvilgiu, vienu žodžiu, savo šventumo liudijimu" (EN 41).

Liudytojo uždavinys yra ne *įrodyti*, bet *parodyti*, kad pats patyrė tas vertybes, apie kurias kalba, kad pats jų intensyviai siekia ir su džiaugsmu jas išgyvena. Tad norint būti liudytoju, pakanka būti pačiu savimi. Vadinasi, kiekvieno žmogaus misijos esmė yra jo identitetas. Identitetas ir misija yra du to paties dalyko aspektai. Bet čia kalbame apie tikrąjį identitetą, tai yra, atitinkantį Dievo planą ir tuo pačiu gauto pašaukimo reikalavimus. Jeigu identitetui trūksta autentiškumo, jis prarandamas, o tuo pačiu sugriūva ir misija, nes gyvenimas tampa kontra-liudijimu. Svarbu tai turėti mintyje, jeigu norime išvengti vienos didelės klaidos:

mėginti liudyti ir tokias vertybes, kurios neįeina į asmeninį pašaukimą. Vienuolis yra “liudytojas”, kuris įgyvendindamas, “įkūnydamas” savo pašaukimui būdingas vertybes - Evangelijos palaiminimų radikalų priėmimą, absoliutų Dievo primatą, neturtą ir išsižadėjimą, tyrumą ir skautumą, atsidavimą Dievui per klusnumą - tampa jų “ženklų”, bet yra autentiškas “ženklas” kaip tik todėl, kad stengiasi įkūnyti tas vertybes ir jas reprezentuoti. Todėl ir Kanonų teisės kodeksas skelbia, kad “visų vienuolių apaštalavimas pirmiausia pasireiškia jų pašvęsto gyvenimo liudijimu” (673 kan.).

Toks liudijimas pirmiausia pasitarnauja Bažnyčios gerovei, nes nuolat primena jai, kas ji yra ir kas turi būti (plg. LG 4c). Nuolatinis svarbiausių Dievo Karalystės elementų ir radikalų Evangelijos reikalavimų priminimas padeda Bažnyčiai išlaikyti gyvą idealą ir apsaugo ją nuo supasaulėjimo ir lėkštumo.

Kai kalbame apie evangelizaciją, mūsų liudijimo esmė yra parodyti Dievo Sūnaus atėjimą į žemę, atskleidžiant, ką mūsų būtybėje jau nuveikė ir nuolat veikia susitikimas ir bendravimas su Juo. Kaip tik šis Dievo apreiškimas kitiems per mūsų gyvenimą ir yra tikrasis liudijimas. Kokią tarnystę beturėtų apaštalas, savo misiją jis atlieka ne tiek tuo, ką jis daro žmonėms, bet tuo, kiek jis yra ženklas, parodantis jiems Dievą.

Vienuoliai pirmiausia savo gyvenimu liudija, kad Jėzaus žodis yra egzistencijos Viešpaties žodis, kuris gali užpildyti žmogaus gyvenimo gelmes. Evangelinių patarimų laikymasis, t.y., atsisakymas kai kurių labai kilnių žmogiškos prigimties apraiškų tampa konkrečia tikėjimo, vilties ir meilės aukštesnei tikrovei išraiška, ir tuo pačiu yra įtikinantis liudijimas, kad yra kažkas aukštesnis už žemiškąją tikrovę.

Vienuolis neina užkariauti dangaus (tai būtų voliuntarizmas) arba užkariauti pasaulio (aktyvizmas). “Traukos centras” jam yra Dievas, kuris jį užkariavo savo meile. Jo sugebėjimas nešti Dievą kitiems priklauso vien tik nuo įsikibimo į tą “traukos centrą”. Jeigu dėmesys nuo Dievo pasislinktų link susirūpinimo apaštalavimo efektyvumu, vienuolis prarastų savo atramos tašką - tai, kas įprasmina ir pateisina jo radikalų pasirinkimą.

Liudijimas gyvenimu yra svarbiausias mūsų sekuliarizuoto ir nukrikščionėjusio pasaulio evangelizacijos (re-evangelizacijos) elementas. Kai einama pas pagonis, misijos tikslas yra paskelbti, koks yra tikrasis Dievas, nes jie turi daug dievų. O Vakarų pasauliui, kurį reikia iš naujo evangelizuoti, turime įrodyti, kad Dievas yra... Turime sužadinti Dievo troškimą, nes dažnai mūsų pasaulis iš viso tuo nesidomi. Sekuliarizuotas žmogus yra įsitikinęs, kad savo gyvenimą ir savo istoriją jis puikiausiai pajėgia susikurti pats, be jokio Dievo pagalbos. O Dievo troškimo nesužadinsi proto išvedžiojimais! Vienintelis būdas yra parodyti, kad jis tikrai yra Tas, kuris duoda žmogui laimės pilnatvę.

Todėl mes ir turime liudyti savo gyvenimu tam vartotojiškos mąstysenos žmogui, kuris nepripažįsta nieko, kas neteikia jam naudos ar malonumo, kad tikrasis turtingumas slepiasi neturte, kad tikrasis džiaugsmas gimsta tyroje širdyje, kad tikroji laisvė pasireiškia klusnume ir kad galų gale žmogaus didybė priklauso ne nuo to, kiek jis sugeba sukaupti ar sunaudoti, bet nuo sugebėjimo apsieiti be daugelio dalykų ir mokėjimo dovanoti save kitiems.

e) Tiesioginis apaštalavimas.

Ne bet kokia apaštalavimo veikla reiškia, kad pašvęstas asmuo atlieka savo misiją. Jo veikla būtinai turi kilti iš klusnumo. O tas klusnumas - tai dalyvavimas Kristaus klusnume Tėvui, nes Bažnyčios, o tuo pačiu ir pašvęstųjų misija yra Kristaus misijos pratęsimas.

Kitas pašvęstųjų asmenų apaštalavimo veiklos bruožas: jų apaštalavimas turi būti visos bendruomenės reikalas. Apaštalaudamas vienuolis yra susijęs su savo institutu ne tik paprastu paklusnumu bendruomenės disciplinai. Tas ryšys yra paremtas tikėjimu, kad Dievas man skiria misiją per bendruomenę. Kaip misija yra neįmanoma be konsekracijos, lygiai taip neįmanoma ir be komunijos, be ryšio su bendruomene. Jeigu man atrodo, kad bendruomenė trukdo mano apaštalavimui, tai yra ženklas, kad man reikia patikrinti savo apaštalavimą.

Negalima žiūrėti į apaštalavimą kaip į galimybę realizuoti save, “pasireikšti”. Taip, apaštalavimas leidžia pajusti savo reikšmingumą, gyvenimo pilnatvę ir džiaugsmą, bet tai bus tik pasekmė gyvenimo, visiškai atiduoto Kristaus dispozicijon. Visada turime turėti tą suvokimą, kad ne mes patys einame, bet esame siunčiami, kad nešame kitiems mums patikėtą brangų lobį, kuris mums nepriklauso, kad skelbiame žinią, kurią turime perduoti labai tiksliai, nė truputėlio neiškreipdami.

Mūsų meilė Dievui ir artimui apaštalaujant turi būti išreikšta dvejopai: malda ir išorine veikla. Kai meilė tikrai persunkia visą mūsų būtybę, nebelineka prieštaravimo tarp maldos gyvenimo ir apaštalavimo. Meilė tampa tuo vieninteliu mūsų pasirinkimo kriterijumi. Ji pasako: “Dabar klaupkis ir melskis”, o kitu atveju - “Kelkis ir eik dirbti”.

Ir dar į vieną dalyką svarbu atkreipti dėmesį: apaštalas neša Jėzų kitiems, o ne eina jo ieškoti kituose. Jeigu jis dar neatrado Jėzaus, kitiems nuneš tik save. O jo troškimas sutikti Jėzų kituose gali maskuoti

perdėtą rūpinimąsi savo tobulėjimu. Tokiam “apaštalui” apaštalavimas būtų tik priemonė savęs realizavimui (šventumo pasiekimui), o kiti žmonės - tik įrankiai, kuriais jis pasinaudoja “nuopelnams gauti”. Taigi užuot ėjus pas kitus “iš meilės Jėzui”, daug svarbiau eiti pas juos “su Jėzaus meile”.

XIV. VISIEMS ŠIEMS UŽDAVINIAMS ATLIKTI REIKIA BŪTI LAISVU: O IŠLAISVINA TRIJŲ EVANGELINIŲ PATARIMŲ PROFESIJA

Pastaba: kad išvengtume nesusipratimų, turime išsiaiškinti, kokia prasme vartojame žodžius. “Evangeliniai patarimai” mūsų atveju reiškia ne skaistumo, neturto ir klusnumo dorybes apskritai, kurių reikalauja Evangelija iš kiekvieno krikščionio, pagal jo luomą, bet: a) laisvai, dėl dangaus Karalystės pasirinktą celibatą, b) laisvai pasirinktą neturtą - atsižadėjimą žemiškų gėrybių ir dalinimąsi jomis - ir c) paklusnumą vyresniajam. Taigi, čia “evangeliniai patarimai” reiškia elgesio manierą ir gyvenimo būdą, į kurį tik kai kurie yra pašaukti ypatinga malone.

1. Evangelinių patarimų būtinybė ir vieta pašvęstajame gyvenime.

Nors dažnai evangelinių patarimų laikymasis pristatomas kaip pirmasis ir vos ne svarbiausias iš 6 mūsų išvardintų pašvęstojo gyvenimo elementų, gal dėl to, kad labiausiai pastebimas išoriškai ir nuo XII a. sudaro vienuolinių įžadų turinį, - iš tikrųjų evangeliniai patarimai nėra ir negali būti statomi pirmajame plane, apibūdinant pašvęstąjį gyvenimą. Jeigu prisimename PC 1, jie yra tik priemonė, siekiant meilės tobulumo, kuris yra pašvęstojo gyvenimo esmė. O meilė reiškia tobulai sekti Kristumi, atiduoti save Tėvui ir jo Karalystės reikalams, tarnauti Bažnyčiai ir broliams. Ir jeigu evangelinių patarimų vykdymas nesudaro tam sąlygų, nėra įkvėptas meilės ir jai netarnauja, jis neturi prasmės.

Evangeliniai patarimai tam tikra prasme yra beverčiai. Jeigu kas sugalvotų jų laikytis vien tik dėl to, kad jam malonu gyventi skaisčiai, neturtingai ir paklusniai, arba tam, kad susilauktų žmonių pagarbos, tai jo nepadarytų nei vienuoliu, nei tobulu krikščioniu. Jėzaus žodžiuose daug svarbiau yra ne “Eik, parduok visa, ką turi”, bet “Ateik ir sek mane”. Pašvęstojo gyvenimo tikslas, kaip matėme, yra visiškai atiduoti save ir savo gyvenimą Jėzui per Bažnyčią. Evangeliniai patarimai turi vertę tik tada, jeigu jų laikytis įkvepia meilė ir jeigu jie padeda labiau mylėti.

Tačiau savaime aišku, kad be įsipareigojimo gyventi laikantis evangelinių patarimų nėra pašvęstojo gyvenimo. Taigi, galime sakyti, kad evangelinių patarimų profesija sudaro vieną visumą kartu su Kristaus sekimu, atsidavimu Tėvui, vienybe su broliais ir tarnavimu Bažnyčiai.

Kadangi trys evangeliniai patarimai yra išlaisvinantis kelias Dievo, brolių ir pasaulio atžvilgiu, kiekvienas iš jų turi tris dimensijas: 1) mistinę (teologalinę), 2) brolišką ir 3) apaštalinę. Ir kadangi kiekvienas vienuolinis institutas turi savo būdą kaip bendrauti su Dievu, kaip išgyventi brolišką vienybę, kaip tarnauti artimui, tad ir evangelinių patarimų konkreti reikšmė ir praktinis jų įgyvendinimo būdas bus skirtingi kiekviename institute.

2. Trijų patarimų profesijos specifika.

Kanonų Teisės Kodeksas taip apibrėžia tris evangelinius patarimus:

- Dėl Dangaus Karalystės prisiimtas evangelinis **skaistumo** patarimas, kuris yra būsimąjo gyvenimo ženklas ir didesnio nepadalintos širdies vaisingumo šaltinis, įpareigoja tobulą susilaikymą celibate (kan.599).

- Evangelinis **neturto** patarimas sekant Kristumi, kuris būdamas turtingas dėl mūsų tapo vargšu, reikalauja ne tik realiai ir dvasiškai neturtingo gyvenimo, pasižyminčio darbštumu ir nuosaikumu, neprisirišimu prie žemiškų turtų, bet ir priklausomybės bei apribojimų turtų naudojime bei tvarkyme, pagal kiekvieno instituto savosios teisės nurodymus (kan.600).

- Evangelinis **klusnumo** patarimas, prisiimtas tikėjimo ir meilės dvasioje sekant Kristumi, kuris buvo klusnus iki mirties, įpareigoja savo valią palenkti teisėtiems vyresniesiems, kaip Dievo atstovams, kai jie įsako pagal savąsias konstitucijas (kan.601).

Kad oficialiai taptų pašvęstojo gyvenimo išraiška, šie patarimai turi būti prisiimti visi trys kartu ir praktikuojami ne privačiai, bet Bažnyčioje turi būti padaryta jų “profesija”. Ką reiškia žodis “profesija” II Vatikano susirinkimo tekstuose ir vėliau?

a) Visų pirma, vidinį laisvą aktą, kuriuo pakrikštytas žmogus įsipareigoja praktikuoti patarimus nuolat ir ištikimai (LG 44a, PC 1c).

b) Viešą šio įsipareigojimo paskelbimą (LG 45c).

c) Taip pat patarimų nuolatinį visiems regimą praktikavimą, kuris kyla iš dviejų pirmųjų elementų (panašiai kaip Tikėjimo išpažinimas reiškia tiek Credo viešą paskelbimą, tiek gyvenimą pagal savo tikėjimą).

d) Pagaliau, pašvęstasis žmogus tam tikra prasme evangelinių patarimų praktikavimą padaro savo “profesija”, amatu: jie tampa jo gyvenimo įstatymu (ET 7). Taip atsiranda naujas krikščioniško gyvenimo būdas, naujas luomas (LG 44a, 45c, 46b; PC 25), tiesiog “pašvęstųjų luomas”, sekant apaštalais, kurie paliko viską: šeimas, turtus, amata, kad sektų Jėzų..

3. Trijų patarimų pozityvusis aspektas

Praeityje kalbant apie vienuolinį gyvenimą kaip apie “pasaulio išsižadėjimą”, buvo vienašališkai pabrėžiamas asketinis, negatyvusis evangelinių patarimų aspektas. Ir tikrai, laikantis evangelinių patarimų, reikia atsisakyti kai kurių visai gerų ir krikščioniui priimtinių dalykų. Bet tas realus išsižadėjimas yra ne kas kita, kaip pozityvios, mistinės tikrovės išvirkščioji pusė. Juk tai iš tikrųjų yra išsikovojuimas laisvės, kad galėtum mylėti besąlygiškai, galimybės radikaliai sekti Kristumi ir tarnauti jo Karalystei. Juk ir jauniems sutuoktiniams rūpi tik būti kartu ir džiaugtis vienas kitu, negalvojant apie tai, kad jis dėl jos išsižadėjo visų kitų merginų, o ji - visų kitų vyrų. Tad patarimų teigiama vertė kyla iš motyvų, dėl kurių pasirenkame juos vykdyti (meilė, troškimas sutikti Jėzų ir sekti Juo) ir iš jų veiksmingumo (ką visa tai man suteikia galimybę atlikti).

Tačiau nereikia pulti į kitą kraštutinumą ar pasiduoti pagundai viską vien tik idealizuoti. “Patarimų profesija neša su savimi išsižadėjimą gerų ir be abejo vertingų dalykų”, pripažįsta LG 46b. Nereikia užsimerkti prieš tuos skausmingus išsižadėjimus, kuriuos tenka padaryti, taip dalinantis taure su Viešpačiu: atsisakome natūralaus ir krikščionims priimtino savo seksualumo patenkinimo, savo uždirbtų gėrybių ir savo iniciatyvos naudojimo, kuris yra kiekvienam žmogui įgimtas ir taip artimas. Tik nieko nesuvokiantis žmogus gali sakyti, kad tai nieko nekainuoja. Todėl tokio gyvenimo būdo pasirinkimas tegali būti tik ypatingo pašaukimo ir ypatingos malonės vaisius, o apsisprendimas turi būti gerai subrandintas ir padarytas visiškai laisvai.

4. Trys patarimai sudaro vieną visumą.

Šių trijų patarimų aiškiai išreikšta profesija Bažnyčioje pasirodė gana vėlai, tik XII a. pabaigoje. Popiežius Inocentas III 1202 m. ją padarė privaloma visiems to laiko vienuoliams ir naujai besikuriantiems ordinams. Bet tai nereiškia, kad iki tol nebuvo pašvęstojo gyvenimo. Iš kitos pusės, ir dabar aiškiai suformuluota trijų patarimų profesija nėra vienintelė galimybė išreikšti savo įsipareigojimui, pav., benediktinai ir dominikonai neturi tokios formulės, aiškiai išreiškiančios trijų patarimų profesiją.

Tai mums leidžia suprasti, kad negalime žiūrėti į patarimus, kaip į tris atskirus įsipareigojimus, arba kaip į tris lygiagrečius išsižadėjimus, bet kaip į trejopą vienos ir tos pačios dovanos išraišką, tai yra, kaip į viso savo asmens ir visų savo jėgų dovanojimą Viešpačiui. Ir tai yra daug gilesnė ir daug platesnė tikrovė, negu trys įžada. Dokumentas “Esminiai Bažnyčios mokymo apie pašvęstąjį gyvenimą elementai” sako: “Įžada yra trejopa išraiška vieno vienintelio ‘Taip’ ypatingam visiškos konsekracijos ryšiui su Dievu. Jie sudaro vieną aktą, kuriuo vienuolis ‘visiškai dovanoja save Dievui’ (LG 44) ir su džiaugsmu paskiria visą savo gyvenimą Dievo tarnybai” (EE 14). Skaistumą, neturtą ir klusnumą sieja labai glaudūs tarpusavio ryšiai, ir yra neįmanoma laikytis vieno iš jų, neprisiimant kitų dviejų.

5. Patarimų antropologinė ir sociokultūrinė vertė.

Antropologinė vertė (= ką duoda žmogaus asmenybės vystymuisi).

Trys patarimai yra susiję su trimis giliausiais, esminiais žmogiškosios būtybės dinamizmais:

a) Su lytiniu instinktu, kuris liečia santykį su kitu žmogumi. Šis santykis apjungia kūno galias (sugebėjimą susivienyti ir vaisingumą) ir širdies galias (sugebėjimą mylėti).

b) Su turėjimo instinktu, kuris liečia santykį su gamta, materialinių gėrybių įsigijimą. Jis leidžia džiaugtis savo darbo vaisiais ir užsitikrinti sau pragyvenimą be rūpesčių.

c) Su valdymo instinktu, kuris liečia santykį su pačiu savimi, įtvirtinant savo autonomiją ir realizuojant save. Jis leidžia laisvai apsispręsti ir daryti pasirinkimus toje visuomenėje, kur gyvename.

Šios galios yra labai pozityvios, ir jų dėka žmogus kuria save ir pasaulį, kuriame gyvena (šeima, darbas, politika). Tačiau patys savaimė šie instinktai nėra tyri ir teisingi. Žinome, kad labai dažnai jie išsigeria į tris nužmoginančio egoizmo formas, sunaikinančias patį žmogų ir jo santykius su kitais, sukeliančias daugybę kančių ir tragedijų: tai perdėtas erotinių malonumų ieškojimas, turtų troškimas bei neteisėbės ir kito priespauda bei pažeminimas įtvirtinant save.

Todėl nėra krikščionio, kuris neturėtų pareigos sutvarkyti šiuos instinktus ir išsižadėti tam tikrų dalykų. Evangelija aiškiai kelia reikalavimus visiems. Skaistumas, neturtas ir klusnumas teisėtiems

vyresniesiems nėra vien tik vienuolių monopolijoje: kiekvienas krikščionis yra pašauktas praktikuoti juos atsižvelgiant į savo padėtį.

Bet pašvęstasis krikščionis jaučiasi pašauktas ir laisvai pasirenka reguliuoti šias vidines jėgas radikaliu ir viešu būdu, kuris atitinka jo dovanos Viešpačiui dydį ir virsta nauju gyvenimo luomu. Jis dar smarkiau suduoda smūgį savo senajam žmogui tuose trijuose "gyvybiniuose" taškuose ir leidžia Krikšto paslapties dinamizmui pasiekti pačias jo būties šaknis. Šis dinamizmas perkeičia:

- santuokinių kito žmogaus poreikį - į meilę ir draugiškumą be išimties visiems (tai reiškia, kad seksualumas ir jausmai išgyvenami tiesioginiame ryšyje su Kristumi ir su Tėvu, o su broliais - taip, kaip Kristus).

- turtų turėjimo troškimą - į jų atsižadėjimą, kad galėtų dalintis (tai reiškia, kad visos materialinės gėrybės ir darbo vaisiai tarnauja bendruomenės gerovei ir pasidalinimui su vargšais)

- valdymo instinktą - į pasisiūlymą tarnauti pagal tam tikrą projektą (tai reiškia, kad 'Taip' Dievui įgyvendinamas tam tikrose struktūrose ir kartu su tam tikra žmonių grupe, teisėtai įsijungusiose į Bažnyčios misiją).

Dabar matome, kaip iš tikrųjų pasitvirtina LG ir PC teiginiai: įsipareigojimas laikytis trijų evangelinių patarimų "išlaisvina" ir ugdo meilę Dievui ir meilę žmogui ir visas žmogaus jėgas nukreipia tarnauti Dievo Karalystei.

Sociokultūrinė vertė (= ką duoda visuomenei).

Vieša evangelinių patarimų profesija ir nuoširdus jų praktikavimas neatitolina pašvęstojo nuo kitų Bažnyčios narių nė nuo pasaulio, bet sudaro reikšmingą jo misijos Bažnyčioje elementą. Kartu su pasauliečiais pašvęstieji grumiasi su trimis žmonių plakančiomis rykštėmis: nekontroliuojamu seksu, neteisingumu ir prievarta. O jų radikalus trijų didžiųjų žmogaus instinktų sutvarkymas tampa aplinką humanizuojančiu ženklu ir įrankiu: laisvai pasirinktas skaistus gyvenimas celibate padeda net ir susituokusiems krikščionims suvokti tikrosios meilės prasmę; beturčių savo noru buvimas ragina teisingai naudotis materialinėmis gėrybėmis; o savo valios atsisakančiųjų pavyzdys moko savo laisvę panaudoti tarnavimui broliams. Tai ypač reikšminga tiems pašvęstiesiems, kurie užsiima jaunimo auklėjimu: jaunimą, kurio pagrindinės problemos yra seksas, pinigai, "padėtis" ir asmeninė laisvė. Daug daugiau savo gyvenimu, negu žodžiais galime juos pamokyti, kuria kryptimi turi būti orientuojamos šios vertybės ir kad tik iš Kristaus jos gauna savo giliausią ir galutinę prasmę.

Bet tai yra įmanoma tik su viena sąlyga: jeigu vienuolinė profesija nesumažina pašvęstojo žmogaus "žmogiškumo", bet kaip tik dar labiau jį sustiprina naujos, evangelinės kultūros vertybėmis ir padeda jam suvokti ir išgyventi tris patarimus meilės Dievui, broliams, Bažnyčiai ir pasauliui perspektyvoje. Taigi, pašvęstieji turi nuolat budėti, kad netaptų neįžiūrimu ir neįskaitomu ženklu.

6. Trijų patarimų evangelinis pagrindas.

II Vatikano susirinkimas ir Kanonų teisės kodeksas sako, kad trijų patarimų pagrindas yra Jėzaus žodžiai ir gyvenimo pavyzdys, pasiūlyti taip pat ir apaštalams, todėl jie ir vadinami evangeliniais patarimais (plg. LG 44a; PC 1a; kan. 575). Tai nereiškia, kad galime rasti konkrečius Evangelijos tekstus, kurie pasakotų, kaip Jėzus "įsteigė" kiekvieną iš šių patarimų. Bet jo žodžiai ir pavyzdys aiškiai rodo jo visišką ir radikalų klusnumą Tėvui, jo laisvę ir atsiribojimą nuo materialinių turtų ir jo skaistų gyvenimo būdą. Be to, Jėzus aiškiai kvietė ir savo mokinius sekti juo ir imituoti jo gyvenimo būdą.

Vis dėlto yra ir Evangelijos tekstų, kurie yra ypatingai svarbūs kiekvienam patarimui.

a) Skaistumas.

Svarbiausias tekstas, liečiantis skaistumą, yra Jėzaus atsakymas mokiniams, kai jie išgirdę apie santuokos neišardomumą pareiškia, kad geriau nesituokti: "Ne visi išmano tuos žodžius, o tik tie, kuriems duota išmanyti. Nes yra eunuchų, kurie gimė tokie iš motinos iščių. Yra eunuchų, kuriuos tokius padarė žmonės. Ir yra eunuchų, kurie patys save tokius padarė dėl dangaus karalystės. Kas pajėgia išmanyti, teismano" (Mt 19, 11-12). Žodis "eunuchas" yra gana žiaurus, ir evangelistas tikrai nebūtų jo įdėjęs į Jėzaus lūpas, jeigu jis nebūtų to pasakęs. Tai leidžia suprasti, kaip sunku žydu religijoje ir kultūroje buvo skelbti savanorišką santuokos atsisakymą.

Taigi, pirmoji sąlyga, įgalinanti pasirinkti "celibatą - mergystę", yra visiškai naujas dalykų supratimas, žiūrėjimas į viską Jėzaus ir jo Karalystės šviesoje. Šis supratimas yra dovana, kuri ne visiems duodama. Kalbama apie *laisvą pasirinkimą*, priešingai kitoms dviems priverstinėms situacijoms (tie, kurie gimė tokie, ir tie, kuriuos tokiais padarė žmonės) ir pasirinkimą *dėl dangaus karalystės*.

Yra ir kitų Jėzaus posakių, kurie kalba apie jo sekimą platesne prasme, bet jie liečia taip pat ir savanorišką celibatą, pavyzdžiui: apie meilės jam pirmenybę (plg. Mt 10, 37; Lk 14, 26) ir apie dėl jo padarytus išsižadėjimus (plg. Mt 19, 29; Lk 18, 29-30).

Ginče su sadukiejais apie būsimąjį gyvenimą Jėzus sureliatyvina santuokos reikšmingumą būtent eschatologinių dalykų atžvilgiu: prikeltieji “nei ves, nei tekės, bet bus kaip angelai danguje” (Mk 12, 25). Galime palyginti, ką apie tai sako apaštalas Paulius laiške korintiečiams: 1 Kor 7.

b) Neturtas.

Jėzaus neturtas pirmiausia pasireiškia jo apsinuoginimu, savęs apiplėšimu (kenosis) įsikūnijimo momente. Paulius rašo: “...žinote, jog jis, būdamas turtingas, dėl mūsų tapo vargdieniu, kad jūs taptumėte turtingi per jo neturtą” (2 Kor 8, 9). Jo žemiškojo gyvenimo metu šis neturtas atsiskleidė jo pasirinktame keliaujančio pamokslininko gyvenimo stiliuje, jo laisvėje materialiniu turtu atžvilgiu: neturėjo kur galvos priglauti (plg. Mt 8, 18). Jėzaus neturtas dar kartą pasireiškė jo antruoju savęs apiplėšimu - jo mirtimi ant kryžiaus.

Jėzus reikalavo neturto iš savo mokinių tais žodžiais, kuriais skelbė meilės jam pirmenybę (plg. Mt 10, 37; Lk 14, 26) ir išvardino dėl jo išsižadamus dalykus (plg. Mt 19, 29; Lk 18, 29-30): joks asmuo ir joks daiktas neturi būti prilygintas jam. Šia prasme galima “neapkęsti” savo šeimos narių ir net savo gyvybės ir atsižadėti visų savo turtų.

Turtingo jaunuolio pašaukimas šiame kontekste ypač reikšmingas (plg. Mt 19, 16-26; Mk 10, 17-27; Lk 18, 18-27). Reikia iš karto pasakyti, kad čia nekalbama apie tai, kad visi tikintieji turi parduoti viską ir išdalinti vargšams. Reikia tik nesudėti visų vilčių į savo turtus (Mt 6, 24), neprisirišti prie jų ir dalintis su neturinčiais. Bet iš kitos pusės šis konkretus “turtingas jaunuolis” buvo pakviestas sekti Jėzų iš arčiau, tai yra, jam buvo pasiūlyta atsižadėti turtų iki tokio laipsnio, kad parduotų viską ką turi ir išdalintų vargšams, ir tada sekti Jėzų jo mokinių būryje. Čia kalba eina apie specialų pašaukimą, tokį kaip Petro ir kitų Jėzaus mokinių: “Štai, mes palikome viską ir sekėme tavimi” (plg. Mt 19, 27; Mk 10, 28; Lk 18, 28).

c) Klusnumas.

Tikrai nerasime nė vieno Evangelijos teksto, kuris kalbėtų apie klusnumą vyresniesiems. Tačiau visa Evangelija tiesiog šaukte šaukia apie Jėzaus klusnumą Tėvui, kuris pasireiškė visame jo gyvenime, jo kaip Sūnaus ir kaip Tarno nusiteikimu, nuolatiniu dėmesiu Tėvo valios ženklams ir noru viską įvykdyti: “Mano maistas yra vykdyti valią to, kuris mane siuntė”(Jn 4, 34). Jėzus gyveno tuo nusiteikimu nuo pat pirmosios savo įsikūnijimo akimirkos (plg. Žyd 10, 5-10) iki paskutinio atodūsio ant kryžiaus (plg. Mt 26, 39-44; Jn 10, 17-18; Rom 5, 19; Fil 2, 8; Žyd 5, 8). Ir tai jis darė sąmoningai, tam, kad išgelbėtų savo brolius. Savo žemiškame gyvenime Jėzus priėmė ir Tėvo valios tarpininkus, tokius kaip Marija ir Juozapas: “Buvo jiems klusnus” (Lk 2, 51), nors ir neprivalėjo to daryti: ”Argi nežinojote, kad man reikia rūpintis mano Tėvo reikalais?” (plg. Lk 2, 49). Bet taip pat kaip tarpininką priėmė ir Pilotą, kai jam pasakė: “Tu neturėtum man jokios galios, jeigu tau nebūtų duota iš aukštybių” (Jn 19, 11).

Sekimas Kristumi įpareigoja taip pat ir jo mokinius turėti nusiteikimą tobulai vykdyti Tėvo valią, atidžiai klausantis Jėzaus žodžių ir juos vykdant (plg. Mt 7, 24).

XV. PAŠVĖSTAS SKAISTUMAS

Vėl turime pirmiausia išsiaiškinti terminus.

“Seksualumas” - žmogaus pašaukimo į tobulą susivienijimą su kitu žmogumi, į savęs dovanojimą kitam kūniška išraiška. Jis yra neatskiriama mūsų prigimties dalis. Tačiau jo išraiškos formos gali būti įvairios.

“Celibatas” - reiškia būseną žmogaus, kuris nėra susituokęs ir negalvoja tuoktis.

“Mergystė” - tai lytinio akto atsisakymas.

“Tobulas susilaikymas” atmeta bet kokią valingą seksualinę veiklą, kylančią iš lytinio instinkto.

“Skaistumas” - tai savo seksualumo valdymas ir naudojimas pagal proto ir tikėjimo nurodymus, atsižvelgiant į savo laisvai pasirinktą luomą. Yra vedusiųjų skaistumas mergelių skaistumas, našlių skaistumas.

“Susilaikymas” (kaip lytinių impulsų vairas ir stabdis) turi tapti “skaistumu” (laisvu ir džiaugsmingu savo meilės išreiškimu) ir pasireikšti: a) vedusių žmonių gyvenime “santuokine meile” (visišku savęs

dovanojimu kitam), o b) pašvęstajame gyvenime - "mergyste" (Bažnyčios, kaip Sužadėtinės, meilės Kristui išraiška).

1. Santuokos ir mergystės krikščioniškoji prasmė.

Nukrikščionėjusi aplinka iš vienos pusės ir krikščioniškos santuokos vertės "atradimas" II Vatikano susirinkime iš kitos pusės "pasitarnavo" tam, kad net ir mums, pašvęstiesiems, darosi vis sunkiau suprasti pašvęstą skaistumą ir gyventi juo. Sunkumai kyla tiek praktinėje plotmėje: mus tiesiog įsiurbia tvinstantis erotizmas, tiek teorinėje plotmėje: pradėdame skeptiškai žiūrėti į pačios mergystės vertę. Ypač tie sunkumai užklumpa tuos, kurių pasirinkimo motyvai turėjo arba turi tam tikrą moterystės paniekinimo atspalvį ir daugiau ar mažiau slaptą įsitikinimą, kad Dievą galima rasti tik "aukščiau ir toliau" žmogiškos patirties, o ne joje pačioje ir ne pačiose giliausiose žmogaus gyvenimo vertybėse. Tačiau tie sunkumai ir abejonės neturi mūsų prislėgti, bet padėti dar labiau pagilinti ir išryškinti vieną tiesą: mergystė - tai ne santuokos paniekinimas ar pasmerkimas, ne seksualumo atmetimas, bet pastanga, galima sakyti, viršijanti žmogaus jėgas, tobulai realizuoti tą asmenų susivienijimą, kurio siekia seksualumas ir kurio ribotas bei netobulas mėginimas yra santuoka, nes visišką susivienijimą galima turėti tik su Dievu. Tai darydama mergystė nieko neniekina, bet priima visa tai, ką gali, ir peržengia arba palieka nušalyje tai, kas nepadedą jai siekti tikslo.

Tiek mergystės, tiek santuokos pasirinkimas yra pasirinkimas visiškai dovanoti save. Kaip vyras dovanoja savo žmonai savo kūną, širdį ir sielą, atsiduodamas jai ir joje rasdamas savo pilnatvę, taip mergystėje gyvenantys dovanoja save Kristui, visiškai Jam atsiduodami ir vien tik Jame rasdami savo pilnatvę. Ir kaip vedusio vyro skaistumas reikalauja, kad jis mylėtų savo žmoną visu savimi, šventu ir nenutraukiamu ryšiu, lygiai taip yra su mergystėje gyvenančio skaistumu Kristaus atžvilgiu.

Kai vyras ir moteris pilnai ir neatšaukiamai atsiduoda vienas kitam santuokoje, jie pradeda priklausyti vienas kitam ir tampa "vienu kūnu". Mergystėje ši ypatinga priklausomybė yra skirta Kristui. Tuo būdu kūnas to, kuris visiškai atsiduoda Kristui, tampa unikalia ypatingo Kristaus buvimo "vieta", "erdvė". Ir kaip santuokoje kūnas yra tarpusavio meilės išraiška ir tarpininkas, taip mergystėje jis tampa meilės Kristui ir Kristaus meilės ženklu. Tada su kaupu realizuojasi šv. Pauliaus žodžiai: "Kūnas skirtas Viešpačiui, o Viešpats kūnui"(1 Kor 6,13). Tai yra ypač iškalbinga žmogiškojo kūno, kuris Kristaus Įsikūnijime pasiekė savo aukščiausią viršūnę, galutinės paskirties išraiška: būti Dievo kūnu, tai yra, paties Dievo apsiareiškimo vieta.

Kristus savo kūną laikė visų pirma didžios meilės ženklu ir išraiška: konkrečia vieta ir būdu, kuriuo Dievo meilė, Meilė, kuri yra Dievas, ateina, pasirodo mums ir bendrauja su mumis. Antra, Jėzus laikė savo kūną aukos materija: "Aukų ir atnašų tu nebenori, bet paruošei man kūną"(Žyd 10,5). Tai dvi dieviškos ir atpirkimą nešančios reikšmės, kurias Žodis davė savo kūnui ir kurias nori perkelti ir savo Bažnyčiai. Taip pat ir Bažnyčios nariai turėtų suprasti savo kūno pašaukimą būti didžios meilės ženklu ir visiškos aukos materija. Jeigu nepakylama į tokį lygmenį, nusileidžiama į grynai žmogiškas ir pasaulietines kūno interpretacijas ir tada pametama iš akių krikščioniškoji tiesa. Mūsų kūnas (carne) yra skirtas, pašauktas būti meilės ženklu, išraiška ir parodymu. Meilės, kuri pagal dabar galiojančius nuodėmės ir atpirkimo dėsnius turi tik vieną vardą: auka. Dėl to mūsų kūnas yra skirtas aukai: Kristuje mes esame gyva auka. Ir būtent mergystės skaistumas yra aukščiausias žmogaus kūno pašaukimo išpildymas - būti meilės-aukos ženklu. Todėl mergystė tų, kurie visiškai pasišvenčia Dievui, gali būti vadinama ir iš tikrųjų yra "pašvęsta". Pašvęsta, nes atiduota kaip garbinimo ir permaldavimo auka, pašvęsta, nes Dievas ją priėmė ir padarė savo ypatingo buvimo ir apsiareiškimo "vieta".

Būti mergele krikščioniškąja prasme nereiškia niekam nedovanoti savo kūno, bet būti pašvęstu ir priklausyti išimtinai Kristui. Mergystė yra daug daugiau negu būti nepalytėtu arba gyventi susilaikyme. Ji reiškia vieningą būtybę, kurios visos energijos nukreiptos į Dievą, reiškia asmenybę, kuri mato savo gyvenimo prasmę ir uždavinį tik atsiliepime į Meilės kvietimą. Iš to aišku, kad mergystė, kaip egzistencijos būdas, niekada nėra tarsi įsigyjamas daiktas, bet nuolatinio supanašėjimo su Kristumi kelias. Pašvęstą mergystę mes dažnai neteisingai suvedame į celibatą (kaip gyvenimo luomą), tuo būdu atimdami iš jos visą gyvybingumą, nes netekėjusiomis ir nevedusiais *liekama*, o mergelėmis *tampama* einant visos savo būtybės apvalymo ir nutyrinimo keliu, ir tai trunka visą gyvenimą.

2. Skaistumo įžado teologinė prasmė

Savo giliausia prasme pašvęstas skaistumas yra atspindys tos begalinės meilės, kuri riša tris dieviškuosius asmenis Švč. Trejybės paslaptینگame gyvenime (plg. VC 21b). Tai reiškia, kad skaistumas labai ryškiai atskleidžia teologinę meilės dorybę, kuri Jėzuje Kristuje, įsikūnijusiam Žodyje, pasireiškia visišku savęs dovanojimu savo Tėvui ir žmonėms. To pasėka - kontempliacijos dovana - pašvęstojo

krikščionio sugebėjimas mylėti taip, kaip myli Dievas. Be to, teologalinė meilės dorybė įgalina visus dalykus vertinti atsižvelgiant į tai, kas bus laikų pabaigoje, tai yra, eschatologiniu požiūriu. Pagal šį suvokimą ir vertinimą dieviškasis Absolutas užima svarbiausią vietą, o visų kitų dalykų vertė nustatoma iš atžvilgio į jį. Tad pašvęstasis krikščionis, neneigdamas santuokos vertingumo ir neniekindamas seksualumo išraiškos santuokiniu būdu, gali be to apsieiti, nes jo interesai yra sukonzentruoti į Dangaus Karalystę, jau dabar esančią šiame pasaulyje. Tai reiškia, kad jis naujai pervertina savo egzistenciją, remdamasis tuo nauju supratimu, ir ne visi taip suvokia savo gyvenimą, bet tik tie, kuriems “duota suprasti”.

Skaistumo įžadas teologine prasme yra mistinės santuokos tarp Kristaus ir Bažnyčios ženklas. Pašvęstųjų meilė Dievui įgyja sužadėtuvių pobūdį, ji paliečia visą jų būtybę, visas jų širdies galias: jausmines ir seksualines. Toks pilnutinis ir besąlyginis savęs dovanojimas Dievui veda į vidinę laisvę, kuri leidžia pašvęstiesiems visiškai atsidėti Dievo garbinimui ir apaštalavimo darbams. Ir kaip šios mistinės santuokos vaisių matome pašvęstųjų asmenų motinystės išsiskleidimą: jie dalyvauja Dievo išganymo plane, dvasiniu būdu gimdydami ir augindami vaikus Dievo Karalystei, ypač šių laikų nukrikščionėjimo ir egoizmo dykumoje.

Įžadų teologija, naudodama šias kategorijas, nori pabrėžti, kad meilės sandora su Dievu nėra mitas, nėra fantazija ar romantiška svajonė, bet mums sunkiai suvokiama ir išsakoma, tačiau reali tikrovė, kuri žmogui įmanoma tik begalinio Dievo gailestingumo dėka. Jis tikrai susižieduoja su mumis, tai yra, sujungia savo gyvenimą su mūsų gyvenimu, perkeisdamas jį į erdvę, kurioje Dievas tęsia savo meilės pasauliui apreiškimą. Gražiausias mūsų atsakymas jam - ne tik žodžiais, bet ir visu savo gyvenimu skelbti, kad Viešpats yra mūsų gyvenimo centras, kad mūsų protas, širdis, fizinės jėgos, talentai - viskas priklauso jam, kad jis gali visu tuo naudotis savo Karalystės kūrimui.

Norisi dar kartą pakartoti: skaistumas, kuriam mes įsipareigojame įžadu, pirmiausia yra vidinis nusiteikimas, nusistatymas uoliai ginti tą didžią Meilės paslaptį nuo bet kokio išorinio antpuolio, nes ji yra per daug didinga, kad galėtume leisti ją suteršti. Skaistumo dovaną mes nešiojame moliniame inde, ir tai mus įpareigoja būti išmintingais. Reikia dažnai priminti sau ir kitiems, kad pilnutinis savęs dovanojimas Dievui neša su savimi realius ir skausmingus išsižadėjimus ypač jausmingumo ir meilės parodymo srityje. Jeigu atsisakysime tų išsižadėjimų, mūsų dovana nebus pilna. Evangelijos nurodymas “teišsižada” yra kiekvieno krikščionio gyvenimo taisyklė, o juo labiau pašvęstųjų. Būtina išsižadėti visko, taigi ir troškimo patirti tam tikrus malonius dalykus. Kas nori užsitikrinti sau dar gražesnę patirtį, visais atžvilgiais labiau pavykusį gyvenimą, savo gyvenimo taisykle turi paskelbti šv. Kryžiaus Jono trigubą *nada*: “nieko, nieko, nieko”. Kas nori parašyti ką nors gražaus lentoje, pirma turi nutrinti viską, kas ten yra parašyta, nors ir labai gražu tai būtų. Kad Dievas galėtų rašyti mūsų širdyje, turime ją nuvalyti, tiksliau, turime leisti Jam nuvalyti mus bandymais, kurie mums gali atrodyti per daug ilgi ir skausmingi. Mūsų gyvenimo pilnatvė ateina iš To, kuris yra Pirmasis ir Paskutinis, Pradžia ir Pabaiga: iš DIEVO. O kelias pasiekti tą gyvenimą, kaip mus moko Kristus, eina per mirtį. Kuo sunkesnė ta mirtis, tuo gražesnis bus po jos ateinantis gyvenimas.

XVI. PAŠVĖSTAS NETURTAS

Šia tema turbūt daugiausia yra parašyta straipsnių ir knygų nuo II Vatikano Susirinkimo iki šių dienų. Bet nuo to mažai kas pasidarė aiškiau: neturto teologija taip ir liko be galo komplikuota. Vienintelis dalykas, kurio neturime pamiršti, kalbėdami apie neturtą, yra tai, kad žmogus yra tikrai turtingas ne tada, kai turi daug materialinių gėrybių, bet tada, kai yra geras, ir kad didžiausias skurdas - tai ne materialinių dalykų trūkumas, bet neturėjimas gerumo, meilės ir idealų, kurie patenkintų pačias giliausias žmogaus reikmes ir duotų jam gyvenimo prasmę ir viltį.

O kaip suprasti Evangelijos teiginį, pagal kurį neturtas yra tiesiog palaima? Iš tikrųjų, Apreiškime tarsi dvi paralelės eina mokymas, kad neturtas yra palaiminimas ir kartu kad neturtas yra didžiausia nelaimė. Ir visada lieka atviras klausimas: jeigu neturtas yra palaiminimas, tai kam su juo kovoti? O jeigu yra nelaimė, tai kam jį prisiimti ir kam jį skelbti? Jeigu pabrėšime pirmąjį aspektą, nuklysimė į perdėtą “spiritualizmą” ir pradėsime pateisinti socialinę neteisybę. Jeigu iškelsime antrąjį aspektą, rizikuojame užmiršti Jėzaus palaimintuosius ir viską suvesti į kovą už savo teises, pateisindami net prievartą ir tuo pačiu paneigdami Evangeliją. Abi šios tiesos yra Apreiškime ir abi teisingos: negalime atsisakyti vienos iš jų, kad galėtume priimti kitą. Bet jei krikščionis yra pašauktas apkabinti neturtą ir tuo pačiu metu su juo kovoti, savaime aišku, kad kalbama apie skirtingus neturto aspektus. Taigi pirmiausia turi būti išaiškinta pati neturto sąvoka.

1. Materialinis neturtas

Kai kalbama apie neturtą, šiandien beveik be išimties tuojau galvojama apie žmogaus socialinę ir ekonominę padėtį ir tai mums neleidžia suvokti tikrosios biblinio neturto prasmės. Bet ir paties materialinio neturto sąvoka yra reliatyvi, priklauso nuo kriterijų, kuriais remiamasi, nuo socialinio ir kultūrinio konteksto, net nuo geografinės padėties. Vienintelis universalus kriterijus galėtų būti žmogaus palaikymui reikalingas maisto (kalorijų) kiekis. Taigi, vargšai bus tie, kurie negauna vidutinės normos (2700 kalorijų).

2. Moralinis ir dvasinis skurdas

Tai neturtas tų, kurie nors ir puikiausiai aprūpinti, išgyvena baisų vienišumą, jaučiasi nereikalingi, apleisti arba vos ne vos pakenčiami. Dvasinį neturtą kenčia tie, kuriems kolonializmas ar okupacija atėmė dvasinį ir kultūrinį paveldą, kurie prispausti totalitarinių režimų neturi esminių žmogaus laisvių, kurių pati didžiausia asmeninė šventovė - sąžinė yra išniekinta. Pagaliau neturtingi yra tie, kuriuos materialinių gėrybių gausumas padarė aklais tikrųjų vertybių atžvilgiu, kurie prieina iki to, kad ima laikyti civilizacijos laimėjimu leidimą žudyti silpnus ir bejėgius.

Tad labai svarbu nesustoti vien tik ekonominiame lygmenyje. Nes kai žmogus pameta iš akių savo antgamtinį pasaulimą, jau save apiplėšia. Ir kai savo tikslu padaro tai, kas yra tik priemonė, savaime tampa vargšu, mažiau žmogumi. Ir tai yra mūsų dienomis labiausiai paplitusi skurdo rūšis. Kitas motyvas, dėl kurio negalima sustoti prie ekonominio neturto supratimo, yra tas, kad neįpultume į iliuziją, jog pakanka išspręsti ekonominius klausimus, kad išnyktų neturto problema. Istorija parodė, kad galimybė gaminti materialines gėrybes nepadedą augti žmonijai, jei tuo pat metu neįgyjamas sugebėjimas dalintis jomis. O tas sugebėjimas yra moralinė savybė, kurios mokslas ir technika ne tik kad nesugeba sukurti, bet vis labiau ir labiau užgniaužia, paversdami žmogų robotu, kuris gamina tam, kad suvartotų, o vartoja tam, kad vėl galėtų gaminti, ir galų gale virsta iškrypėliu.

3. “Garbingas” neturtas

Iki šiol paminėtos neturto formos iškelia jo negatyviąją pusę, parodo jį kaip blogį, su kuriuo reikia kovoti. Ir visuomenėje į neturtą įprasta žiūrėti būtent tokiu žvilgsniu. Bet ar tokį neturtą mes turime galvoje, kai kalbame apie neturto įžadą, apie evangelinį neturtą bendrai? Aišku, kad ne!

Pirmiausia pažymėsime, kad terminas “neturtas” nebūtinai reiškia “skurdą”. Etimologiškai lotyniškas žodis “paupertas” yra kilęs iš “pauper”, kuris apibūdina ne tą, kuris nieko neturi, bet tą, kuris turi “nedaug”, tai yra, “pakankamai”, kad galėtų pragyventi garbingai. Šia prasme neturtas nereiškia padėties, kuri neleidžia žmogui būti žmogumi, bet priešingai, turi savyje kažką kilnaus ir garbingo, kas nesumenkina žmogaus orumo. Tad neturto sąvoką galėtume apibrėžti taip: tai turėjimas pakankamai to, kas būtinai reikalinga. Vadinasi, neturtingas tikrąja prasme yra tas, kuris turi pakankamai priemonių tam, kad pasiektų tikslus, kurie apibūdina jį kaip žmogų ir kaip krikščionį.

4. Neturtas apreiškime. Jėzaus neturtas

Nagrinęjant Šventąjį Raštą, vienas iš labiausiai stulbinančių dalykų yra ta “centrinė vieta”, kurią užima neturtingieji išganymo plane. Šiaip jau visų tautų istoriją kuria turtingieji ir galingieji. O Biblijoje būtent neturtingiesiems patikėta užduotis bendradarbiauti vykdant Dievo išganymo planą.

Jėzaus asmenyje randame pilną neturto įgyvendinimą ir kartu galutinį jo esmės atskleidimą. Jėzus aiškiai paneigė nuomonę, kad materialiniai turtai yra Dievo palaimos ženklas, ir iškilmingai paskelbė neturto palaiminimą. Nuo tos valandos palaiminti ne turtuoliai, bet neturtingieji. Tai ne taip lengva suprasti, ir žmogus tai priima tik tada, kai pajėgia patikėti, kad su Jėzumi istorija pasuka visiškai priešinga kryptimi ir visos vertybės apverčiamos aukštyn kojomis. Tėra tik viena vienintelė vertybė - Dievo Karalystė ir ji pasireiškia Kristuje. Kas Jį sutinka ir priima, yra palaimintas; kas Jo nepripažįsta ir atmeta, yra pasmerktas. Šios tiesos akivaizdoje vertę turi tik tai, kas leidžia ir padeda mumyse įsikurti Kristaus karalystei ir Jo viešpatavimui. Bet kadangi Jo karalystė neturi nieko bendro su šio pasaulio karalystėmis, paremtomis valdžia ir turtais, Jis ateina nusižeminęs ir neturtingas. Jis yra Karalius ne nepaisant to, kad yra nuolankus ir neturtingas, bet kaip tik dėl to, kad yra toks.

a) *Vidinis neturtas.*

Jau savo tarnystės pradžioje Jėzus aiškiai paskelbia savo pasiuntinybės pobūdį. Remdamasis Izaijo pranašyste (Iz 61,1), Jėzus iškilmingai pareiškia, kad Jis yra vargšų Mesijas, patepimu pašvęstas nešti jiems Gerąją Naujieną (Lk 4,18; Mt 11,4-6). Bet visa tai Jis nori daryti kaip “neturtingasis”. Net didžiausio triumfo momentais savo žemiškajame gyvenime Jis išlieka nuolankus, kuklus, švelnus (Mt 21,5). O kai norės

apibūdinti save, sakys, kad yra “romus ir nuolankios širdies” (Mt 11,29). Taigi Jo neturtas visų pirma yra romumas, nuolankumas, paprastumas. Šias dorybes randame “vaikuose”, į kuriuos turime būti panašūs, jei norime įeiti į Karalystę (Mt 18, 3-4; Mk 10,14-16). Tad šis neturtas nėra materialinis skurdas, bet neturėjimas (=nugalėjimas) pretenzijų pasitenkinti vien tik savimi ir pačiam kurti savo gyvenimą ir savo ateitį. Šis neturtas ragina visiškai pasitikėti Dievu, tai yra, “remtis” vien tik Juo. Kai Jėzus tvirtino, kad šiame pasaulyje neturi kur galvos priglausti, būtent ir norėjo pabrėžti, kad Jis neturėjo ir nenorėjo turėti kitos atramos kaip Tėvas. Jėzaus praktikuotą ir skelbtą neturtą kaip tik ir charakterizuoja *pasitikėjimas Dievu*. Be jo neturtas virstų paprastu asketiniu apsisvalymo gestu ir rizikuotų tapti pasitenkinimu vien savimi, o tai jau būtų nusiteikimas visiškai priešingas Evangelijai ir tuo pačiu tikrajam neturtui.

b) *Ontologinis (būties) neturtas.*

Gilesniame lygmenyje Jėzaus neturtas radikaliausiai pasireiškia Įsikūnijimo paslapyje, tai yra Jo dieviškųjų privalumų “nusivilkime” ir nusileidime iki sužeistos ir skurdžios, pažemintos ir kenčiančios žmogiškos prigimties lygmens (plg. Fil 2,5). Jis, Dievas, tampa kūrinium, ribota būtybe, dar daugiau, pasiduoda visoms nuodėmės pasekmėms, net savęs sunaikinimui mirtimi. Ir tai yra tiesiog neįtikėtina Dievo neturto paslaptis.

Kas yra dar nuostabiau, Kristaus žmogiškoji prigimtis neturi savo prigimtinio žmogiškojo “aš”. Jis negali pasakyti “aš”, kas išreiškia kiekvieno žmogaus identitetą, kas jį apibrėžia kaip vienintelį ir nepakartojamą prieš kitus. Kristaus galutinis “aš” yra Dievo Žodis, jo autonomija yra dieviškasis Asmuo. Taigi, ji Jam nepriklauso, yra “Kito”. O “nepriklausyti sau”, “būti kito” yra aukščiausia neturto forma. Čia ir glūdi Kristaus neturto esmė. Visos kitos neturto formos buvo tik konkretūs būdai parodyti šį esminį neturtą. Kadangi “būti kieno nors kito” žmogiškajame kontekste reiškia “būti vergu”, Jėzus panorėjo būti vergu, apkabindamas tokį besąlygišką klusnumą, kad jis nuvedė jį iki galutinio apnuoginimo ant kryžiaus. Visą savo gyvenimą Jis buvo priklausomas; neturėjo savo projektų, savo sumanymų, savo troškimų, bet visur ir visada buvo ne kas kitas, kaip “Jahvės tarnas”. Vienintelis Jam svarbus dalykas - tai Tėvo valia, o besąlyginis pasirengimas ją vykdyti nustato ir konkretų būdą įgyvendinti neturtui santykiuose su žmonėmis.

Kita prasme Jėzaus neturtas yra dovanojimas visų turimų turtų, kurie sudaro “Dievo Karalystę”. Jėzus yra turtingas: Karalystės Viešpats, dalyvauja Tėvo šlovėje, jau dabar gyvena Velykų džiaugsmu. Bet šiais turtais Jis gyvena didžiausiame neturte, nes visa, ką turi atiduoda. Jis dėl to ir yra turtingas, kad atiduoda. Galime sakyti, kad tai yra turtas tik todėl, kad tampa neturtu. Bet yra davimas, kuris pabrėžia, kad esi viršesnis už tuos, kuriems duodi, ir yra davimas, kuris suvienija, padaro kitų gyvenimo dalyviais; tai davimas, kuris prisiima ant savo pečių brolio naštą. Tai aukščiausia dovanojimo forma, kuria ir pasinaudojo Jėzus. Tuo būdu Jo turtingumas virto visišku bejėgiškumu, nes prisiėmė mūsų silpnumą (Fil 2,6). Taigi Jėzus yra turtingas ir visagalis ir tuo pat metu vargšas ir bejėgis. Tai didysis Evangelijos paradoksas.

c) *Socialinis neturtas*

Kitas esminis Jėzaus neturto aspektas yra išreikštas Jo celibato pasirinkimu tokioje kultūroje, kur vaikų gimdymas buvo tiesiog šventa pareiga, kur gausi šeima buvo laikoma didžiausiu turtu, o nevaisingumas - pažeminimu ir nelaimė. Pasirinkti celibatą reiškė ne tik likti “vargšu” ir “nepilnai išsiskleidusiu”, bet ir tapti pasmerkimo ir patyčių objektu.

d) *Neturtas ir materialinės gėrybės*

Jėzus parodė savo neturtą taip pat ir materialinių gėrybių lygmenyje. Tas pasirinkimas buvo ne tik logiškas, bet tiesiog būtinas, jeigu Jis nusprendė įkurti savo Karalystę ne jėga ir galia, bet nuolankumu ir bejėgiškumu. Buvo momentų, kai neturtas Jėzui reiškė nieko neturėjimą, tačiau bendrai Jis buvo pasirinkęs eilinį, tais laikais normalų neturtą. Jis vengė šokiruojančio neturto, kaip pav. Jono Krikštytojo. Aišku, nebuvo turtingas ir net pasiturintis, bet tikriausiai gyveno geriau už dalį to laiko žmonių, turėjo darbą, iš kurio pragyveno, ir galėjo ramiai žiūrėti į ateitį.

Tačiau Jėzaus neturtas labiau pabrėžia širdies romumą, nusižeminimą, neprievartą, pasiruošimą atleisti, visišką atsidavimą į Tėvo rankas, vienu žodžiu - laisvę visų sukurtų gėrybių atžvilgiu, o ne materialinį lygmenį. Jo neturtas nėra reikalingų dalykų trūkumas, bet nesirūpinimas jais. Nesirūpinimas, kylantis iš pasitikėjimo Tėvo Apvaizda, kuriai atsiduoda su vaikišku paprastumu. Jėzus tobulai įgyvendino savo gyvenime tuos žodžius, kuriuos skelbė apaštalams: “Ieškokite visų pirma Dievo Karalystės ir jo teisybės, o visa kita bus jums pridėta”(Mt 6,32). Tai štai kas yra tikrasis beturtis: tas, kuris visas atsideda Dievo karalystės ir jo teisybės ieškojimui, kuris suprato, koks yra tikrasis gyvenimo lobis, kuris suvokė, kad visi šio pasaulio turtai yra niekis palyginus su juo, kuris yra pasirengęs parduoti viską, kad tik jį laimėtų.

Žodžiu, tas kuris suprato, kad išganymas ateina tik iš Dievo ir dėl to atsižada mėginti laimėti išganymą savo jėgomis ir sudėti savo viltį į šio pasaulio turtus.

Jėzaus neturtas yra laisvės paskelbimas, kvietimas nepasiduoti, kad žmogų pavergtų materialinės gėrybės; juk žmogus nepalyginamai didesnė vertybė už visą šį pasaulį (Mt 16,26) ir ne šio pasaulio gėrybės jį padaro tikru žmogumi. Priešingai, kas prie jų prisiriša, užsidaro savyje, tampa savo egoizmo vergu ir uždaro sau kelią į išganymą. Bet nėra išsilaisvinimo iš kažko be išsilaisvinimo dėl kažko, tai yra be vertybės, kuri duoda prasmę tai laisvei; ir ta vertybė yra Dievo Karalystė.

e) *Neturtas ir Dievo Karalystė*

Beturtais, kuris atsisakė pasitenkinti vien tik savimi, kuris susitiko Kristų ir leidosi Jo užvaldomas, atranda neįkainojamą Karalystės vertingumą ir netikėtai pamato, kaip jo neturtas virsta begaliniu turtingumu. Šis turtingumas neturi nieko bendro su žemiškuoju, kuris ne tik nepadedą pasiekti Karalystės, bet kaip tik yra tam kliūtis. Ir štai paradoksali, bet iš tikrųjų labai logiška pasekmė tam, kas seka pėdomis to, kuris tapo vargšu, kad mus padarytų turtingais savo neturtu: kuo daugiau žmogus praturtėja Dievo Karalyste, tuo labiau netenka pasaulio turtų. Ir ne tik dėl to, kad supratęs Karalystės reikalavimus, jis vis geriau suvokia, kad neturi prisirišti nei prie turtų, nei prie savo teisių, nei prie garbės, nei prie tėvų ir šeimos, nei prie savęs ir savo gyvybės, bet ir dėl to, kad norėdamas gyventi pagal Karalystės reikalavimus, nuolat bus apiplėšimo, pažeminimo, skriaudimo objektu (plg. Mt 10,16-25; Mk 13,9-13; Lk 21,12-19).

Bet kai tavo ištikimybė Karalystei padarys tave tokiu neturtingu ir bejėgiu, kad kiti galės nebaudžiami tave pulti, šmeižti ir persekioti, tada tu pasieksi Karalystės pilnatvę ir dalyvausi jos palaimoje: "Džiaukitės ir linksmitės, nes jūsų laukia gausus atlygis danguje" (Mt 5,11-12).

f) *Neturtas ir tarnystė*

Jėzaus neturtas yra konkretus pasaulio vertybių skalės apvertimas aukštyn kojom. Šio pasaulio karalystės remiasi valdžia, o Jėzaus Karalystė - tarnavimu. Ir kaip valdžiai reikalingi turtai, kad ją palaikytų, taip tarnavimui reikalingas vidinis neturtas (romumas ir nuolankumas). Jėzus, atėjęs įkurti tos Karalystės, atėjo tarnauti iki gyvybės atidavimo. Jo neturtas yra buvimas dėl kitų. Jeigu Jis nieko neturi, tai ne dėl to, kad atsisakė ar paniekino, bet kad atidavė kitiems: savo laiką, savo mokslą, savo žodį, savo garbę, savo džiaugsmą, savo kūną ir kraują, visą savo gyvenimą. Jo neturtas yra besąlyginis pasirengimas vykdyti Tėvo Jam patikėtą meilės tarnybą. Kad galėtų tarnauti Karalystei, Jis prisiėmė tarno prigimtį, visą savo būtį padarė nuolatinės priklausomybės aktu, radikaliai išsižadėjo visų sukurtų gėrybių. Ir tai jį padarė tobulai laisvu ir nepriklausomu visų kitų dovanų ir vertybių atžvilgiu, kad galėtų realizuoti Tėvo planus.

5. Neturto palaiminimas

Pradžioje kalbėjome, kaip sunku suderinti neturto palaiminimo skelbimą su siekimu išsilaisvinti iš neturto. Problema, atrodo turėtų išsispęsti tada, kai išsiaiškiname, kokius gi vargšus Jėzus paskelbia palaimintais. Bet... dažniausiai vėl atsiduriame išeities taške. Ir ko gero mums taip sunku yra ne todėl, kad nežinotume, kas yra neturtas (pažįstame įvairiausias jo rūšis), bet kad nežinome, ką reiškia ir kame slypi Jėzaus paskelbtas palaiminimas. Gal pradėkime nuo kito galo: nebeklausime, kaip neturtas gali būti palaima, bet kaip palaima pasireiškia neturte. Ir tada galėsime padaryti išvadą, kad ne neturtas tave daro palaimintu, bet kaip tik palaiminimas tave daro neturtingu. Tada gal suprasime, apie kokį neturtą Jėzus kalba. Tad ir vėl pradėkime nuo Jėzaus.

Jėzus yra neturtingas, nuolankus, persekiojamas ir... yra palaimintas. Jame susivienija kryžius ir džiaugsmas. Bet tas džiaugsmas slypi ne kryžiuje, bet Kristuje, todėl palaiminimo paskelbimas yra visų pirma pasiūlymas susitikti su Juo.

Taigi, norint suprasti palaiminimų paradoksą, būtina susitikti Kristų kaip aukščiausią ir lemiamą istorijos vertybę. Jį sutikti ir priimti - reiškia sutikti ir pačiam tapti Dievo karalyste. Tiek asmeninės, tiek pasaulio ir net visuotinės istorijos prasmę keičia būtent naujas santykis su Jėzumi. Džiaugsmas slypi ne turtų, mokslo, savarankiškumo turėjime, bet buvime užvaldytais Kristaus. Jei tu esi Kristaus ir Kristus yra tavo, kokią reikšmę tau turi visa kita? Kristus - tavo palaima ir didžiausia laimė. Svarbu suprasti, kad kokį žemišką gėrį tu beiškeltum kaip savo palaimą, tuoj pat jis pavirs prakeikimu, vos tik jį pasieksi, būtent todėl, kad tavo palaima, tavo išganymas, tavo laimė yra tik Dievas. Tuo pat momentu, kai jį norėsi pakeisti kuo nors kitu, pretenduodamas būti savo laimės šeimnininku, tu pasirašysi sau pasmerkimą. O kai suprasi, kad išganymas ateina tik iš Dievo, kad išganymas yra vien Dievas, ir pasiryši su dėkingumu priimti tą Jo dovaną, kuria Jis atiduoda save, tada ir pradėsi būti palaimintu. Dabar galime suprasti, kas gi yra tie Kristaus palaimintieji beturčiai. Tai tie, kurie jaučiasi reikalingi išganymo ir trokšta jį gauti.

Dar kartą pabrėžiame: ne neturėjimas turtų daro palaimintais ir ne jų gausumas nelaimingais, bet mūsų nusiteikimas Jėzaus paskelbtos Dangaus karalystės atžvilgiu. Taigi palaiminti yra tie vargšai, kurie klauso Dievo žodžio ir jį priima, o prakeikti yra tie turtingieji, kurie jį atmeta. Bet klausyti ir priimti Jėzaus Naujieną - taip pat reiškia pripažinti aukščiausiąją vietą Karalystei, o visa kita vertinti santykiuose su ja. Kas priima Karalystę, neišvengiamai tampa neturtingu dvasioje, tai reiškia, atsisako geisti visų kitų dalykų. Būtent dėl to, kad atrado "lobį", prieš kurį visa kita praranda savo žavesį. Visos gėrybės nuo šiol turės vertę tik tiek, kiek tarnauja Karalystės kūrimui. Ir kaip tik priimta Karalystė padaro įmanomą tikrąjį neturtą. Bet šie žmonės ne dėl to palaiminti, kad yra beturčiai (neturi turtų), bet atvirksčiai, yra beturčiai dėl to, kad yra palaiminti (turtingi Dievu), nes Karalystė, kurią jie priėmė, juos išlaisvino iš visų netikrų turtų, atverdama juos Dievo pilnatvei. Dievo Karalystė išlaisvina iš bet kokių pretenzijų turėti ir iš prisirišimo prie turtų.

Ir štai nuostabiausias dalykas: kai beturtis priima Karalystę, kurią jam siūlo pats Dievas, jis priima ir savo neturtą, kaip tik dėl to, kad tą neturtą pamilo Dievas. Ir tik tada materialiai neturtingas tampa beturčiu dvasioje. Dievas jį išlaisvina iš skurdo ne jį pašalindamas, bet išmokydamas jį priimti kaip Dievo meilės pasireiškimą.

6. Evangelinis neturtas

Kristaus pasakymas "palaiminti beturčiai" pilnai suprantamas tik glaudžiam sąryšyje su kitais palaiminimais. Pati neturto dorybė yra viso išganyto plano pamatas ir Dievo susitikimo su žmogumi esminė prielaida. Tai vidinių nusiteikimų ir išorinių aplinkybių visuma, kuri padaro įmanomą Dievo veikimą žmoguje.

Jeigu norime išvengti per daug vienašališkos ir iškreiptos evangelinio patarimo sampratos, turime mintyje turėti visas sudedamąsias neturto dalis. Ir pirmiausia reikia vengti sustoti išoriniame neturto lygmenyje. Pradėti reikia nuo vidaus, nuo "širdies", nuo tos vietos, kur žmogus pasirenka savo poziciją Dievo atžvilgiu. Iš kitos pusės, negalima galvoti vien tik apie vidinį nusiteikimą, kuris koku nors būdu "neįsikūnytų". Taigi, kaip materialinis skurdas dar nėra evangelinis neturtas, lygiai taip yra pavojus kad vien tik "dvasinis" neturtas taps tam tikra mistifikacija. Evangelinis neturtas turi apimti visą žmogų, visus jo asmenybės lygmenis.

a) *Neturtas - tai tiesos apie save priėmimas (= nusižeminimas)*

Žmogaus neturto esmė slypi tame, kas jis yra kūrinys ir dėl to yra nuolat ir visiškai priklausomas nuo Kūrėjo. Šis ontologinis (būties) neturtas tampa dorybe, kai žmogus pripažįsta ir sutinka su šia savo būties tiesa ir ryžtasi gyventi pagal jos reikalavimus. Tačiau būti kūriniu - reiškia ne tik būti sukurtu Kito, bet ir būti sukurtu ne sau, o Kitam. Taigi, gyventi pagal savo būties tiesą - tai suvokti save kaip visiškai priklausomą nuo Dievo, tiek dėl to, kad iš jo ateiname, tiek dėl to, kad einame į jį. Konkrečiai tai reiškia, kad Dievas turi būti vieninteliu mano gyvenimo Absoliutu, kad turiu atsisakyti savo ambicijų susitvarkyti savo gyvenimą pats ir apsieiti be jo.

Kaip tik nuo šio, ontologinio lygmens pradedamas statyti evangelinis neturtas. Juk ir pats Kristus, kad taptų beturčiu, pradėjo nuo to, kad prisiėmė kūrinio prigimtį. Šis ontologinis neturtas yra bendras mums visiems, nes kokių gabumų, trūkumų ar skirtingų savybių mes beturėtume, kiekvienas mes visiškai vienodai, absoliučiai ir besąlygiškai esame priklausomi nuo Kūrėjo. To pripažinimas yra pirmoji sąlyga, kuri mums leidžia pasijusti tarpusavyje broliais ir seserimis.

Šalia to ontologinio neturto yra kitas, daug liūdnis ir skausmingesnis neturtas, kuris taip pat mums visiems yra bendras: moralinis skurdas. Kiekvienas mes turime savo trūkumų, silpnų, nusivylimų, sunkumų, nuodėmių. Turime prisipažinti, kad esame pažeidžiami, bejėgiai, reikalingi Dievo pagalbos ir gailėstingumo. Jeigu pajėgiame tai padaryti, mūsų moralinis skurdas tampa priemone įsigyti tikrajam neturtui, kuris padeda susitikti Išganytoją ir tuo pačiu mus padaro solidarius su broliais, kurie, kaip ir mes, yra reikalingi Jo pagalbos ir gailėstingumo.

b) *Neturtas - tai savo ateities priėmimas (= paklusnumas)*

Pripažinti, kad esame sukurti Dievo ir Dievui, - tai reiškia kartu priimti savo nuolatinio augimo laikę ir erdvę dėsningumą. Kūrinio padėtis reiškia ne tik kad esi pašauktas iš nieko, bet taip pat kad esi pašauktas būti tuo, kuo dar esi. Tas pašaukimas yra toks didis, kad žmogus kasdien suvokia, kad visa, ką jis turi aplink save, yra nepakankama, nes jo tikslas yra Dievas.

Taigi žmogus yra vargšas, nes yra neužbaigtas: piligrimas link dar nepasiekto tikslo. Ir jam nuolat kyla pagunda užsitikrinti ateitį savo jėgomis. Tai vėl ir vėl pasikartojanti Adomo nuodėmė. Neturtas šia prasme tampa dorybe tada, kai žmogus atsisako būti savo ateities šeimininku ir su tikėjimu leidžiasi vedamas

Dievo, neįsikabindamas į savo paties planus. Ir štai tada neturtas virsta klusnumu, taip kaip ir Jėzaus gyvenime. Šis neturtas - tai išsižadėjimas savo idėjų ir savo požiūrio, išėjimas iš savo pasaulėlio, atsisakymas užtikrintumo - tam, kad galėtum nuolat atsiverti vis naujai ir nepramatomai Dievo ateičiai, jo planams.

c) *Neturtas - noro turėti nugalėjimas (=laisvė nuo prisirišimo).*

Adomo nuodėmė šiuo atveju pasireiškia kaip noras užvaldyti pasaulį, pasiglemžiant kuo daugiau turtų. Tarsi žmogus tampa savimi tiek, kiek įsigyja. Ir tada užuot ėjus link tikslo (Dievo), naudojantis jo siūlomais daiktais, priimant juos kaip dovaną, sustojama prie daiktų ir tampama jų vergu.

Norint susigražinti laisvę ir pradėti kelią link tikrojo savęs realizavimo, reikia sugrįžti prie to nusiteikimo, kuris mus skatina žiūrėti į daiktus ne kaip į grobį, kurį reikia pasiglemžti, bet kaip į dovaną, kuria galima naudotis su pagarba ir dėkingumu, keliaujant link amžinųjų gėrybių. Toks vidinis neturtas, neprisirišimas nereiškia žemės gėrybių paniekinimo ar atmetimo. Tai sugebėjimas jas vertinti kaip Dievo dovanas ir priemones, padedančias siekti tikslo. Ir kaip tik priešingai, žemės gėrybes išniekina tie, kurie jomis naudojasi savo egoizmo patenkinimui, padarydami jas nuodėmės vergėmis. Juk visi daiktai buvo sukurti vienu vieninteliu tikslu - kad pasitarnautų Dievo Karalystės kūrimui kiekviename žmoguje ir pasaulyje.

Norint turėti šią širdies laisvę, nepakanka būti išoriškai neturtingu: juk galima gyventi skurde ir puoselėti savyje turėjimo ir kaupimo "apetitą". Neprisirišimas turi paliesti visas žmogaus galias, net ir atmintį, kuri taip pat yra linkusi kaupti turtus savo slaptuose archyvuose.

d) *Neturtas - kaip noro viešpatuoti nugalėjimas (=tarnavimas ir dalinimasis su broliais).*

Kol nėra nugalėtas viešpatavimo instinktas, tol bendravimas su kitais žmonėmis lengvai virsta kova už būvį arba, dar blogiau, siekimas pavergti, pasisavinti kitą žmogų. Tada aš stengiuosi priversti, kad kiti suktųsi apie mane ir tarnautų mano įsitvirtinimui. Deja, tuo aš užsisklendžiu savo egoizme ir atimu sau paskutinę galimybę realizuoti save kaip asmenybę, nes tai yra įmanoma tik išeinant iš savęs. Todėl būtina nuolat prisiminti, kad mes esame sukurti ne sau, bet Dievui ir savo broliams (per Bažnyčią - mistinį Kristaus Kūną), kad tik tarnaudami ir dalindamiesi tuo, ką turime mes įvykdome savo pašaukimą. Dalintis - tai ne tik gauti, bet visų pirma duoti. Tikras neturtingasis yra ne tas, kuris pasitenkina tuo, ką gauna iš kitų, o tas, kuris savo darbu stengiasi prisidėti prie visų bendros gerovės. Tačiau būti neturtingu - tai dalintis ne tik materialiniais turtais, bet visų pirma atiduoti bendram naudojimui savo mokslo žinias, savo gabumus, talentus, savo laiką. Kitaip tariant, būti neturtingu - tai visada laikyti savo širdies duris atvertas broliams ir jų poreikiams. Tad neturtas, kuris nevirsta tarnavimu iš meilės, dar nėra tikrai evangelinis neturtas.

e) *Neturtas kaip meilės Kristui pasirinkimas*

Krikščioniui neturtas yra tas konkretus kelias, kuriame jis gali sutikti Kristų ir sekti juo. Tai mirimo sau kelias, kad galėtume būti perkeisti į jį - mirusį ir prisikėlusį. Jeigu Kristus dėl mūsų visiškai išsižadėjo savęs, tapo vienu iš mūsų, tai ir mes turime išsižadėti savęs, kad galėtume tapti panašūs į jį, tapti juo. Bet to neįmanoma padaryti iš prievartos. Čia jau veikia meilės dėsnis: tai mano širdis mane "verčia" tapti panašiu į mylimą asmenį. Krikščioniui prasmę turi ne pats neturtas savyje, bet sekimas neturtingu Kristumi. Kas nori tapti vis labiau krikščioniu, negali nepajusti savyje vis labiau augančio troškimo "išeikvoti" save iš meilės Kristui ir broliams. Tai ir bus tobulas evangelinio neturto įvykdymas: suvokus, kad viskas yra gauta iš Dievo dovanai, dovanoti save, kilniaširdiškai tarnaujant broliams.

XVII. PAŠVĖSTAS KLUSNUMAS

1. Klusnumo esmė

Žodis "klusnumas" nėra vienareikšmis. Šiuolaikinėje mąstysenoje jis pasidarė beveik sinonimas žodžiui "pasidavimas, iniciatyvos trūkumas". O kartais net apibūdina neišsivysčiusią, nesubrendusią asmenybę. Dažnai reiškia dar ir susitaikymą su primesta situacija, kuriai nepajėgiama ar neverta priešintis. Kaip ten bebūtų, „paklusti“, t.y. daryti tai, ką liepia kitas, yra suvokiama kaip išsižadėti savo laisvės ir autonomijos. Ar tikrai taip yra? Aišku, būna tokių "klusnumo" atvejų, kurie gali priartėti prie šių karikatūrų. Pakanka prisiminti "paklusnumą" sovietinėje kariuomenėje arba politinį paklusnumą totalitarinėse valstybėse. Tačiau tikrasis žmogaus, krikščionio ir vienuolio paklusnumas neturi nieko bendra su šiomis klusnumo deformacijomis.

Visų pirma, kad būtų žmogiškas aktas, klusnumas turi būti laisvo ir protaujančio žmogaus aktas, žmogaus, kuris sako "taip" kieno nors potvarkiui, kurį jis priima visa savo esybe.

Jokia žmonių bendruomenė negali egzistuoti be taisyklių, kurios reguliuoja jos veikimą. Jai reikalinga veiklos, siekių koordinacija, veiksmų kontrolė, darbų pasidalinimas. Tam reikalingas valdžios

autoritetas. Kai kalbama apie autoritetą, spontaniškai kyla mintis apie prievartą, jėgos panaudojimą. Bet iš tikrųjų "autoritetas" yra sugebėjimas įtakoti kitus, laikantis bendrai nustatytų ir pavaldinių pripažintų normų. Jeigu jis daro įtaką jėga, be pavaldinių pritarimo, jis jau nebėra autoritetas. Autoritetas yra prarandamas, kai juo piktnaudjojama vien tik savęs įtvirtinimui, o ne tarnavimui kitiems. Tačiau tais atvejais, kai pavaldinys nenori laikytis visuotinai priimtų vertybių ir taisyklių, autoritetui tenka panaudoti savo galią. Taigi, kad autoritetas galėtų geriau tarnauti, reikia didelės tiek vyresniųjų, tiek pavaldinių atsakomybės ir ištikimybės pasirinktiems idealams.

Kaip matome, klusnumas vertybėms yra ne tik vienas esminių žmogaus bruožų, bet ir jo tapimo asmenybe sąlyga. Ir kartu tai yra būtina sąlyga bet kurios žmonių grupės ar bendruomenės egzistavimui. Juk nėra tokios žmonių bendruomenės, kur nebūtų persipynę tarpusavio ryšiai, pareigų ir patarnavimų savitarpio priklausomybė, kur kiekvienas negerbtų kito teisių ir ištikimai nesilaikytų savo pareigų. Visa tai kartu išreiškiama vienu žodžiu: klusnumas.

Dabar darosi aišku, kad paklusnumas yra subrendusio žmogaus laikysena, o ne vaikiškas nesubrendimas. Paklūstant kitam, iš tikrųjų neatsisakoma savo valios ir savo autonomijos, bet siekiama tikrojo gėrio, kuris padeda kiekvienam realizuoti save.

Niekas negali iš manęs reikalauti, kad aš atsisakyčiau savo valios ir savo laisvės, nes tai yra priešinga mano žmogiškajam orumui. Net pats Dievas negali manęs to prašyti. Paklusti - nereikia nieko nenorėti, bet norėti kitko, negu norėčiau kitomis aplinkybėmis. O tai juk yra skirtingi dalykai: norėti kito dalyko ir neturėti jokio noro. Žinoma, kartais reikia atsisakyti savo požiūrio, savo nuomonės, bet joku būdu ne savo valios. Aš privalau norėti. Kitaip turėtume sakyti, kad klusnumas padaro žmogų robotu. Kaip tik šito dalyko nesuvokimas yra daugybės nesusipratimų ir klusnumo smerkimo, ypač paniekos vienuoliniam klusnumui priežastis.

Savaime aišku, kad šiuolaikinis žmogus, kuris "autonomijoje" mato pilną žmogaus išsiskleidimą, gali suvokti paklusnumą objektyviai tvarkai ne kaip gėrį, bet kaip neišvengiamą blogį, net jeigu ir protu priimtą dėl sugyvenimo, dėl šventos ramybės. Jam būtų idealu, jeigu iš viso nebūtų jokio klusnumo, nes tik tada žmogus būtų pilnai autonomiškas, tai yra, laisvas. Tokiam žmogui nepriklausomybė sutampa su laisve.

Tas faktas, kad mes instinktyviai jaučiame prieštaravimą tarp klusnumo ir laisvės, rodo kokį ilgą kelią dar turime nueiti, kad išsiugdytume tikros laisvės sampratą. Dievas mus sukuria laisvus, tai yra, pajėgiančius priimti tas dovanas, kurias jis mums duoda. Pasakydami "taip" ir priimdami save kaip Dievo dovaną, mes atliekame pirmą ir patį aukščiausią laisvės aktą ir kartu pirmąjį, esminį klusnumo aktą. Ir jei norime tapti vis labiau savimi, turime nuolat atsakyti "taip" į tą Dievo kvietimą, kuriuo jis mus šaukia į būties pilnatvę. Tikroji laisvė yra gyventi klausant, tai yra, atgręžus veidą į Tą, kuris kalba ir tuo pačiu kuria būtybę, į kurią kreipiasi.

Natūralaus (prigimtinio) paklusnumo atveju pasiduodama įvykiams dėl bendros gerovės arba dėl didesnio asmeninio gėrio. Krikščioniškajame paklusnume visi įvykiai interpretuojami tikėjimo šviesoje ir įgyja visai kitą prasmę. Jie suvokiami ir priimami kaip priemonės Dievo plano įvykdymui ir dalyvavimui tame išganymo plane. Tuo būdu mes tarsi surandame savo rolę išganymo istorijoje. Taigi paklusnumas yra mums skirtas Dievo plano įgyvendinimas. Tas Dievo planas viršija mus, bet Dievas padaro mus pajėgiais bendradarbiais ir netgi kviečia būti to plano konstruktoriais. Kadangi esame tokie silpni, dažnai mums išsprūsta iš akių visuma ir tuo pačiu tai, ko Dievas iš mūsų prašo. Tačiau tikėjimas mums sako, kad ta prasmė yra, mes turime priimti Dievo planus su meile ir viltimi, kad galų gale jie bus mums pilnai apreikšti.

2. Kristaus ir krikščionio paklusnumas.

Kristaus istorija, mūsų išganymo istorija yra klusnumo istorija. Ji prasideda tuo momentu, kai jis, priimdamas mūsų žmogiškąją prigimtį, priima ir paklūsta visiems jos dėsniams: fiziniams ir biologiniams, šeimos, religiniams ir pilietiniams. Ir tai išreiškia daug gilesnį paklusnumą - paklusnumą Dievui. Visas Jėzaus gyvenimas ir veikla yra tobulas Amen, Taip pasakytas Dievui. O pasakyti Taip - reiškia paklusti. Iškeltas ant kryžiaus, Jėzus galėjo pasakyti "Atlikta" (Jn 19,20). Viskas atlikta taip, kaip norėjo Tėvas, iki pat mažiausių smulkmenų.

Šv. Paulius apibūdina visą Jėzaus gyvenimą kaip nuolatinį klusnumo aktą (Fil 2, 6-8).

Kokia gi šio Jėzaus paklusnumo prasmė?

1) Aiškus Dievo Absoliuto pripažinimas. Jo atmetimas buvo pirmosios nuodėmės esmė ir visų kitų nuodėmių šaknis.

2) Jėzaus meilė tėvui. Kristus pakluso, nes mylėjo, o mylėjo taip, kad buvo klusnus iki mirties. Jo klusnumas gimė iš meilės, o jo meilė vadinasi klusnumas. Ir tas klusnumas davė jam gyvenimo pilnatvę.

3) Tėvo paskirto darbo atlikimas. Jėzui paklusti - reiškia nuolat gauti gyvybę iš Tėvo ir tuo pat metu ją atiduoti, kad būtų įvykdytas išganymo darbas.

4) Jėzaus didžiausias išaukštinimas. Savęs sunaikinimas klusnume nėra tuštuma, bet erdvė, palikta Dievui, kad Jis galėtų įsiveržti su visa savo pilnatve. Taip buvo su Jėzumi, taip yra ir su mumis.

Taigi, matome, kas meilė Dievui (1-2), artimui (3) ir sau (4) tobuliausiai realizuojasi klusnume. Bet kaip Jėzus negalėjo paklusti kitaip, kaip prisiimdamas žmogiškąją prigimtį ir paklusnumą, taip mūsų klusnumas nebus pilnas, jeigu nebus sujungtas su Jėzaus klusnumu. Krikščioniškasis klusnumas prasideda Jėzaus klusnume, kuris mus padaro panašius į jį. Iš to seka, kad Jėzaus klusnumas tęsiasi mumyse: jis įtraukia mus į savo klusnumo paslaptį, kad ją pratęstume. Jėzui dabar reikia kitų žmogiškų prigimčių, kitų kojų, kitų rankų, kitų širdžių, kitų valių, kad ir toliau galėtų tęsti išganymo darbą per paklusnumą ir per besąlyginį atsidavimą Tėvo valiai.

Todėl tikras krikščionis yra tas, kuris suprato savo pašaukimo ir savo kaip Kristaus Kūno nario paslaptį ir kuris gali pasakyti: "Viešpatie, tau dovanuju visą save, kad galėtum pratęsti manyje savo atperkantį paklusnumą". Tikrasis paklusnumas, negali būti grynai išorinis, negali būti tik prisitaikymas prie taisyklių, nes tai yra mistinis ryšys su Kristumi ir su Tėvu. Kadangi Kristus tobulai įvykdė Tėvo valią, tad jo gyvenimas ir jo žodžiai mums yra konkreti, matoma ir gyva Dievo valios mūsų atžvilgiu išraiška. Todėl mūsų klusnumas Dievui negali būti kitoks, negu asmeninis ryšys su Kristumi, kuris gyvena savo Kūne.

Kada krikščionis atsiduoda Kristui, jis negali laikytis kitokios nuostatos negu ši: "Viešpatie, ko nori, kad aš daryčiau?" Ir jis taps juo "tikresniu" krikščioniu, juo tikresniu Jo Viešpačiu taps Jėzus.

Taigi, krikščioniškasis klusnumas savo esme yra pozityvi dorybė. Jos esmė - ne "nevykdyti savo valios", bet "vykdyti Tėvo valią". O kad tai dažnai reikalauja aukos, priklauso nuo to, kad mūsų valia nesutampa su jo valia, yra deformuota. O kas yra deformuota, turi būti ištiesinta ir nutyrinta. Net ir Jėzui klusnumas buvo auka, kaip tik todėl, kad jis turėjo ir norėjo sumokėti kainą, kad atpirktų mūsų valią - egoizmo vergę. Tačiau auka nėra klusnumo tikslas, bet tik priemonė, nors ir neišvengiama. Klusnumo tikslas yra padaryti mus Dievo valios "dalyviais" ir tuo pačiu visiškai panašiais į jį, o tai juk ir yra pilnas žmogaus realizavimas.

Tačiau "vykdyti Dievo valią" yra daug daugiau negu "nevykdyti savo valios". Kl usnumas veda į atsidavimą Dievui: štai čia ir slypi jo tikrasis grožis. Krikščionio klusnumas yra nepalyginti daugiau negu paprastas savo autonomijos atsižadėjimas, kai to reikalauja auklėjimas, sugyvenimas su kitais ar savo polinkių sutramdymas. Krikščioniškas klusnumas yra vienintelis būdas gyventi intymioje vienybėje ir draugystėje su Dievu.

Taigi krikščionis - tai tas, kuris ne tik paklūsta Dievui iš pareigos, bet ir "myli" paklusti, kuris nuolat ieško Dievo valios savo atžvilgiu. Kaip tik tas uolus Dievo valios ieškojimas rodo, kiek mes esame krikščionys, ir padaro mūsų klusnumą tikrai evangeliniu.

Minėjome, kad krikščionis yra pašauktas savo gyvenime pakartoti Kristaus gyvenimą. Bet neturime pamiršti, kad esame dar kelyje, esame nusidėjėliai. Tai reiškia, kad tarp mūsų ir Kristaus yra labai gilių skirtumų:

1) Jėzus vsada žino, ko nori Tėvas, ir tai žino betarpiškai. Mums Tėvo valia ne visada aiški. Būtent todėl, kad neturime tiesioginio pažinimo, turime ieškoti jos per tarpininkus.

2) Jėzus visada nori to, ko nori Tėvas. Su mumis ne taip. Mums dažnai atsitinka, kad nenorime Tėvo valios arba norime tik dalinai.

Taigi, aišku, kad mums reikia tarpininkų. Turime kasdien prisiminti, kad Dievas, kuris mus išganė per Kristų, tęsia išganymo darbą per Bažnyčią - mistinį Jo Kūną. Tik šio Dievo plano kontekste (Dievas išgano žmogų su žmogaus pagalba) ir gali būti suvokta krikščioniškojo ir vienuolinio klusnumo esmė.

3. Vienuolinis klusnumas

Sakėme, kad Bažnyčia yra tas tarpininkas, per kurį mums ateina Dievo valia. Tačiau Bažnyčioje yra galimos įvairios tarpininkavimo formos. Tai nereiškia, kad pasirinkus vienas iš šių formų, labiau priklausoma nuo Dievo valios, o pasirinkus kitas - mažiau, bet kad turi būti pasirenkama tokia tarpininkavimo forma, kuri padeda geriau įgyvendinti savo asmeninį pašaukimą. Žinoma, visi krikščionys yra pašaukti visu savo gyvenimu su meile atsiliepti į Tėvo valią. Bet čia turima galvoje, kokiomis priemonėmis naudojantis geriau tai padaryti.

Pagrindinis tarpininkas mums yra hierarchinė Bažnyčios valdžia, bet ji turi aiškias savo veiklos ribas, už kurių kiekvienas turi pats atsakingai tvarkyti savo gyvenimą. Ir būtent šioje, laisvų pasirinkimų sferoje, iškyla vienuolinio klusnumo tema. II Vatikano susirinkimas sako, kad vienuolinis paklusnumas yra palenkimas savęs kitam žmogui tuose dalykuose, kurie nėra įsakyti Dievo ar Bažnyčios įsakymais. Tai

neriškia, kad yra tokių sričių, kuriose eiliniai krikščionys gali nederinti savo gyvenimo su Dievo valia, bet kad vienuoliai pasirenka klausyti tarpininko net ir tuose dalykuose, kuriuose kiti krikščionys yra laisvi rinktis.

Tarpininkai, per kuriuos vienuoliui ateina Dievo valia, yra šie:

1. Įstatai
2. Bendruomenė
3. Vyresnieji.

Taip kaip celibatas yra krikščioniui leistinos meilės atsisakymas tam, kad būtų galima mylėti, tarnauti ir iš arčiau sekti Kristumi, taip klusnumas yra daugybės galimybių pasirinkti pačiam atsisakymas tam, kad visiškai supanašėtume su Kristumi, kuris gyvenime nepadarė nė vieno pasirinkimo, bet visur ir visada vykdė vien tik Tėvo valią.

Aišku, kiekvienas vienuolis padaro bent vieną pasirinkimą savo gyvenime: laisvai pasirenka sekti Kristų ir būti vienoje vienuolijoje, o ne kitoje. Bet paskui jis turi pilnai pritarti, "suaugti" su tos vienuolijos planais, ir jo nuolatinė būseną turi būti visiškai priklausomybė nuo Tėvo. Klusnumas tampa vienuolio gyvenimo forma. Kaip artimo meilė yra toji dorybė, kuri turi šviesti kiekvieno krikščionio gyvenime, taip klusnumas - kiekvieno vienuolio gyvenime. Tai jo meilės išraiška.

Kartais sakoma, kad darome įžadą ne klausyti vyresniųjų, bet visa savo būtybe paklusti Dievui. Tai ne visai teisingas supratimas. "Įžadas" paklusti Dievui jau yra Krikšte, ir kiekvienas krikščionis privalo visur ir visada vykdyti Dievo valią. O vienuolinis klusnumo įžadas turi tikslą padėti įgyvendinti šį svarbų Krikšto reikalavimą, pasinaudojant tarpininkais. Vienuolis įsipareigoja panaudoti "ypatingas" priemones ir todėl daro įžadą palenkti savo valią tuose dalykuose, kur krikščionims nėra griežtai įsakyta. Taigi, darome ne "klusnumo Dievui" įžadą, bet įžadą paklusti kitam žmogui, kad tuo būdu paklustume Dievui.

Žinoma, pasiduodant vyresniajam, reikia turėti intenciją paklusti Dievo valiai, kuri pasireiškia per šį tarpininką, ir stengtis tai daryti su noru. Jei įsakymas priimamas kaip prievarta ir vykdomas tik išoriškai, aišku, kad negyvenama klusnumu Dievui ir įžadas nepasieks savo tikslo, neturi prasmės.

Kai kalbame apie klusnumą, neturime matyti vienoje pusėje vyresniojo, kuris įsakinėja, o kitoje - pavaldinio, kuris klauso, lyg tai būtų du poliai. Iš tikrųjų vienoje pusėje yra Dievas, kitoje - vyresnysis ir pavaldinys, kurie kartu, nors kiekvienas skirtingu būdu, turi stengtis sužinoti ir įvykdyti Dievo valią. Bet kadangi tas, kuris turi garantuoti, kad mes darome tai, ko nori Dievas, yra būtent vyresnysis, tad jis turi dar labiau negu kiti būti nuolatinėje klausymo ir paklusimo būsenoje.

Kai Dievas mane šaukia, ir aš sutinku priimti tokį gyvenimo būdą, aš turiu suvokti ir niekada to nepamiršti, kad jis prašo manęs priimti tokią būseną, kuri yra "nenatūrali". Žinoma, Dievas nepaprastai gerbia mūsų laisvę ir tikrai nori, kad mūsų asmenybė pilnai išsivystytų. Bet jeigu savo laisvę mes ryžtamės įžadu atiduoti į jo rankas, būtina kartu priimti ir tą kelią, kurį jis mums siūlo savęs realizavimui. O tas kelias, gerai žinome, bus analogiškas Kristaus keliui, Kristaus, kuris buvo klusnus iki mirties, iki kryžiaus mirties.

Absolūtus pasidavimas Tėvo valiai, kaip jau ne kartą girdėjome, reikalauja priimti paradoksalią tikėjimo logiką. O ji visiškai priešinga žmogiškajai logikai. Juk natūraliai logikai visai nepriimtina, kad kažkoks Palestinos keliuose sutiktas žmogus yra amžinasis Dievas, kad pavargęs, išalkęs vyras yra visagalis Kūrėjas, kad ant kryžiaus nukankintas žmogus yra gyvybės Davėjas... Tačiau... Visos erezijos istorijoje kilo būtent iš ištikimybės proto logikai. Todėl Dievo planas vienuolio atžvilgiu ir besąlyginis paklusnumas tam planui įgyja prasmę tik tada, kai žiūrime į tai tikėjimo žvilgsniu. To tikėjimo, kuris, priešingai žmogiškajai logikai, sako, kad "norint laimėti gyvybę, reikia ją prarasti" (plg. Mt 16, 25).

Darydami įžadus, mes atsisakome patenkinti esminius žmogiškos prigimties poreikius ir atiduodame į Dievo rankas prigimtine teisę turėti gėrybių, savarankiškai tvarkyti savo gyvenimą ir santuokinės meilės. Šios teisės mums nebepriskaito. Sugrįžti prie jų arba stengtis susigrąžinti savo teisę į juos - reiškia tokį psichologinį ir dvasinį nusiteikimą, kuris prieštarauja pačiai konsekracijos esmei. Todėl mes turime peržengti teisės ir teisingumo logiką ir giliai pasinerti palaiminimų logikoje.